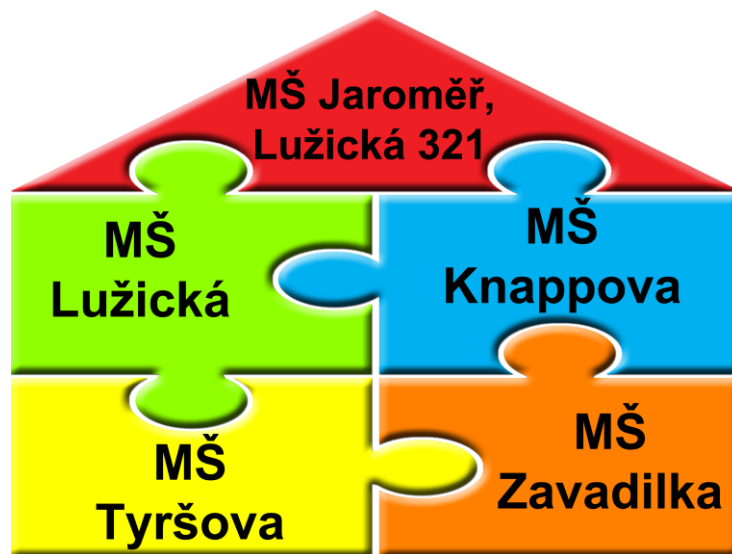

MATEŘSKÁ ŠKOLA JAROMĚŘ, LUŽICKÁ 321

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

POZNÁVÁME BAREVNÝ SVĚT

Zpracovatel programu: Mgr. Šárka Čechová, ředitelka školy
za spoluúčasti pedagogického sboru všech míst poskytovaného vzdělávání

Datum vydání programu: 20. srpna 2024

Číslo jednací: MSJA/405/2024

Účinnost programu: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání je zpracován s platností od **1. 9. 2024**.
Jeho podoba nemusí být konečná a trvalá, může se měnit, vyvíjet a dotvářet podle aktuálních podmínek. Celý vzdělávací proces budou zároveň ovlivňovat partneři: hlavně děti, pracovníci školy a rodiče.

Projednán a schválen: Na pedagogické radě celého subjektu dne 28. 8. 2024

Aktualizace:

razítko a podpis ředitelky školy

Obsah

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE	4
2. FILOSOFIE MATEŘSKÉ ŠKOLY	5
3. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	5
4. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ.....	6
4.1 VĚCNÉ PODMÍNKY	6
4.2 ŽIVOTOSPRAVA.....	6
4.3 PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY.....	7
4.4 ORGANIZAČNÍ CHOD ŠKOLY.....	8
4.5 ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	9
4.6 PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ	10
4.7 SPOLUÚČAST RODIČŮ	10
4.8 PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.....	11
4.9 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH	12
4.10 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET	14
5. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	15
5.1 PŘIJÍMÁNÍ DĚTÍ DO MATEŘSKÉ ŠKOLY	16
5.2 INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ DÍTĚTE.....	17
5.3 DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	17
5.4 CHARAKTERISTIKA A ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V MŠ LUŽICKÁ.....	18
5.5 CHARAKTERISTIKA A ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V MŠ KNAPPOVA	18
5.6 CHARAKTERISTIKA A ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V MŠ ZAVADILKA	19
5.7 CHARAKTERISTIKA A ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V MŠ TYRŠOVA	20
6. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	21
6.1 DLOUHODOBÉ CÍLE MATEŘSKÉ ŠKOLY	23
6.2 PRŮBĚŽNÉ CÍLE MATEŘSKÉ ŠKOLY	24
6.2.1 Individualizace výuky.....	26
6.2.2 Prožitkové učení	27
6.2.3 Kooperativní učení.....	27
6.2.4 EVVO.....	28
6.2.5 Polytechnická výchova	31
6.2.6 Řečová výchova, rozvoj komunikace, logopedická péče	32
6.2.7 Socio emoční výchova.....	33
6.2.8 Tvořivá hra.....	34
6.2.9 Podpora pohybu dětí.....	36
6.2.10 Funkční gramotnosti	36
1. Předčtenářská gramotnost.....	36
2. Předmatická gramotnost	37
3. Přírodovědná gramotnost	37
4. Sociální gramotnost.....	37
5. Informační gramotnost	37
6. Digitální gramotnost	37
7. Finanční gramotnost	37
6.3 METODY, ZÁSADY A FORMY PRÁCE	38
6.4 SYSTÉM PÉČE A PRŮBĚH VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SVP A DĚTÍ NADANÝCH	39
6.4.1 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP.....	39
6.4.2 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP.....	40
6.5 JAZYKOVÁ PŘÍPRAVA DĚTÍ S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA	40
6.6 ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET	41
7. VZDĚLÁVACÍ OBSAH	46
7.1 ÚVOD.....	46
7.2 PŘEHLED INTEGROVANÝCH BLOKŮ A TEMATICKÝCH CELKŮ	47
7.3 CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH BLOKŮ A TEMATICKÝCH CELKŮ.....	49
7.3.1 Blok: Já, čas seznamování a malíř podzim	49
Téma: Já a moji kamarádi máme se tu všichni rádi.....	49

Téma: Šťastnou cestu ptáček.....	53
Téma: Když přiletí drak.....	56
7.3.2 Blok: Já, čas pohádek a paní zima.....	60
Téma: Vůně vánoc	60
Téma: Sníh je bílá peřina	64
Téma: Ten dělá to a ten zas tohle.....	68
7.3.3 Blok: Já, čas probouzení a první kvítek pro maminku.....	71
Téma: Klíč k jaru.....	72
Téma: Naše modrá planeta	75
Téma: Čas květů a lásky.....	79
7.3.4 Blok: Já, čas výletů a letních radovánek.....	83
Téma: Cestování to nás baví.....	83
Téma: Čas prázdnin.....	87
7.3 NABÍDKA AKTIVIT ŠKOLY.....	90
7.4 ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ ROZVOJ POTŘEBNÝCH KOMPETENCÍ.....	93
8. EVALUACE A VLASTNÍ HODNOCENÍ.....	94
8.1 ÚVOD.....	94
8.2 TABULKA – CO, JAK, KDO, JAK ČASTO	96
9. SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI SUBJEKTY	97
10. MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM	99
11. BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ DĚTÍ	100
PŘÍLOHY Č.	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

1. Základní údaje o škole

Název školy: Mateřská škola Jaroměř, Lužická 321

Adresa: Lužická 321
551 01 Jaroměř

Telefon: 491 812 460
e-mail: ms.jaro@seznam.cz

Součástí organizace: Mateřská škola
Školní jídelna

Místa poskytovaného vzdělávání a školských služeb:

Lužická 321, 551 01 Jaroměř
Knappova 811, 551 01 Jaroměř
Zavadilka 647, 551 01 Jaroměř
Tyršova 119, 551 02 Jaroměř, Josefov

Datum zřízení: 1. 1. 2003

Právní forma: příspěvková organizace s právní subjektivitou

IČ: 71008063
IZO: Mateřská škola 102 730 270
Školní jídelna 117 400 866

Identifikátor zařízení: 668 001 071

Zřizovatel: Město Jaroměř, okres Náchod

Ředitelka školy: Mgr. Šárka Čechová

Druh školy: mateřská škola

Datum zařazení do sítě: 1. 1. 2003

Kapacita školy: 384 dětí

Kapacita školní jídelny: 460 stravovaných

Provoz školy: 6:00 – 16:30 hodin

Počet tříd: 14 z toho:

Lužická	3 třídy ($28 + 28 + 24 = 80$ dětí)
Knappova	4 třídy ($28 + 28 + 28 + 28 = 112$ dětí)
Zavadilka	4 třídy ($28 + 25 + 28 + 25 = 106$ dětí)
Tyršova	3 třídy ($24 + 25 + 25 = 74$ dětí)

2. Filosofie mateřské školy

„Přirozenou formou blízkou dětskému chápání rozvíjet osobnost dětí a připravit je po všech stránkách pro vstup do další etapy jejich života.“

Chceme, aby byl svět pro děti pestrý a barevný nejen barvami, ale i činnostmi, hrami a prožitky, aby každé dítě mělo možnost najít si tu správnou barvu.

Jedna, dva, tři, čtyři, pět,
objevíme celý svět.
Kruček sem, kruček tam,
do světa se podívám.
Poznám nové kamarády,
postavím si z kostek hrady,
zpívání a tancování,
hraní, spaní, povídání
to mě baví velice
v naší krásné školičce.

3. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Jaroměř, Lužická 321 byla zřízena dne 1. 1. 2003 jako příspěvková organizace s právní subjektivitou. Tím byly dosud existující mateřské školy (Mateřská škola Jaroměř, Lužická 321, Mateřská škola Jaroměř, Knappova 811, Mateřská škola Jaroměř, Na Zavadilce 647 a Mateřská škola Jaroměř – Josefov, Tyršova 119) sloučeny v jeden právní celek.

Příspěvková organizace má sídlo na adrese: Lužická 321, 551 01 Jaroměř

Součástí organizace: Mateřská škola – 4 odloučená pracoviště
 Školní jídelna – na každém odloučeném pracovišti

Škola má celkem 14 tříd s celkovou kapacitou 372 dětí. Do jednotlivých tříd jsou děti rozděleny podle věku. Rozdělení do pracovišť se neprovádí striktně, sourozenci a kamarádi, pokud to situace dovoluje, jsou zařazeni na stejné pracoviště.

Mateřská škola je složena ze čtyř odloučených pracovišť, jejichž součástí jsou školní jídelny. Každé pracoviště vede zástupkyně ředitelky pro dané odloučené pracoviště, na které jsou delegovány některé pravomoci.

Odloučená pracoviště jsou sjednocena v zásadních organizačních záležitostech, jako je např. zápis do MŠ se stejnými kritérii, jednotně vedená povinná dokumentace škol, jednotně stanovený prázdninový provoz, jednotně vedené účetnictví a inventarizace majetku. Mateřská škola hospodáří s peněžními prostředky od zřizovatele a s peněžními prostředky státu - MŠMT. Dále hospodáří s finančními prostředky vybíranými na částečnou úhradu neinvestičních nákladů od rodičů, s prostředky svých fondů a s peněžními dary od fyzických a právnických osob. Díky tomu, že sloučená škola hospodáří s vyšším finančním příspěvkem, je schopná zajistit případné opravy či rekonstrukce většího rozsahu.

Charakter, specifika budov a věcné podmínky jednotlivých odloučených pracovišť jsou konkrétně rozpracována v kapitole 5 tohoto školního vzdělávacího programu.

4. Podmínky vzdělávání

Děti mají tytéž základní potřeby jako dospělí. Rozdíl je v tom, že jejich uspokojování či neuspokojování v dětství rozhoduje o tom, jaký člověk z dítěte vyroste.

4.1 Věcné podmínky

- Materská škola má prostory a takové prostorové uspořádání, které vyhovuje nejrozličnějším skupinovým i individuálním činnostem dětí.
- Ve všech místnostech školy jsou okna, některá jsou opatřena žaluziemi. Žaluzie v oknech umožňují regulovat intenzitu slunečního záření.
- Třídy jsou dostatečně vybaveny nábytkem.
- Dětský nábytek, tělocvičné náčiní, zdravotně hygienické zařízení jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, jsou zdravotně nezávadné, bezpečné a estetické.
- Vybavení pomůckami, hračkami, materiály, náčiním a různými doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku. Vše je průběžně doplňováno a obnovováno, učitelky plně využívají všech pomůcek k plnění ŠVP PV.
- Většina hraček, pomůcek a doplňků je umístěna tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň uklízet na správné místo.
- Prostory jsou vyzdobeny pracemi učitelek a dětí, které se tak podílejí na úpravě celé školy.
- Na všechny budovy školy vždy navazuje školní zahrada. Zahrady jsou vybaveny tak, aby umožňovaly dětem rozmanité pohybové a další aktivity. Pravidelně ročně jsou prováděny technické kontroly.
- Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Záměry:

- ✓ Postupně obnovovat vnější i vnitřní prostory o nové a účelné prvky.
- ✓ Disponovat dostatečným množstvím moderních didaktických pomůcek, pokud možno do každé třídy.
- ✓ Vybavit všechna pracoviště dalšími interaktivními a digitálními pomůckami.

4.2 Životaspráva

- Základní podmínkou je životaspráva. Dětem je poskytována vyvážená strava s dostatečným množstvím ovoce a zeleniny. Rovněž pitný režim zajišťuje přísun tekutin během celého dne a to jak v budově, tak při pobytu venku.
- Doba mezi poskytovanými pokrmy odpovídá doporučeným intervalům, především dvouhodinový dopolední pobyt venku by měl ovlivnit apetit dětí.
- Snažíme se nenucenou formou děti postupně zvykat na pestrý jídelníček. Děti v MŠ často odmítají jíst jídla, jejichž chuť je jim cizí. Je to archetypální přirozená ochrana. Děti jedí jen to, co dostávají doma, co vidí jíst rodiče. Odmítání z tohoto důvodu je tedy normální, třebaže nevědomé chování, nelze se tedy na děti zlobit. Verbální přesvědčování nepomůže. Úkolem naší MŠ je nabízet pestrou paletu jídel, jít dětem příkladem a stolovat mezi nimi. Často dětem pomůže pozorovat kamaráda, kterému chutná. Množství jídla si děti určují samy, podstatná je svoboda volby, umožnit dětem se nasytit, i když nějakou část odmítají. Variantou v případě nechuti konzumovat určitý pokrm může být krajíček chleba.
- Individuálně lze najít řešení a dohodnout adekvátní stravu pro alergické děti. Nepoužíváme dochucovadla, instantní přípravky, omezujeme polotovary.

- Děti tráví denně minimálně dvě hodiny venku, během roku se podle počasí přesouvá většina činností ven. Pouze silný vítr, déšť či mráz pod -10°C je překážkou.

Záměry:

- ✓ Předkládat dětem zdravé styly stravování
- ✓ Upřednostňovat postupné svačinky (vždy s ohledem na věkové složení třídy)
- ✓ Učit děti samy se obsloužit od nejranějšího věku, používat příbor
- ✓ Nabízet ovoce a zeleninu formou výběru

4.3 Psychosociální podmínky

- Všichni zaměstnanci mateřské školy se snaží vytvářet takové prostředí, aby se v něm děti cítily šťastně, spokojeně a hlavně bezpečně.
- Bezpečnost v sobě zahrnuje pocit jistoty, stability, osvobození od strachu, úzkosti, poskytnutí si navzájem pomoci.
- Nutné mantinely v podobě pravidel bezpečnosti a společného soužití platí pro všechny stejně, nikdo netvoří výjimku. Osobní svoboda se jimi nutně musí řídit. Na tvorbě některých z nich se podílí i děti.
- Ke stmelování kolektivu ve třídě pomáhá rovnocenný přístup všech zaměstnanců, především prosociální orientace.
- U dětí podporujeme především toleranci, vzájemnou ochotu pomáhat, předat druhému co už sám umím, upřednostňovat mladší a slabší (chlapci přednost děvčatům), soutěžení pouze formou radostného prožitku v kolektivu.
- Přístup pedagogů je formou nabídky a svobodné volby, nenásilný, podporovaný vhodnou motivací, vyvolávající aktivní spoluúčast a zájem dětí. Prostřednictvím komunitního kruhu se poznáváme navzájem, prohlubujeme vzájemnou důvěru i sebedůvěru.
- Používáme především kladné hodnocení dítěte (s konkrétním popisem hodnocené skutečnosti), posilujeme tím dětské sebevědomí, které nepřímo vede k zapojování do činností a odvaze experimentovat.
- Adaptace probíhá po domluvě s rodiči podle potřeby, rovněž délka pobytu v MŠ během dne.
- Děti mohou přicházet a odcházet z MŠ v kteroukoliv dobu.
- Poobědní odpočinek je upraven dle individuálních potřeb dětí s přihlédnutím na věk.
- Denní řád vychází z organizace jednotlivých činností a aktivit během dne, z nichž některé jsou stabilní (stravování, odpočinek) a jiné pružně reagují na aktuální situaci. Nemá charakter neměnného schématu.
- Poměr mezi činnostmi řízenými a volně probíhajícími volbou dětí je vyvážený, děti mají možnost se aktivně účastnit všech činností, nebo naopak jen pozorovat, mít svůj klid a odpočívat.
- Respektujeme individuální potřeby dětí, pomáháme jim v nastavení jejich pohodového životního optima a hlavně tempa.

Záměry:

- ✓ Udržovat pozitivně emočně laděné klima
- ✓ Vytvářet čas a místo pro sdílení, plánování, drobné oslavy a naslouchání jeden druhému
- ✓ Podporovat zdravé sebevědomí dítěte
- ✓ Rozvíjet citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu

4.4 Organizační chod školy

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální potřeby. Do denního programu jsou pravidelně zařazovány řízené pohybové aktivity. Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání, aby nacházely potřebné zázemí, klid a soukromí.

Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuální přístup učitelky, aby se dítě co nejdříve adaptovalo.

Děti mají dostatek prostoru pro spontánní hry, aby ji mohly dokončit, anebo se k ní později vrátit. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby se děti zapojovaly do organizace činností a pracovaly svým tempem.

Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost se realizovat ve velkých i malých skupinách.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí. Jsou vytvářeny vhodné podmínky pro plnění motivačních celků v každé třídě.

Doba pobytu venku se organizuje po maximální možnou dobu s ohledem na klimatické podmínky. Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídách, spojování tříd je maximálně omezeno.

Dopolední blok 6. 00 – 11.30

6.00 - 9.00

- Scházení dětí, nabídka činností, spontánní nebo řízené individuální, skupinové či společné činnosti, hry, individuální rozvoj dítěte, tvořivé a estetické činnosti dětí, tělovýchovná chvilka, IP s předškolními dětmi, komunitní kruh – přivítání dne, diskuze, realizace plánovaných činností řízených pedagogem, hygiena, ranní svačina, rozvíjení dětí ve skupinkách.

9.00 - 11.30

- Pobyt venku – venkovní výuka, hry, sportovní a pohybové aktivity, vycházky, výlety, v případě nepříznivého počasí činnosti zaměřené na vzdělávání dětí.

Hygiena, oběd 11.30 - 12.15

Odpolední blok 12.15 - 16.30

12.15 – 12.30

- literární chvilka (je upřednostňována živá četba, čtení na pokračování)

12.30 - 13.00

- hudební relaxační chvilka (je upřednostňována živá četba, čtení na pokračování, relaxační hudba)
- ve třídách probíhá poobědový úklid

13.00 - 13.30

- pro děti s potřebou spánku – odpočinek
- pro děti v nespavém režimu – klidové aktivity, hry u stolečku

13.30 - 16.30

- hygiena, odpolední svačina, pobyt venku, pohybové a tělovýchovné činnosti, tvořivé činnosti dětí individuálně plánované činnosti, individuální rozvoj dětí, odchody dětí domů

4.5 Řízení mateřské školy

- Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků školy jsou jasně vymezeny zákoníkem práce, pracovním řádem, organizačním řádem, vnitřními předpisy, vnitřním platovým řádem, pracovními náplněmi pro jednotlivé pracovníky. Všechny tyto dokumenty jsou veřejně přístupné v prostorách jednotlivých pracovišť nebo k nahlédnutí v ředitelně školy.
- Informační systém školy je realizován prostřednictvím pedagogických rad a porad vedoucích pracovníků a ředitelky školy.
- Porady vedení se konají 1x za měsíc.
- Pedagogické porady pracovníků na jednotlivých zařízeních se konají 1x za 2 měsíce, schůzky MSU 1x za 2 měsíce, provozní porady dle aktuálních potřeb, minimálně 4x do roka.
- Informace z těchto porad předávají vedoucí zaměstnanci na poradách jednotlivých pracovišť včetně seznámení se závaznými dokumenty. Závazné dokumenty jsou vyvěšeny v kopiích na informačních nástěnkách jednotlivých škol (pro zaměstnance i pro rodiče).
- Informace pro rodiče jsou předávány na třídních schůzkách, individuálními rozhovory, prostřednictvím informačních tabulí nebo webových stránek školy.
- Řízení školy se spoluúčastní všechny pracovnice, mají možnost vyjádřit svůj názor k řešení problémů na pedagogických radách a provozních poradách nebo přímým jednáním s ředitelkou školy.
- Na jednotlivých pracovištích mají dostatek pravomocí i prostoru pro vlastní iniciativu (např.: vedoucí ŠJ v zodpovědnosti za organizaci ŠJ včetně vedení a návrhů na odměňování lidí a nákupů drobného materiálu, zástupkyně ředitelky v zodpovědnosti za organizaci MŠ včetně vedení a návrhů na odměňování lidí a nákup materiálu, učitelky v uspořádání interiéru tříd a výzdobě školy, realizaci vlastních nápadů apod.)
- Ředitelka i vedoucí pracovnice vyhodnocují práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivují a podporují jejich vzájemnou spolupráci; podporují a motivují spoluúčast všech členů týmů na rozhodování o zásadních otázkách školního programu.
- Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spoluúčasti rodiče. Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby. Školní vzdělávací program je zpracován za spoluúčasti pedagogického sboru všech míst poskytovaného vzdělávání.
- Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné, z jejich výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.
- Materská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, se všemi základními školami v Jaroměři, se Základní uměleckou školou Jaroměř, s DDM, Městskou policií Jaroměř, Městským muzeem Jaroměř, Klubem seniorů v Jaroměři, Hasiči, ČČK, Záchranou stanicí Jaroměř atp.
- Při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémech dětí škola spolupracuje s odborníky poskytujícími pomoc – SPC a PPP v Náchodě a v Hradci Králové.

Organizační řád školy vymezuje jasná pravidla a kompetence zaměstnanců. Velký důraz je kladen na týmovou práci a vzájemnou spolupráci. Tvorba ŠVP je výsledkem práce celého týmu školy. Různé evaluační nástroje nám pomáhají zdokonalovat náš vzdělávací program.

Zástupkyně ředitelky vyhodnocují práci všech svých zaměstnanců, pozitivně hodnotí jednotlivé dílčí úspěchy a motivují zaměstnance ke kvalitě vykonávané práce. Ve škole je zaveden funkční informační systém. Důležité informace jsou předávány okamžitě, ostatní záležitosti řešíme na poradách vedení, provozních a pedagogických poradách konaných na každém pracovišti jednou za dva měsíce nebo dle potřeby.

Záměry:

- ✓ Vnímat týmovou práci jako nezbytnou podmínku pro naplnění cílů RVP.
- ✓ Vést všechny pracovníky k uvědomění si myšlenky, že o tom, jak se dítě bude cítit v MŠ, rozhodují vztahy všech, které se na jeho vzdělávání podílejí.

4.6 Personální a pedagogické zajištění

Všichni zaměstnanci jednají a chovají se tak, aby byli vždy na profesionální úrovni v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Ředitelka školy má vzdělání v oboru Předškolní pedagogiky, Speciální pedagogiky a Etopedie.

Fungování pracovního týmu je založeno na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel.

Pedagogové včetně ředitelky se sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně. Ředitelka podporuje další vzdělávání učitelek, dle finančních možností vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání. Všichni mají možnost využívat nabídek různých vzdělávacích institucí s akreditací MŠMT. Zástupkyně ředitelky podporují profesionalizaci celého svého týmu včetně sebe, reagují na požadavky a vývoj současné společnosti.

Rozvrh přímé pedagogické práce učitelů je uzpůsoben tak, aby byla zajištěna optimální pedagogická péče při práci s dětmi a souběžné působení dvou učitelů v každé třídě, pokud možno každý den alespoň v rozsahu dvou a půl hodin.

Konkrétní pedagogické personální zajištění na jednotlivých pracovištích je rozpracováno spolu s charakteristikou tříd v příloze č. 16.

Záměry:

- ✓ Využít specializace jednotlivých pracovníků ve prospěch doplňkových programů
- ✓ Motivovat zaměstnance k dalšímu sebevzdělávání
- ✓ Podporovat týmovou spolupráci

4.7 Spoluúčast rodičů

Spolupráce s rodiči je pro nás velice důležitá, protože MŠ je zařízení, které doplňuje výchovu v rodině.

- ✓ Umožňujeme rodičům, aby se zapojovali do výchovného procesu a povzbuzujeme je, aby pomáhali rozvíjet myšlenky a praktiky ŠVP.
- ✓ Každodenním kontaktem nabízíme rodičům poradenský servis v oblasti výchovy a snažíme se o navázání oboustranné důvěry.
- ✓ Učitelky pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání.
- ✓ Rodiče jsou o dění v MŠ denně informováni na nástěnkách, plánujeme rodičovské schůzky, besídky a posezení, aktualizujeme naše webové stránky.

Plán jednotlivých akcí pro školní rok má přibližně tuto náplň:

- ✓ schůzky pro rodiče
- ✓ besídky a školní slavnosti
- ✓ příprava, zajištění a organizace svátků a oslav pro děti
- ✓ společná výzdoba interiéru mateřské školy, výrobky dětí a rodičů u příležitosti různých svátků

Naší prioritou je:

- ✓ Sledovat konkrétní potřeby jednotlivých dětí, respektive rodin, snažit se jim porozumět a vyhovět.
- ✓ Získat důvěru rodičů individuálními rozhovory o dětech, osobní přítomností při výchovných činnostech, informativními nástěnkami o chodu MŠ.
 - Chránit soukromí rodiny, zachovávat patřičnou mlčenlivost o jejich vnitřních záležitostech.
 - Umožnit rodičům podílet se na akcích naší mateřské školy. Konzultovat s nimi nápady a připomínky. Vtáhnou více rodiče do života naší MŠ i prostřednictvím e-mailu a www stránek (pochvaly, připomínky).
 - Zorganizovat několik akcí ročně pro rodiče s dětmi.
 - Podporovat rodinnou výchovu a pomáhat rodičům v péči o jejich dítě.
 - Poskytnout rodičům odbornou poradenskou činnost, společná setkání, zapůjčit vhodnou literaturu.
 - Rodičům je k dispozici Školní vzdělávací program.
 - Na každém pracovišti si rodiče mohou zapůjčit odbornou literaturu, která je na vyžádání.

Záměry:

- ✓ Hledat nové formy spolupráce s rodinou
- ✓ Vytvářet cestu důvěry a vzájemné spolupráce
- ✓ V případě zájmu zajistit prostor pro individuální konzultace o pokrocích dětí
- ✓ Organizování společných akcí

4.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními odpovídají jejich individuálním potřebám. MŠ se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení. Ředitelka mateřské školy může ve třídě, ve které se vzdělává dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, zřídit funkci asistenta pedagoga.

Děti se SVP mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením. Podpůrná opatření se člení do 5 stupňů, podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Podpůrná opatření je možné kombinovat, pokud to vyžadují obtíže dítěte.

V naší mateřské škole poskytujeme zdarma **služby a podporu speciálního pedagoga**. Speciální pedagog patří do poradenského orgánu školy a je přímo zodpovědný ředitelce školy. Speciálně pedagogickou péči zajišťuje ve spolupráci s učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, dostávají podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Věnujeme zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy.

Pokud jsou na jednom pracovišti alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání, zřídíme skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do

základního vzdělávání. Vzdělávání v této skupině je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Na základě posouzení potřeby jazykové podpory dítěte je možné zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

Speciální pedagog v MŠ:

- Spolupracuje s pedagogy a vyhledává děti se speciálními vzdělávacími potřebami a děti mimořádně nadané.
- Poskytuje poradenské konzultace rodičům (zákonným zástupcům), kteří ho sami vyhledají. (Po předchozí telefonické domluvě termínu schůzky.)
- Vytváří podmínky k maximálnímu využívání potenciálu dítěte.
- Poskytuje dítěti individuální i skupinovou podpůrnou a nápravnou speciálně pedagogickou péči, která vede ke komplexnímu a optimálnímu vývoji dítěte.
- Poskytuje metodickou podporu pedagogům, kteří se věnují dětem cizincům nebo vedou skupinu pro jazykovou přípravu.
- Zaměřuje se na nejčastější problémy předškolního věku (poruchy výslovnosti, poruchy pozornosti, hyperaktivita, náznaky poruch učení atd.)
- V oblasti speciálně pedagogické péče provádí speciální pedagog depistáž (vyhledání), po výběru dětí vhodných k individuální terapii, konzultuje výsledek s rodiči a dle rozsahu a typu poruchy dojde k doporučení na zajištění vhodné speciálně pedagogické péče.
- Lekce logopedické péče vedené speciálním pedagogem budou probíhat 1x týdně vždy na každém pracovišti.
- Zábavná a herní forma je přizpůsobena věku a individuálním potřebám dítěte.
- Speciální pedagog vede metodicky ostatní paní učitelky a asistenty pedagoga.

Záměry:

- ✓ Zajišťovat pro děti s SVP optimální podmínky k rozvoji samostatnosti
- ✓ Pomáhat rodinám dětí s SVP vyhledávat odbornou pomoc a případně zprostředkovat kontakty na různé odborníky
- ✓ Zajišťovat odborné semináře v oblasti inkluzivního vzdělání pro pedagogické pracovníky
- ✓ Vyhledávat děti, které jsou nějakým způsobem ohrožené školním neúspěchem a dál s nimi ve spolupráci se speciálním pedagogem cíleně pracovat

4.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními odpovídají jejich individuálním potřebám. MŠ se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

V naší mateřské škole se snažíme o maximální rozvoj dětí nadaných. I to je jedním z cílů inkluze – tedy společného vzdělávání dětí. Naším cílem je pro každé dítě bez rozdílu **uplatnit co nejvyšší stupeň podpůrných opatření.**

Speciální pedagog v naší MŠ spolupracuje úzce s pedagogy a vyhledává děti mimořádně nadané, které projevují velkou aktivitu v intelektové oblasti. Mnohé děti dokážou číst již mezi třetím až šestým rokem. Brzký začátek čtenářských dovedností se považuje za jeden z nejspolehlivějších ukazatelů nadání. Tato charakteristika se projevuje asi u poloviny nadaných

děti. Dalším znakem nadaných dětí v tomto období je zájem o číslce. Brzy se projevují i matematické schopnosti. Nadané děti se rychle učí a dokážou se dlouhodobě zabývat problémem a řešit jej. Dokážou pracovat i s abstraktními pojmy, chápou zákonitosti, dobře vnímají vztahy příčina – důsledek, mají schopnost zobecňovat a metaforizovat. Tyto děti mívají také časné intelektuální zájmy, které z hlediska běžné populace nejsou přiměřené věku. Dokážou se dlouhodobě koncentrovat na vytyčený problém. Jsou schopné rovněž vykonávat i více činností zároveň. Jsou velmi zvědavé, dychtivé po informacích a neúnavné v neustálých otázkách směřovaných na rodiče i učitelky v mateřské škole. Je u nich často patrná nevyrovnanost mezi tělesným a intelektuálním vývojem, někdy až odporem k fyzickým aktivitám. Nerady se zapojují do sportovních aktivit, vyhýbají se pohybu jako takovému. Někdy mohou mít frustraci i z jemné motoriky, kdy se jim nedaří něco zrealizovat, zejména napsat nebo nakreslit podle jejich představ.

Nejčastější problémy mimořádně nadaných dětí v mateřské škole

- Grafomotorika

Mezi typické projevy nadaných dětí patří brzký začátek mluvení, čtení a s tím spojeného psaní. Tyto děti si ve velmi časném věku odvozují písmena na základě čteného textu, zkouší je psát, nebo zprvu spíše kopírovat. Jejich celkový písemný (resp. grafomotorický) projev však zaostává za projevem verbálním. To může být způsobeno nepravidelným vývojem, ale zejména skutečností, že jemná motorika, senzomotorické schopnosti a koordinace oko – ruka jsou ovlivněny dozráváním centrální nervové soustavy, které se uskutečňuje kolem šestého roku života. Jemná motorika se vyvíjí dokonce až do dvanáctého roku života. To, že některé nadané děti píšou již v předškolním věku (nebo se o to pokoušejí), v praxi často způsobuje potíže po nástupu do školy. Jde zejména o nesprávné držení psací potřeby. Děti, rodiče i vyučující musejí vynaložit mnoho energie na odnaučení zafixovanému způsobu držení. U některých dětí se to nemusí podařit vůbec. **Od útlého věku dítěte proto dbáme na správné držení psacích potřeb a uvolňování ruky speciálními cviky.**

- Sociální kontakty

Zaměřujeme se na sociální oblast, protože mnoho problémů vyvstává ve vztahu s vrstevníky.

Nadané děti vyhledávají ke komunikaci raději starší nebo dospělé jedince a jejich spolužáci je následně mohou odmítat a vyčleňovat z kolektivu.

- Hyperaktivita

Hyperaktivita se může projevovat v oblasti motorické (rytmické pohyby, neklidné sezení, manipulace s předměty apod.), verbální (vykřikování, skákání do řeči) a velice často v kombinaci obou zmíněných oblastí. Může souviset s poruchou pozornosti (ADHD), ale často vzniká i při nedostatečně podnětném způsobu výuky, který způsobí, že se dítě nudí. Dítě se projevuje většinou velmi hlučně, vykřikuje, vyrušuje ostatní při práci, má neustálé dotazy, poznámky apod. V dětské populaci je odhadován 3–10% výskyt hyperaktivity, u chlapců je mnohem častější než u děvčat. Ve skupině nadaných dětí je uváděn dokonce 9,5% výskyt této poruchy.

Tabulka sledovaných možných disproporcí ve vývoji nadaných dětí

vysoká úroveň	nižší úroveň
psychický vývoj	tělesný vývoj
intelektová úroveň	emocionálně-sociální úroveň
verbální složka intelektu	neverbální složka intelektu
zrychlené myšlení a řeč	pomalé psaní, slabé grafomotorické projevy
logické myšlení, brilantnost úvah	mechanické myšlení, získávání poznatků
logické, problémové učení	klasické, pamětní učení
tvořivost, nové originální prvky řešení problémů	klasické chápání a použití ověřených vzorů a modelů

potřeba nových informací	držení se předepsaného, osnovami určeného učiva
zájem o řešení komplikovaných, neznámých úloh	upřednostňování mechanických, jednotvárných a lehkých úloh

Vybrané sledované rozdíly mezi mimořádně nadaným a bystrým dítětem podle L. Cvetkovič-Laye

bystré dítě	nadané dítě
umí odpovédět	klade otázky
zajímá se	je zvědavé
má dobré nápady	má neobvyklé nápady
snaží se dobře zvládnout zkoušky	i když se nesnaží, udělá dobře zkoušky a testy
odpovídá na otázky	zajímá se o detaily, rozpracovává je a dokončuje
je vůdcem skupiny	je samostatné, často pracuje samo
lehko se učí	všechno už ví
je oblíbené u vrstevníků	vyhovuje mu společnost starších dětí a dospělých
chápe významy	samostatně tvoří závěry
vymýšlí úkoly a úspěšně je plní	iniciuje projekty
přesně kopíruje zadané úlohy	vytváří vlastní řešení
cítí se dobře ve škole	cítí se dobře při učení
přijímá informace	využívá informace
dobře využívá naučené	hledá nové možnosti využití naučeného, experimentuje
má dobrou paměť	má dobrý předpoklad
je spokojené s vlastním učením a jeho výsledky	je velice sebekritické

Záměry:

- ✓ Vyhledávat děti nadané prostřednictvím zabezpečení bohaté nabídky činností, specifických zájmů a schopností těchto dětí
- ✓ Klást důraz na rozvoj sociální oblasti a oblasti návyků a sebeobsluhy, ve kterých mívají mimořádně nadané děti problém

4.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Při podpoře a rozšíření institucionální péče o děti mladší tří let, se zamýšlíme nad možnými riziky a snažíme se vyvarovat např. preferování zájmů dospělých nad zájmy dvouletého dítěte, nebezpečí přetěžování a manipulace.

Tak jako učitelky respektují vývojové a individuální rozdíly mezi tříletými a šestiletými dětmi, tak respektují potřeby a zájmy dvouletých dětí. Nabízejí optimální složení a množství různorodých a přiměřených podnětů. Dalším charakteristickým jevem je rozvoj motorických dovedností, konkrétně zdokonalování pohybových aktivit a touha po poznání, objevování, manipulaci a experimentaci s předměty. Upřednostňujeme především učení nápodobou.

Třídy pro dvouleté děti respektují jejich zvýšenou potřebu spánku a zajišťují tak klidný prostor pro odpolední odpočinek. Zároveň počítáme s delším časovým prostorem nejenom pro odpočinek, ale například i pro stravování a sebeobsluhu, například při oblékání a svlékání dětí.

Při vzdělávání a podpoře rozvoje osobnosti u dvouletých dětí vycházíme především z principů programu hraní a uplatňujeme:

- ✓ chápat a láskyplný přístup
- ✓ přizpůsobujeme prostředí – bezpečné, strukturované pro jasnou orientaci a vhodné k učení základních návyků – pořádku a řádu, sebeobsluhy a v neposlední řadě možnost zkušenosti z pokusů, omylů a chyb
- ✓ bezpečně vymezujeme prostor – místočko ve třídě pro dvouleté děti je přesto součástí celku (odpočinkový koutek v pokojíčku ve třídách)
- ✓ začleňujeme společné aktivity, které vzájemně obohacují mladší i starší děti
- ✓ výtvarné, hudební, tělesné činnosti uzpůsobujeme dětem mladším tří let
- ✓ používáme pomůcky, hračky a materiál pro dvouleté děti
- ✓ přizpůsobujeme podmínky pro sebeobsluhu dvouletých dětí – přístup k dětským záchodům a umyvadlům, vše důležité ve výšce a velikosti pro malé děti
- ✓ podporujeme samostatnost a rozhodování
- ✓ učení nápodobou
- ✓ trénování návyků
- ✓ zařazování pravidelných rituálů

Při všech činnostech vycházíme ze základních sociálních potřeb:

- ✓ **Potřeba místa** – někam patřit, mít své stálé místo, jistotu (místo u stolu, značka ve školce, postýlka, hrníček) neměnnost daného
- ✓ **Potřeba bezpečí** – subjektivní pocit
- ✓ **Potřeba péče, podnětu, výživy** – **málo x moc podnětů**, dítě neumí rozlišit podněty prospěšné a neprospěšné – je to na dospělých. Přemíra podnětů vede k povrchnosti, roztěkanosti, ztrátě schopnosti věnovat se podnětům do hloubky.
- ✓ **Potřeba podpory, opory** – fyzická podpora – dotek, mazlení, psychická podpora – pochvala
- ✓ **Potřeba limitu** – druhá nejdůležitější potřeba po potřebě místa. Potřeba hranic. Dítě bez limitů má potíže navazovat kamarádství, později dodržovat i limity společenské.

Záměry:

- ✓ Podporovat vytváření optimálních podmínek pro vzdělávání dvouletých dětí
- ✓ Vybavovat třídy hračkami a pomůckami pro dvouleté děti
- ✓ Nastavovat dětem srozumitelná pravidla života ve třídě

5. Organizace vzdělávání

Děti jsou v jednotlivých třídách na všech pracovištích rozděleny podle věku, třídy nejsou specializované, neboť naším cílem je, aby bylo dítě rozvíjeno stejnoměrně a po všech stránkách. Jsme si vědomi, že vysoké počty dětí ve třídách nejsou nejvhodnějším řešením pro naplňování principů ŠVP. Lze předpokládat, že se jedná o přechodný jev a v dalších letech se budou počty dětí snižovat.

Vzdělávání je uskutečňováno při všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem řízených a spontánních aktivit. Didakticky zacílenou činnost zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání a prožitkovém učení, pracujeme individuálně i ve skupinách.

Při činnostech, které probíhají venku nebo mimo areál MŠ, je zajištěn souběh dvou učitelů ve třídě.

Všechna pracoviště zaštiťuje jednotný školní vzdělávací program, na základě kterého si jednotlivé třídy na všech pracovištích sestavují své Třídní vzdělávací programy.

Celoroční integrované bloky jsou členěny do tematických celků, které vystihují hlavní záměry mateřské školy. Tyto celky jsou dále rozpracovány v jednotlivých třídách v třídních vzdělávacích programech, které jsou rozvrženy na určité časové úseky. Učitelky v nich volí pro svou třídu konkrétní činnosti a prostředky k naplňování cílů, určují způsob realizace těchto činností (formy), doplňují je o různé třídní či celoškolní akce. Součástí je také průběžné hodnocení (evaluace).

Do všech integrovaných bloků, které jsou orientované na roční období a změny v přírodě, se během celého kalendářního roku promítá Ekologicko – environmentální výchova, která je blíže rozpracována v Koncepci rozvoje (kapitola 4). Každé pracoviště MŠ pak má na základě této koncepce vypracovaný Roční plán EVVO, kterým se snaží působit na děti předškolního věku v oblasti ekologicko-environmentální a také v souladu ŠVP.

Předškolní vzdělávání se uskutečňuje ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne v mateřské škole vyskytnou. Naší prioritou je vyvažovat spontánní a řízené aktivity v poměru, který odpovídá potřebám a možnostem dětí. Hlavní náplní naší výchovné činnosti je využívání metody prožitkového a kooperativního učení dětí a individualizace vzdělávání formou nabídky činností v herních centrech a častými pobyty přírodě, neboť příroda je nejlepší učebna. Veškeré snažení všech zaměstnanců mateřské školy směřuje k tomu, aby zde bylo dítě maximálně spokojené a šťastné.

Naším cílem je vytvářet dětem podnětné prostředí, zajímavé, a především obsahově bohaté. Do vzdělávacího programu zařazujeme široké spektrum různorodých celoškolních akcí. Veškeré aktivity obsahují prvky hry a tvořivosti. Jednou z našich dalších priorit je vzbuzovat u dětí nejen aktivní zájem poznávat okolní svět, ale především umožnit dětem porozumět sobě i světu, který je obklopuje. Naší snahou je vychovávat v dětech kladný vztah k přírodě, mít vztah k životu, k sobě samému, k druhým lidem a ke zdravému životnímu stylu, rozvíjet u dětí tělesnou a pohybovou zdatnost nejen na zahradách MŠ, ale i na vycházkách do okolí školek, výletech do přírody, ale i při pohybových hrách ve školce. Při batůžkových výletech do okolí a pobytu ve škole v přírodě citlivým přístupem a působením pěstujeme u dětí úctu k životu, všemu živému a prosazujeme myšlenku ochrany životního prostředí.

V neposlední řadě se snažíme o participaci dětí a rodičů na programu školy a pěstování dobrých vztahů. Stěžejní je pro nás důvěra a vzájemná pomoc mezi vedením školy, zřizovatelem, zaměstnanci školy, rodiči a dětmi. To je základem toho, aby se mateřská škola stala vzdělávacím a kulturním centrem města a okolí.

5.1 Přijímání dětí do mateřské školy

Zápis dětí do mateřské školy na následující školní rok probíhá v měsíci květnu v tom kalendářním roce, ve kterém následující školní rok začíná a děti v tomto školním roce dovrší věku tří let. O termínu zápisu je veřejnost informována na informačních tabulích v mateřských školách, v Jaroměřském zpravodaji a na webových stránkách školy. Děti mohou být do mateřské školy přijímány i v průběhu školního roku, je-li volná kapacita školy.

Dítě do mateřské školy přijímá na základě podání žádosti rodičů (Přihlášky dítěte k zápisu do MŠ) ředitelka mateřské školy, která vydala Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy. Tuto přihlášku si rodiče nebo zákonní zástupci dítěte mohou vyzvednout v ředitelně mateřské školy a na odloučených pracovištích jeden měsíc před zápisem.

Přihlášku je nutno odevzdat v určeném termínu osobně ředitelce školy. Po ukončení zápisu obdrží rodiče rozhodnutí o přijetí /nepřijetí dítěte do MŠ. Rozhodnutí o přijetí si osobně vyzvednou v předem určeném termínu v ředitelně školy, zároveň jim je sděleno místo poskytovaného vzdělávání. Rozhodnutí o nepřijetí je doručováno doporučeně.

5.2 Individuální vzdělávání dítěte

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, **může pro dítě v odůvodněných případech zvolit, že bude individuálně vzděláváno.** Tuto skutečnost je zákonný zástupce povinen oznámit ředitelce nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku. V průběhu školního roku lze plnit individuální předškolní vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení doručeno ředitelce MŠ. Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte, uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno, důvody pro individuální vzdělávání dítěte.

Ředitelka mateřské školy doporučí zákonnému zástupci dítěte, které je individuálně vzděláváno, přehled oblastí, v nichž má být dítě vzděláváno. Mateřská škola ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání. Ředitelka mateřské školy dohodne se zákonným zástupcem dítěte: způsob ověření termíny ověření, včetně náhradních termínů. Zákonný zástupce dítěte, které je individuálně vzděláváno, je povinen zajistit účast dítěte u ověření. Pokud zákonný zástupce dítěte nezajistí účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu, může ředitelka mateřské školy ukončit individuální vzdělávání dítěte. Den po ukončení musí dítě nastoupit k pravidelné denní docházce do MŠ.

5.3 Distanční vzdělávání

Pokud z důvodu krizového opatření vyhlášeného podle krizového zákona, nebo z důvodu nařízení mimořádného opatření podle zvláštního zákona, anebo z důvodu nařízení karantény podle zákona o ochraně veřejného zdraví není možná osobní přítomnost většiny dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné, z mateřské školy nebo z odloučeného pracoviště nebo z nejméně jedné třídy, ve které se vzdělávají pouze tyto děti, poskytuje škola dotčeným dětem vzdělávání distančním způsobem.

Vzdělávání distančním způsobem škola uskutečňuje podle příslušného rámcového vzdělávacího programu a školního vzdělávacího programu v míře odpovídající okolnostem.

Děti jsou povinné se vzdělávat distančním způsobem. Způsob poskytování vzdělávání a hodnocení výsledků vzdělávání distančním způsobem přizpůsobí škola podmínkám dítěte pro toto vzdělávání.

V předškolním vzdělávání není vzhledem k věku dětí on-line způsob výuky prioritní, má pouze funkci doplňkovou.

- **On-line formou (SKYPE) bude probíhat speciálně pedagogická péče** – tj. pro děti, které jsou zařazeny do péče speciálního pedagoga a na individuální požádání ostatních rodičů:
- **Off-line formou bude probíhat vzdělávání na úrovni jednotlivých tříd.** Na e-mail, který rodiče uvedli jako kontaktní, budou ze školního e-mailu (každá třída má vytvořený svůj e-mail) odeslány průběžné aktivity které jsou v souladu s naším školním vzdělávacím programem a třídním vzdělávacím plánem. Jedná se o:
 - **úkoly** – děti plní doma s rodiči průběžně a předají je ke kontrole až po znovuotevření MŠ po nástupu na klasickou presenční docházku (nedohodne-li se třídní učitelka s rodiči jinak)
 - **pracovní listy** – vypracované pracovní listy vloží rodiče na určené místo MŠ (dle pokynů třídní učitelky v e-mailu) nejdéle do týdne po obdržení e-mailové zprávy.

5.4 Charakteristika a organizace vzdělávání v MŠ Lužická

Mateřská škola se nachází v pěkné, tiché lokalitě Jaroměře blízko centra, nedaleko obou základních škol. Je obklopena rodinnými domy se zahradami a městským parkem s řekou. Svou zelenou barvou a rozlehlou zahradou plnou vzrostlých stromů v člověku vyvolává představu klidného ostrova, kde se dá příjemně odpočívat. Budova je dvoupatrová vila v kubistickém slohu a byla postavena pro potřebu továrnícké rodiny Čerychů. Odtud pramení ten příjemný pocit domova. Dětem předškolního věku slouží již mnoho let a byla pro potřeby předškolního vzdělávání několikrát upravována. Všechny úpravy podléhají požadavkům památkového ústavu.

Kapacita mateřské školy je 80 dětí. Kolektiv zaměstnanců školy je věkově různorodý. Pracuje zde 6 učitelek, ředitelka, ekonomka, účetní, vedoucí školních jídelen, administrativní pracovnice, školnice, uklízečka, údržbář, hlavní a pomocná kuchařka.

Mateřská škola je vybavena počítačovou technikou. Ve všech třídách jsou počítače, které využívají děti ve výchovně vzdělávacím procesu a ve třídě pro předškolní děti je interaktivní tabule. Učitelky mají k dispozici notebooky a připojení na WIFI. Využíváme ke své práci také radiomagnetofony s CD přehrávači. Všechny prostory jsou propojeny telefony s pevnou linkou.

Místnosti jsou prostorné, vkusně upravené, zařízení postupně modernizované, aby odpovídalo současným trendům. Tzn. maximálně podporuje jednoduchý přístup a dosažitelnost hraček a pomůcek v centrech aktivit, opírajících se o kooperaci.

Děti hudebně nadané mají možnost rozvíjet se v pěveckém sboru „Sluníčko“, který má ve škole dlouholetou tradici a vedou ho zkušené paní učitelky.

Zahrada kolem domu prošla rozsáhlou rekonstrukcí s dotací OPŽP, Královéhradeckého kraje a zřizovatele. Její pojetí podporuje nejen fyzickou zdatnost dětí, ale především dává možnost aktivního uvědomění si provázanosti života lidí s přírodou.

<i>třída</i>	<i>počet dětí</i>	<i>Věkové složení dětí</i>
1. BERUŠKY	24	2 – 3,5 let
2. KYTIČKY	28	3,5 – 5 let
2. KOŤÁTKA	28	5–7 let

Charakteristika jednotlivých tříd včetně pedagogického zajištění viz. Příloha č. 16

5.5 Charakteristika a organizace vzdělávání v MŠ Knappova

Mateřská škola byla poprvé otevřená v roce 1978. Přesto že se nachází v centru města Jaroměře, je zasazena v klidném prostředí. V blízkém okolí je městský park, náměstí, významné budovy města – knihovna, divadlo, ZŠ – Na Ostrově a sídlištní zástavba Na obci a Nábřeží 17. listopadu. Svojí polohou v severovýchodní části města a s ohledem na umístění ostatních MŠ ve městě, má velkou spádovou oblast (Jakubské předměstí – obě již dříve zmiňovaná sídliště, nám. Čs. armády a část Pražského předměstí).

Budovu obklopuje rozlehlá travnatá zahrada, která nabízí jednotlivé zóny podle možností a vhodnosti využití – sportovní zónu, zónu pro výuku environmentální (bylinková zahrádka, hmyzí domky, broukoviště, smyslové stezky, křoviny) i zónu herní. Nabízí nám prostor, ve kterém můžeme vnímat a rozlišovat věci pomocí všech smyslů. Jsou zde soustředěny 3 pískoviště a asfaltová plocha sloužící k jízdě na koloběžkách.

Rovná travnatá plocha uprostřed zahrady je hodná k pohybovým a míčovým hrám. Zatravněný uměle vytvořený kopcovitý povrch slouží ke zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky,

koordinaci lokomoce a zvládnutí běžných způsobů pohybu – prolézání tunely, běh po nerovném terénu a v zimě jako místo pro sáňkování či bobování.

V mateřské škole najdeme třídy homogenní – děti jsou rozděleny do tříd dle věku. Klademe důraz na individuální přístup, uvolnění režimu ve prospěch hravých a zájmových činností, program pro předškolní děti a děti s odloženou školní docházkou, dostatek pohybových aktivit. K odpolednímu odpočinku slouží dětem matrace, které jsou umístěné ve skříni na odkládání lůžkovin. Délka odpočinku je individuální, děti si dle potřeby přecházejí ke klidovým činnostem ke stolečku.

Budova čtyřtřídní MŠ je městského charakteru. Dva dvoupodlažní pavilony spojuje v přízemí hospodářská část, ve které je školní kuchyň, multifunkční učebna doplněná interaktivní tabulí, sklady potravin, kabinety, kancelář zástupkyně ředitelky a kancelář speciálního pedagoga. Třídy v patrech mají jídelny samostatné. Všechny třídy jsou dostatečně vybaveny učebními pomůckami a hračkami.

<i>Jméno třídy</i>	<i>Počet dětí</i>	<i>Věkové složení dětí</i>
1. Kytíčky	28	2 - 3,5 let
2. Sluníčka	28	3,5 - 4,5 let
3. Berušky	28	4,5 - 5,5 let
4. Koťata	28	5,5 – 7 let

Charakteristika jednotlivých tříd včetně pedagogického zajištění viz. Příloha č. 16

5.6 Charakteristika a organizace vzdělávání v MŠ Zavadilka

Mateřská škola stojí uprostřed sídliště Zavadilka. Právě umístění MŠ je jednou z předností, které rodiče využívají. Komplex spojených budov byl původně vystavěn jako jeslové zařízení, majitelem byl závod TIBA a provoz byl zahájen v roce 1970. Po jejich zrušení v roce 1992 se stalo zřizovatelem mateřské školy Město Jaroměř.

Technický stav budovy je dobrý, po stavebních pracích je škola zmodernizovaná. Protože svět dětí by měl být veselý a barevný, nechali jsme školu vymalovat veselými barvami, aby rozzářily i ty nejsmutnější oči. Celý kolektiv usiluje o vytvoření příjemného prostředí, ve kterém budou děti rády trávit chvíle odloučení od rodičů.

Mateřská škola je čtyřtřídní a je umístěna v pavilónovém zařízení, které se skládá ze 4 budov. Tři budovy jsou určeny pouze pro výchovně vzdělávací činnost, ve čtvrté budově je kromě jedné třídy i hospodářské zázemí školy. Zde se nachází kancelář zástupkyně ředitelky, kuchyň a zázemí pracovníků ŠJ, prádelna, skladovací prostory a údržba. Všechny pavilony jsou propojeny spojovacími průchody.

Budova mateřské školy je obklopena ze dvou stran dostatečně velkou zahradou, využívanou k pobytu dětí venku během celého roku. Z jedné strany zahrady má každá třída svoji vyznačenou část s pískovištěm a zpevněnou, částečně krytou terasou, kterou využíváme i za nepříznivého počasí. Tyto terasy jsou přístupné přímo z umývárny, takže děti mají při svých hrách snadný přístup na WC. Na druhé straně budovy se nachází společná zahrada pro všechna oddělení, kde je kolotoč, houpačky, prolézací prvek housenka, dřevěná prolézačka, pískoviště a trampolína. V této části zahrady je v hospodářské budově i dětské WC, které nám slouží při pobytu na zahradě. V současné době je potřebné vybavit zahrady novými prvky, ty současné již dosluhují. V teplých měsících využíváme prostory zahrady k většině pohybových aktivit (spontánních i

řízených), ale i k jiným činnostem (výtvarným, hudebním, poznávacím), k volným hrám dle volby dětí.

Pozemek školy je ze dvou stran oplocen kovovým plotem s podezdívkou a ze dvou stran pouze drátěným pletivem, před nímž jsou vysázeny stromy a keře, které tak tvoří přirozený stín. Naši snahou je stávající vybavení zahrady v rámci možností přizpůsobit potřebám dětí. Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Snažíme se u dětí vytvářet pozitivní vztah ke světu a okolí. Vytváříme takové podmínky, aby se cítily spokojeně a bezpečně. Umožňujeme, aby prostředí pro děti bylo podnětné, zajímavé a obsahově bohaté, které bude podporovat jejich hravost a tvořivost.

Mateřská škola má vyhovující prostorové podmínky. Prostor je využíván pro hru dětí ve skupinách i pro společné činnosti jak spontánní, tak řízené.

Každý pavilon má svůj samostatný vstup a šatnu, která je vybavena novými šatními skříňkami kde každé dítě má své místo vyznačené značkou. Všechny třídy mají samostatné hygienické zázemí, 1 třída má stálou ložnici, v ostatních si děti samy matrace rozkládají.

Šatny jsou vyzdobeny pracemi dětí, které se podílejí na výzdobě celé školy a rozvíjejí u dětí společenský i estetický vkus. Nástěnky ve vstupních chodbách slouží pro sdělení důležitých informací pro rodiče.

Celý kolektiv MŠ usiluje o vytvoření příjemného a podnětného prostředí, ve kterém budou děti rády trávit chvíle odloučení od rodičů.

<i>Jméno třídy</i>	<i>Počet dětí</i>	<i>Věkové složení dětí</i>
1. Motýlci	25	2 – 3,5 let
2. Rybičky	28	3,5 – 4,5 let
3. Berušky	28	4,5 – 5 let
4. Sluníčka	25	5–7 let

Charakteristika jednotlivých tříd včetně pedagogického zajištění viz. Příloha č. 16

5.7 Charakteristika a organizace vzdělávání v MŠ Tyršova

Historie budovy mateřské školy v Josefově je více než stoletá. Byla postavena již v roce 1899 pro účely společnosti živnostníků a sloužila školským potřebám jako škola živnostenská. 28. září 1938 do ní bylo umístěno předškolní zařízení, které kromě let válečných je zde dodnes. Škola se nachází za jednou z bran pevnostního města. Veškeré opravy a úpravy podléhají požadavkům památkářů. Naposledy byla budova zrekonstruována v letech 1993-1995 nákladem 6,5 milionu Kč. Vnitřní členění bylo uzpůsobeno potřebám trojtřídní mateřské školy.

Prostředí školy je estetické, vhodně vybavené k různorodým aktivitám, variabilita zařízení umožňuje změny, které pedagogický personál každoročně provádí a dětem tak nabízí různě zaměřené koutky, napodobující modely skutečného, reálného prostředí. Ať je to dílna s opravdovým náradím, divadelní koutek s množstvím rekvizit a převleků, živá zvířátka, nebo velká tělocvična s množstvím náradí a náčiní atd. Interiér školy je postupně obnovován a doplňován novým vybavením (nábytek, hračky, pomůcky...) tak, aby byl v souladu s podmínkami vzdělávání RVP PV, aby odpovídal počtu dětí a jejich věku, byl zdravotně nezávadný, funkční a podnětný, umožňoval dětem spontánní aktivity a podporoval zvolený styl pedagogické práce, aby

bylo zajištěno vhodné členění prostoru, vyhovující nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí.

Děti se svými výtvary samy podílejí na úpravě a výzdobě prostředí. Prostor upravujeme tak, aby práce dětí byly přístupné, a mohli je shlédnout i jejich rodiče. Budova je podsklepená. Ve sklepním prostoru bylo vybudováno zimní pískoviště, které je hojně využíváno v deštivém, či v zimní období ke hrám dětí všech věkových kategorií.

Na budovu školy bezprostředně navazuje účelná školní zahrada, umožňující rozvoj dětí ve všech oblastech výchovy a vzdělávání, skýtající mnoho možností prožitků. Zahrada je velice vkusně vybavena a vytváří prostor pro pozitivní rozvoj dětské osobnosti.

V blízkém okolí školy prochází promenáda – velký ohoz pevnosti, zasahující do přírody, který využíváme k procházkám. Celoročně můžeme pozorovat život u nedalekého rybníka, na polích průběh zemědělských prací, život stromů ve stoleté lipové aleji, zkrátka být v blízkém kontaktu s přírodou.

Naším hlavním **cílem** je vytvořit dětem takové prostředí, kde se budou cítit bezpečně a kde jsou respektovány, což jim umožňuje chovat se a vyvíjet zcela přirozeně, prožívat šťastné dětství. Dovést děti na konci jejich předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů získaly věku přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost, základy pro zdravé sebevědomí a sebejistotu, schopnost být sami sebou a zároveň se přizpůsobit životu v sociální komunitě. Vytvořit základy pro celoživotní učení i základy schopnosti jednat v duchu lidských i etických hodnot. Poznat děti v celé jejich jedinečnosti a přijmout je takové, jaké jsou.

Vzájemným respektem a vstřícností vytváříme dobré partnerské vztahy školy, dětí a rodičů.

<i>Jméno třídy</i>	<i>Počet dětí</i>	<i>Věkové složení dětí</i>
1. Berušky	24	2–4 let
2. Motýlci	28	4–5 let
3. Včeličky	28	5–7 let

Charakteristika jednotlivých tříd včetně pedagogického zajištění viz. Příloha č.16

6. Charakteristika vzdělávacího programu

Abychom rozvíjeli osobnost dítěte, jeho učení a poznání, chápání přírody v celé její rozličnosti, musíme položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb, budeme:

- Poskytovat dětem dostatek prostoru k pohybovým aktivitám všeho druhu ve všech ročních obdobích.
- Pěstovat základní sportovní přípravu se znalostí limitů a určitých omezení.
- Provádět každodenní cvičení, cvičení při hudbě, cvičení s různým náčiním. Využití náradí a náčiní urychluje nenásilně pohybový rozvoj dětí, upevňuje dovednosti a pěstuje odvahu.
- Neopomíjet pohybové hry, kterými se kromě pohybu rozvíjejí mnohé vlastnosti: sebeovládání, kázeň, tvořivá činnost, pozornost, odvaha. Dítě hledá své místo ve skupině, navazuje kontakty s ostatními, učí se prosadit svou osobnost.

- Maximálně využívat pobytu venku, chodit s dětmi na delší procházky (přiměřeně věku). Chůze je nej přirozenější pohyb člověka a při procházkách je možnost pozorovat krásy přírody, utvářet si k ní vztah, učit se s ní zacházet, sledovat dění života, získávat mnoho poznatků z přírody.
- V letních a podzimních měsících provádět cvičení na zahradě nebo v přírodě – zde dětem nahrazovat nářadí přirozenými překážkami (pařezy, keře, stromy), které děti vhodným způsobem zdolávají.
- Pěstovat u dětí pocit sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí tím, že budeme:
 - pozorovat přírodní a povětrnostní jevy
 - pořádat exkurze – hvězdárna, planetárium, za zvířátka, rozhovory s odborníky ...
 - experimentovat s různými materiály a surovinami – ekohry
 - vykonávat pěstitelské aktivity – květinová výzdoba MŠ, pěstování bylinek, pečovat o školní zahrady, pozorovatelské aktivity, badatelské činnosti, ...
 - vydávat se na výlety do přírody s ekologickým, poznávacím a sezónním zaměřením, kde kromě ozdravení organismu děti načerpají mnoho poznatků a zážitků
 - pořádat polodenní výlety do přírody se sezónním nebo poznávacím zaměřením (např. za zvířátka),
 - využívat k učení přírodního prostředí – pobyt v přírodě je neopakovatelným prožitkem jednotlivce či skupiny
 - putovat do krajiny, která má svůj příběh a vyzývá k jeho objevování a četbě
 - tvůrčí v jakékoliv krajině, ale environmentálně šetrným způsobem
 - interpretovat, co mi pobyt v krajině přináší, inspirovat se přírodou a sdílet inspiraci s ostatními
 - správným příkladem k ochraně životního prostředí

Při plánování i tvorbě integrovaných bloků a tematických celků se pohybujeme kolem vzdělávacích cílů, které jsou naplňovány průběžně.

Bloky volíme z hlediska rámcových cílů předškolního vzdělávání:

- ✓ Co se dítě naučí
- ✓ S jakými hodnotami se v něm setká
- ✓ Jaký prostor pro sebeuplatnění získá

Témata naplňujeme činnostmi, které směřují k očekávaným výstupům v podobě klíčových kompetencí – ať už se přednostně zaměříme na jakýkoliv z cílů, naplňujeme různou měrou i ty ostatní. Témata jsou v jednotlivých třídách členěna na podtémata.

Podtémata si plánují učitelky dle konkrétních podmínek a individuálních potřeb dětí (příloha č. 13), nejsou časově limitována, je doporučena minimální délka jednoho podtématu více jak 1 týden, aby bylo možné zažít a prožít téma v plném obsahu, ve všech souvislostech i vzdělávacích oblastech.

Očekávané výstupy jsou vymezeny pro jednotlivé „oblasti“ rozvoje dítěte a vyjadřují, k čemu má dítě v té, které oblasti směřovat, co má být u dítěte podporováno, rozvíjeno, vytvářeno, posilováno apod.

Práce s dětmi v naší MŠ vede **k naplnění vrcholného cíle = radostného prožití celého dne v MŠ**. Chceme umožnit dětem uspokojovat jejich potřeby, rozvíjet jejich dovednosti a orientovat se v okolním světě. Každé dítě je talentované, každé v sobě nese svůj úspěch – třeba i malý. Na dospělých je, aby mu pomohli jeho talent najít.

Vzdělávání v naší mateřské škole smysluplně obohacuje denní program dítěte v průběhu jeho předškolních let v přirozeném prostředí skupiny vrstevníků. Naše mateřská škola usiluje o to, aby první krůčky byly stavěny na promyšleném, odborně podepřeném a lidsky i společensky hodnotném základě, aby čas prožitý v mateřské škole byl pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých základů do života i celoživotního vzdělání. Nejde nám pouze o to, abychom naplňovali dětskou mysl, ale abychom v první řadě probouzeli v dítěti aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, i odvahu ukázat, co všechno už samo umí, zvládne a dokáže.

6.1 Dlouhodobé cíle mateřské školy

Motto: Není nad šťastné dětství. To dává sílu na celý život.

Koncepce rozvoje naší MŠ vychází z přirozené potřeby lidského pohybu je zaměřena na veškeré tělovýchovné, pohybové a rekreační činnosti. Od kojeneckého věku je pohyb podmínkou a předpokladem zdravého růstu a vývoje dítěte. V dnešní přetechizované společnosti se ukazují záporné následky civilizačního procesu na zdravotní stav a funkční schopnost lidského organismu.

- **Učit děti vnímat svět kolem sebe, dění v tomto světě a vytvořit základy pro odpovědný postoj dítěte ke společenskému a přírodnímu prostředí**
 - pěstování odpovědnosti za vlastní jednání
 - využívání přirozených životních situací k přirozenému učení vlastním prožitkem
 - navazovat kontakty se středisky ekologické výchovy a přispívat k využití nabídek
 - organizování akcí a vzdělávacích projektů zaměřených na ekologii
 - podporovat a organizačně přispívat k ekologizaci provozu školy (třídění odpadu, sběr papíru)
 - prezentovat eko činnosti v Jaroměřském Zpravodaji a na školních webových stránkách
 - pro jednotlivá témata celoročního plánu EVVO využívat významných dnů pro životní prostředí (Den Země, Den ptactva, Den vody, Den hor, Světový den životního prostředí atp.)
- **Podporovat rozvoj sociálně-kulturních postojů, návyků a dovedností dítěte, učit je přijímat společenské, morální a estetické hodnoty**
 - dodržování stanovených pravidel
 - seznamování s morálními, společenskými a estetickými hodnotami
 - vnímání a respektování společnosti
 - účast školy na mimoškolních akcích
- **Zlepšovat tělesnou zdatnost, podporovat rozvoj pohybových dovedností, učit sebeobslužným dovednostem, vést děti ke zdravému životnímu stylu**
 - dokonalý pitný režim
 - vedení k samostatnosti při všech činnostech, včetně stolování
 - skladba jídelníčku (pestrá, vyvážená)
 - zařazování různorodých pohybových i sportovních aktivit, přiměřených věku
 - odpolední odpočinkové aktivity uzpůsobené věku a potřebám dětí
- **Podporovat duševní pohodu dětí, rozvíjet jejich intelekt, řeč, poznávací procesy, city, vůli se zaměřením na rozvoj smyslů**

- denní využívání smyslového vnímání k přirozenému učení
- důraz na prevenci vad řeči – logopedická péče vedená speciálním pedagogem 1x týdně na každém pracovišti, zábavná a herní forma přizpůsobena věku a individuálním potřebám dítěte, konzultace logopedky a rodičů, při kterých je zhodnocen postup dítěte v terapii
- využívání tvořivé improvizace v práci pedagogů /okamžitá reakce na situaci, kterou děti vytvoří/
- didakticky zacílené činnosti realizované především ve skupinách a individuálně
- zajímavými tematickými bloky probouzet zájem o poznávání
- využívat experimentování
- podporovat kooperativní vyučování
- rozvíjet polytechnickou výchovu
- zodpovědná příprava dětí pro vstup do ZŠ ve všech oblastech rozvoje osobnosti dítěte
- důraz na péči o děti s odkladem školní docházky
- rozšiřování a zkvalitňování nadstandardních aktivit školy

➤ **Rozvíjet spolupráci s rodiči dětí**

- využívání MŠ jako poradenského servisu pro rodiče, nabídka odborné literatury pro rodiče
- informovanost rodičů prostřednictvím webových stránek školy – pravidelné obnovování fotogalerie z denních činností
- společné akce s rodiči
- umožnit rodičům zapojit se do všech oblastí života školy
 - provozní – pomoc při přípravách akcí, sponzoring
 - vzdělávací – spolupodílení se na tvorbě ŠVP, náměty na akce, zajištění exkurze,
 - bezpečnostní – doprovod při výletech, exkurzích,
- individuální spolupráce s jednotlivými rodiči (komunikace pedagog – rodič)

➤ **Rozvíjet spolupráci s ostatními institucemi**

- V oblasti EVVO
- V oblasti Polytechnického vzdělávání
- V oblasti kultury a vzdělávání
- V oblasti BOZ a MPP

6. 2 Průběžné cíle mateřské školy

Průběžné cíle jsou naplňovány společně s hlavními cíli při každodenních činnostech a příležitostech, různých skupinových i individuálních aktivitách a společných akcích, ve volných chvílích a kdykoli během dne:

➤ **Rozvíjet učení a poznání**

- kladnou motivací vést dítě k dokončení zadané práce
- učit nejen činnostmi spontánními, ale naučit též vyvinout úsilí a soustředit se
- rozšiřovat slovní zásobu
- podporovat správný vývoj řeči
- pracovat podle pokynů a instrukcí učitelky

➤ **Osvojovat si základní hodnoty**

- vést dítě k zájmu o druhé, o to, co se děje kolem něho
- naučit děti poznávat přírodu a vytvořit u nich citový vztah k přírodě a ostatním lidem, vypěstovat u dětí návyky, potřebné k ochraně životního prostředí.
- naučit dítě najít pomoc při projevech násilí

- vést dítě k uvědomění si, že za své chování a jednání musí nést důsledky
 - vést dítě k dodržování pravidel bezpečnosti své i ostatních dětí ve třídě
 - upevňovat a dodržovat základní společenské normy a pravidla chování hodnocením kladných i záporných činností, chování a jednání vůči ostatním dětem, řešit konflikty dohodou
- **Získávat osobní samostatnost**
- učit se dbát na své zdraví a bezpečnost
 - učit se rozpoznávat své slabé a silné stránky
 - chápat, že o tom, co bude dělat, se člověk rozhoduje svobodně se všemi možnými důsledky
 - dodržovat základy osobní hygieny
 - rozvíjet sebeobslužné činnosti a dovednosti
- **Podporovat všestranný tělesný rozvoj, výchovu ke zdraví**
- respektovat informace rodičů při předávání dětí do MŠ
 - předcházet nemocnost dětí vhodným oblečením
 - otužovat děti vodou, vzduchem (systém větrání, v létě sprchování)
 - při pobytu venku a odpoledním odpočinku neprochladnout, nenechat děti zpotit
 - pobytu venku organizovat po maximální možnou dobu, s ohledem na klimatické podmínky
 - denní cvičení – neopomíjet přímivé a zdravotní cviky, cviky pro nožní klenbu
 - péče o zdraví dětí v průběhu celého dne
 - nenutit děti do jídla – respektovat jejich potřeby – citlivý přístup, obdobně reagovat na děti, které nespí – přiměřený odpočinek apod.
 - dodržovat pitný režim
 - pravidelné výlety do přírody
 - zařazovat projekty se sportovním zaměřením
- **Vzdělání dětí rozvíjet přirozenou cestou – upřednostňovat prožitkové a kooperativní učení**
- prostřednictvím prožitků, praktických zkušeností – mělo by zasahovat celou osobnost dítěte, vše bude provázáno a propojeno
 - na základě kooperativních činností podporovat a rozvíjet sociální interakci, dovednost vzájemně spolupracovat
 - uskutečňovat ho v denním režimu ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne v MŠ vyskytnou (citlivě reagovat na okamžitou situaci)
 - spontánní a řízené aktivity budou vyvážené
- **Snažit se vytvářet podnětné a pohodové prostředí pro děti i zaměstnance**
- respektovat individuální potřeby, touhy a přání dětí, vyslechnout je, nechat svobodně pohybovat
 - poskytovat dětem časovou rezervu k získání potřebných kulturních, hygienických a společenských návyků
 - účast učitelky jako rovnocenného partnera ve hře, hodnotit její slovní projev, takt, veselost, nápaditost, flexibilitu
 - nabízet vhodné hračky a pomůcky
 - využívat častěji a pohotověji pochvalu, respektovat pracovní tempo dětí (individuálně)
 - respektovat potřeby a zájmy zaměstnanců
- **Rozvíjet sociálně-kulturní postoje**

- učit děti vnímat různost kulturních komunit
- vést k přátelství a soudržnosti s dětmi jiných národností

Vzdělávací cíle budeme naplňovat tím, že pracujeme:

- **s podmínkami** – materiálními, hygienickými, bezpečnostními, psychohygienickými, personálními apod., analyzujeme vlastní situaci a porovnáváme s požadavky RVP PV
- **s činnostmi** – plánujeme činnosti dětí, protože jsou zárukou motivace, což je předpokladem, že vzdělávací cíle budou naplňovány a vzdělání bude efektivní
- **s riziky** – která upozorňují, čemu je třeba předejít nebo se vyhnout, aby nebylo ohroženo naplňování vzdělávacích cílů a ovlivněny výsledky
- **s tematickými celky** – tyto plánované celky je nutné doplňovat tématy ze spontánně vzniklých situací, nápadů a zájmů dětí – vše je třeba realizovat prostřednictvím prožitku dětí
- **se zpětnou vazbou** – analyzujeme, vyhodnocujeme – hodnotíme to, na kolik jsou naplňovány cíle vzdělávání:
 - co se činností děti učí, jak se rozvíjí
 - s jakou hodnotou se setkávají
 - jaký mají prostor pro samostatnost
- **s kompetencemi** – které upřesňují specifické cíle v pěti oblastech (učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské) a slouží jako ukazatelé rozvoje a postupu učení, dosažených výsledků.

6.2.1 Individualizace výuky

Východiska pro individualizaci výuky:

- ✓ činnosti připravujeme vždy tak, aby byl dětem jejich smysl evidentní, aktivity musejí odpovídat schopnostem a zájmům dětí a musejí jim dopřát úspěch
- ✓ průběžně zjišťujeme, o co se děti zajímají, co je momentálně v centru jejich zájmu a pozornosti a na tom stavíme nabídku činností a aktivit (je-li smysl učení dítěti vzdálený, pak je motiv k učení psychologicky naprosto neúčinný)
- ✓ umožňujeme dětem pracovat svým vlastním tempem a uplatňovat vlastní styl při řešení problémů – nestresujeme ty, které potřebují více času tím, že na ně společně se zbytkem třídy čekáme, abychom mohli pracovat na jiných úkolech – pro rychlejší máme připravené další úkoly, zapojujeme je jako pomocníky ostatních
- ✓ omezujeme soutěžení – abychom eliminovali zažívat úspěchy stále týmě talentovaným dětem a nevytvářeli tak prostor pro role „outsiderů“
- ✓ necháváme pracovat děti samostatně, rozhodovat se, být zodpovědné za svoji práci
- ✓ umožňujeme dětem spolupracovat ve skupině a osvojovat si tak sociální dovednosti
- ✓ aktivita dětí jednoznačně převažuje nad aktivitou učitelky
- ✓ zajišťujeme široké spektrum pomůcek a materiálů, s nimiž mají děti možnost experimentovat a zkoumat je
- ✓ podnikáme výpravy, expedice, chodíme na výstavy, do muzea, do divadla
- ✓ umožňujeme dětem pracovat ve stoje, měnit polohu těla při učení, pohybovat se
- ✓ omezujeme kvantitu práce ve prospěch její kvality – realizujeme raději méně aktivit a témat, ale umožníme jim je zažít do hloubky, ponořit se do činnosti
- ✓ zavádíme pravidlo „tří“ – „potřebuješ-li poradit, zeptej se nejprve tří kamarádů, až potom paní učitelky“ – podporujeme tím spolupráci mezi dětmi, sebevědomí (dovedu si poradit sám), samostatnost, nezávislost na dospělém
- ✓ poskytujeme dětem pozitivní zpětnou vazbu – povzbuzujeme je, tím překonávají obtíže

6.2.2 Prožitkové učení

Pro dobrou školní připravenost je důležité uplatňovat prožitkové učení. Termín prožitkové učení užíváme jako zkrácenou formu pro pedagogický (didaktický) styl učitelky, v němž se uplatňuje způsob, kterým se dítě předškolního věku učí a naučí samo spontánně, přes prožitek a zkušenost. Východiskem prožitkového učení je citové prožívání a iniciativa toho, kdo se učí.

Východiskem pro naši výchovně vzdělávací práci je prožitek, pokud možno společný všem dětem. Na tomto prožitku pak stavíme řízenou činnost organizovanou pro skupinu dětí. Do této činnosti děti vstupují na základě svého rozhodnutí, bez vnější pobídky od učitelky. Pokud mohou děti v rámci řízené činnosti rozhodovat např. o materiálech či technikách, které si zvolí pro provedení, a musí se na rozložení společné práce domlouvat, pak činnost splňuje všechny znaky prožitkového učení:

- **Spontaneitu** – dítě do činnosti vstupuje samo ze svého vlastního popudu.
- **Objevnost** – učitelka připravuje činnosti tak, aby děti samy objevovaly, samy řešily a tím uspořádávaly, zpracovávaly a uplatňovaly své dosavadní zkušenosti. Jde o nastolení úkolů pro děti jako problému, na nějž mohou najít odpověď ve svém nejbližším okolí.
- **Komunikativnost** – zde je otevřený prostor zejména při spolupráci. Je tedy dobré zadávat úkoly nikoli pro jednotlivce, ale pro skupinu, kdy je potřeba, aby děti mezi sebou spolupracovaly. Tento znak je možné dodržet také prostřednictvím připravených materiálů, o něž se děti musí dělit, a tak se domlouvat.
- **Aktivitu a tvořivost** – tohoto znaku dosáhneme, když připravíme natolik bohaté prostředí, že se v něm děti mohou rozhodovat mezi nabídnutými tématy či materiály a mohou v něm experimentovat. Nelze jich dosáhnout jednoznačně zadanými úkoly splnitelnými pouze jednou, námi zadanou a popsanou cestou.
- **Konkrétnost** – zařazujeme činnosti, při nichž děti samy něco dělají, tvoří či zkoumají. Činnosti, při nichž děti sedí a pouze poslouchají dospělého, čímž přijímají informace, jsou nepřijatelné.
- **Celostnost** – zapojujeme co nejvíce smyslů.

6.2.3 Kooperativní učení

Cílem kooperativního učení může být sama kooperace. To znamená, že děti si mají osvojit klíčovou kompetenci spolupracovat. Už v předškolním věku si děti společně hrají a jsou schopny spolupracovat se svými vrstevníky, sourozenci, rodiči i dalšími lidmi. Škola může na tyto schopnosti navázat a dále je rozvíjet.

Pokud děti učíme kooperaci, můžeme začít spoluprací ve dvojicích. Důležitou podmínkou kooperace je **společný úkol**. Zadaní tedy nedostává každý, ale dvojice pracuje na společné úloze. Jinou formou spolupráce ve dvojici je nápomoc. Při ní jeden pomáhá druhému, například vysvětlí kamarádovi vlastními slovy nějaký úkol, se kterým má potíže. Prospěch z takové činnosti mohou mít obě strany. Za neefektivnější způsob, jak se něco naučit, je považována činnost „učit to ostatní“. Od spolupráce ve dvojicích můžeme přejít na spolupráci v **malých skupinkách**. Například jeden problém mohou děti nejprve prodiskutovat ve dvojici a po určitém čase vytvoří dvě dvojice jednu čtveřici a pokračují v diskuzi nad společným problémem (učitelka může zadání i částečně obměnit). Tato změna není náročná ani organizačně.

Skupiny pro kooperativní učení mohou vznikat různým způsobem. Zprvu se doporučuje vytvářet **přirozené skupiny** sestavené na základě dobrovolnosti. V nich se scházejí kamarádi, kteří k sobě

mají blízko. Může se ale stát, že několik dětí zůstane stranou. To je výzva pro učitelku, která musí vymyslet, jak začlenit i tyto děti do kolektivu.

Rozdělení dětí do skupin ještě nezaručuje jejich kooperaci, ale je jednou z podmínek navázání vzájemné spolupráce. **Kooperativní učení se soustřeďuje na procesy, ke kterým dochází při spolupráci uvnitř skupinky, především na sociální interakci.**

Kooperativní činnosti dětí podporuje vytvoření a následné zaměření center aktivit, které naplňuje komplexní získávání všech klíčových kompetencí předškolního vzdělávání, zajišťuje každodenní **nabídku činností**. Počet dětí v jednom centru je maximálně 4, v dílně 2 děti.

Náměty na vytvoření center aktivit – herních koutků, závisí na prostorových podmínkách jednotlivých tříd. Vybavení center by mělo být opravdové, autentické (nádobí, nářadí v dílně – opravdové kladivo, apod.).

Seznam možných center aktivit:

- Pokusy a objevy
- Dílna
- Stolní hry a manipulace
- Hudba a dramatika
- Voda a písek
- Domácnost
- Ateliér
- Knihy, písmena, čísla
- Pohyb a relaxace

6.2.4 EVVO

„Nepřestávej žasnout. Vzpomeň si na semínko v plastickém kelímku – kořínky míří dolů a rostlinka stoupá vzhůru a nikdo neví, jak a proč, a nikdy nezapomeň na dětské obrázkové knížky a první slovo, které ses naučil – největší slovo ze všech – DÍVEJ SE.“

Působení učitelů v mateřské škole je při utváření vztahu k životnímu prostředí bezpochyby nezastupitelné. Učíme děti vnímat a pozorovat přírodu, všimat si změn v přírodě i vztahů mezi organizmy, přemýšlet o tom, co dělají a co prožívají ap. Na jednoduchých příkladech z běžného života trpělivě prezentujeme přírodu jako organickou součást životního prostoru dítěte, vysvětlujeme okolní jevy a děje, upozorňujeme na možnosti péče člověka o životní prostředí, včetně škodlivých dopadů nezodpovědného lidského jednání. Vnášíme postupně a citlivě adekvátní hodnotící korektivy pro vnímání světa, a tak pěstujeme vědomí, že i děti se mohou podílet na péči o životní prostředí. Plně respektujeme skutečnost, že vzdálení člověka přírodnímu prostředí může vést k vážným změnám sociálního chování i ke změnám v osobnosti. Osobní příklad všech zaměstnanců a jejich vzorce chování se stávají předmětem nápodoby. Veškeré proklamace „jak by to mělo být“ bez odpovídajícího chování a jednání, dlouhé poučování na vycházce ve spěchu a časovém stresu, nemají smysl. Právě v mateřské škole je třeba dítěti dopřát klidu a prostoru k pozorování krásy přírody, k prožívání radosti z bezprostředního kontaktu s přírodou, k upevňování prožitku harmonie s přírodou.

Vnímáním přírody všemi smysly umožňujeme lépe pochopit a „vyčíst“ ekologické zákonitosti v přírodě a pomáháme rozvíjet ekologické myšlení (tj. schopnost domýšlet důsledky svých činností na životní prostředí). S využitím místních, blízkých a snáze pochopitelných příkladů vytváříme elementární obraz životního prostředí - např. vztah rostlin a prostředí při pozorování stromů, které usychají pro nedostatek vody; nesprávný zásah člověka do prostředí při

sledování zabláčených chodníků, kam je splavována půda ze zoraného svahu po spádnicí v důsledku zvýšené eroze, nebo upozorňováním na skládky, jimiž člověk znečišťuje krajinu.

Velmi citlivě reagujeme na reakce dětí, vyplývající z potřeby experimentace. Trpělivě vysvětlujeme, že v přírodě má vše své místo a svůj význam, a proto nelze ničit, svévolně trhat květiny, zabíjet brouky apod. Egocentrický přístup člověka k přírodě je často posilován posuzováním hodnoty přírody pouze z hlediska užitku pro člověka (dětmi říkáme, že les je důležitý pro dřevo, kráva pro mléko, maso ap.). Ale hodnota přírody nespočívá jen v materiálním užitku, ale je třeba ji chápat komplexně v následujících rovinách:

- **Estetická a duchovní hodnota** – je vyjádřena uměním, hudbou, divadlem, tancem, literaturou, fotografiemi a jinou tvůrčí činností, v níž je vyjádřen vztah člověka k přírodě. Člověk nachází své poslání a uspokojení ve studiu a pozorování přírody.
- **Poznávací hodnota** – studium přírody v minulosti a současnosti je nezbytné k porozumění ekologickým systémům, k optimálním zásahům do těchto systémů, neboť příroda je považována za barometr kvality životního prostředí. Studium fyziologie, chování a potřeb živočichů poskytuje informace pro sledování fyziologie, chování a potřeb lidí. Např. pavučina – tkaní látek, výroba pevných vláken, bobří hráze – stavba vodních přehrad, mraveniště – hromadné obydlí mnoha jedinců, včelstvo – dělba a řízení práce určitých skupin a jedinců, podzemní chodby hrabošů – tunely a podzemní stavby.
- **Sociální a politický charakter přírody** – z historického hlediska příroda určuje vývoj, pohyb a množství lidských společenstev. Problémy a zákony v přírodě mohou nastítnit spojení a konflikty mezi národy, státy, sdruženími a společenstvími i uvnitř nich. Přírodní zákony ovlivňují národnostní, územní a lokální problémy a politickou činnost.
- **Obchodní a ekonomický význam** – rozdělení a bohatost přírodních forem může ovlivnit ekonomiku daných oblastí. Různé typy fauny a flóry mají za následek různou úroveň lidských společenství, ovlivňují využití přírody pro obživu, zajišťování útulků, oděvů, pro ochranu a uspokojování dalších potřeb. Domácí zvířata byla vypěstována z druhů volně žijících, jež člověk lovil kvůli obživě, lékům, bydlení, vytváření pohody rodinného krbu a uspokojování dalších životních potřeb. Příroda v podstatě poskytuje pracovní příležitosti. Přírodní zdroje lze někdy přímo vyčísřit.
- **Rekreační hodnota (hodnota pro zdraví)** - způsob odpočinku, rekreace v přírodě, lov, rybolov, pobyt ve volné přírodě, fotografování, malování a pozorování přírody.

Hlavní zásady

- zajistit aktivní kontakt s prostředím,
- umožnit získávání praktické zkušenosti,
- umožnit hluboký prožitek,
- využívat prvky umění a hry,
- klást důraz na sebereflexi a sebezpoznání dítěte.

Cíle vzdělávací a organizační

Dlouhodobé cíle: jsou obecné, průřezové, **odpovídají na otázku „PROČ“** budeme školní program EVVO realizovat, čeho chceme dosáhnout.

Cíle ideálně zahrnují klíčová témata EVVO:

- Člověk mezi lidmi (význam spolupráce a komunikace)
- Co máme za humny (ŽP v místě, regionu, ČR)
- Co si pamatuje krajina – učit děti vnímat ekologickou stopu (vývoj vztahu krajiny a člověka)

- Pán, správce nebo jeden z mnoha? (Ekologická etika)
- Je jen jedna Země (globální souvislosti, globální problémy)
- Meze růstu (vztah ekonomického a sociálního rozvoje a ŽP)
- Kdo řekl, že nemůžeme změnit svět (možnosti zapojení)

Příklady:

- Využití školní zahrady pro EVVO pro aktivní pobyt dětí venku a výuku.
- Ve spolupráci s dalšími organizacemi pořádat ekovýchové aktivity
 - Agro Česká Skalice,
 - Ekocentrum Česká skalice,
 - besedy s odborníky (lesník, včelař, rybář, ornitolog, zahradník, chovatelé drobných zvířat – užitkových, hospodářských, domácích, okrasných atd.),
 - Záchraná stanice ČSOP Jaroměř pro ohrožená zvířata,
 - Sběrné suroviny (sbíráme starý papír),
 - Městské lesy Jaroměř
 - Puštíci (ČSOP)
 - Bimbrlata (MOP)
 - Pionýr
 - Skauti
- Prostřednictvím ekovýchovných projektů a vzdělávacích programů zlepšit vztahy v týmu pracovníků školy.
- Vytvoření podmínek pro další vzdělávání všech členů pedagogického sboru.
- Systematická osvěta rodičů.
- Zapojení do soutěží a ekologických projektů.

Dílčí cíle: jsou konkrétní a odpovídají na otázku „JAK“ budeme program realizovat

- Oslovení rodičů a vyzvání ke spolupráci
- Uchování a zvelebování školní zahrady
- Začleňování ekologických bloků do VVP – využívání tradic a stanovených dnů: Velikonoce, Den Země, Den zvířat, ...
- Uchování a možnost využívání nejbližšího okolí
- Zařazování zdravých potravin do jídelníčku
- Stanovení pravidel spolupráce koordinátora s pedagogickým sborem
- Zařazení malých projektů, exkurzí, výletů do výchovně vzdělávacího procesu
- Technické a provozní úpravy – zajistit nádoby na tříděný odpad
- Vytvoření ročního plánu EVVO pro každé pracoviště a začlenění do TVP

EVVO by měla rozvíjet následující kompetence žáka:

- Kooperativní a komunikační dovednosti
- Praktické dovednosti pro pobyt v přírodě
- Praktickou znalost přírodních a kulturních hodnot
- Schopnost citového stavu k ŽP a přírodě
- Chápání postavení člověka v přírodě a hodnoty přírody
- Chápání vývoje vztahu člověka a přírody a problémů ŽP
- Chápání globálních souvislostí
- Chápání vzájemné závislosti ekonomického a sociálního rozvoje a stavu ŽP
- Schopnost odpovědného jednání a aktivní a kvalifikované účasti v ochraně ŽP a péči o kvalitu života

Eko pedagogické metody:

- **přirozená zvědavost**, kterou je potřeba využívat při každé příležitosti. Žádná z dětských otázek by neměla zůstat nezodpovězena. Každá příležitost k pozorování či zážitku by měla být využita.
- **bezprostřední kontakt** s přírodou také není samospasitelným všelékem, je však nezastupitelným prostředkem. Zde záleží na atmosféře, počasí, ale především na citlivém přístupu pedagoga.
- **emotivní zážitek** – vědomý obdiv ke kráse přírody i jednotlivých přírodních budeme formovat do snahy o získané hlubších vědomostí o fungování přírody, do ochrannářských postojů a ochoty pro zachování živé přírody obětovat trochu svého pohodlí. Nepovažujeme za nutné znát přírodniny podle jejich názvů, ale raději mít pro přírodu a její krásu cit, ale umět se na přírodu dívat a prožívat v ní nezapomenutelné chvíle všemi smysly. Usilujeme o co největší množství zážitků, které mají formativní dopad na dětskou psychiku a rozum.
- **čin – skutek**, který děti konají s vnitřním přesvědčením a s radostí. Chceme docílit toho, aby dětem nebylo jedno, jak naše školka, zahrada, třída, ulice vypadá. Proto se budeme snažit omezit zážitky zklamání či pocitu marné a zbytečné práce. V této oblasti prosíme o citlivý přístup rodičů a vyslechnutí a zamyšlení se nad svými stereotypy. Bagatelizování problému a necitlivá věta může zranit dítě na dlouhá léta (např. od zapřisáhlého netřídivšího rodiče).
- **úcty k životu a přírodě jako celku** – v nejběžnějších každodenních školních činnostech budeme pozorovat přírodu, modelovat, kreslit, napodobovat, avšak vždy šetrně a s největší opatrností vracet do míst, kde jsme si ji vypůjčili.
- **týmová práce** – každodenní příležitost ke skupinovému získávání, třídění, pozorování je prostředkem k učení se potlačovat své vlastní zájmy v zájmu kolektiv. Práce v kolektivu, a především pro kolektiv je účinnou přípravou pro život.
- **každodenní příležitosti a opakování** – dětská mysl vnímá za den velké množství nových informací. Může se tak lehce stát, že dítě na některý prožitek zapomene. Je třeba aktivity a zážitky připomínat, opakovat, obměňovat.
- **estetično** – budeme podporovat vnímavost dětí tak, aby skutečně dokázaly přírodu vnímat a dívaly se okolo sebe. Aby rozlišovaly barvy, tvary, jednotlivosti a celek.
- **cesta od známého k neznámému** – děti mají mnoho znalostí. Jsme jen průvodci, kteří je na jejich cestě směřují dál, k novým informacím a zkušenostem. Dítě nesmí vnímat, že se učí. Vše musí vycházet z jeho zájmu o nové poznávání.
- **pochvala a úspěch a ocenění** by neměly chybět na závěr každé činnosti. Ať krátkodobé či dlouhodobé. Obraz, výtvarné dílo či dlouhodobý sběr odpadu by neměl zůstat bez ohodnocení.

Plán EVVO: Každé pracoviště vytváří svůj konkrétní plán s vazbou na vzdělávací plán školy a plán akcí pracoviště, vychází z cílů vzdělávacích i organizačních a směřuje k dosažení žádoucích kompetencí. Jsou přílohou společného ŠVP (příloha č. 15).

6.2.5 Polytechnická výchova

Poslední dobou je slyšet v médiích o novince ve vzdělávání dětí v předškolním věku, a to o zavádění polytechnické výchovy. Domníváme se, že vztah k vědě a technice i pracovní návyky získávají děti v MŠ již řadu let a není to ani pro nás nic nového. Například konstruktivní hry, kdy děti sestavují z různých stavebnic auta, stroje, domy a podobně jsou naprosto denní praxí několika generací dětí. Není ale na škodu podívat se na věci z blízka a dokázat sestavit nějaký výtvar nejen podle fantazie, ale i podle daného plánu.

Naše děti budou například zkoumat různé materiály, porovnávat jejich vlastnosti a možnosti. Získají tím přehled i množství zkušeností a budou se umět díky kooperativnímu učení o ně podělit. V herních centrech se naučí, jak správně manipulovat s kladívkem při zatloukání hřebíků, naučí se pomoci při třídění předmětů z různých materiálů. Na vycházkách budou vyhledávat předměty z určeného materiálu. Při zpívání písní budeme využívat k doprovodu

netradiční nástroje. Zajímavá budou i povídání o tom, kde se materiály berou, jak vznikne železo či papír. Stranou nezůstane ani propojení s ekologickou stránkou využití předmětů a jejich recyklací. Při pokusech budou děti pozorovat, jak postupně zrezaví hřebík na dně nádoby ve vodě a dřevo bude plavat celý týden na hladině ve sklenici. Na pokusy se budeme těšit nejvíce z jara, kdy budeme zkoumat semínka, rostliny a jejich podmínky pro život.

Principy polytechnického vzdělávání:

- ✓ princip prožitkového učení
- ✓ princip činnostního učení
- ✓ princip situačního učení

Metody polytechnického vzdělávání:

- ✓ vlastní hra
- ✓ pokusy a experimenty připravené učitelkou
- ✓ konstruování
- ✓ grafické činnosti (kreslení plánek, map, grafů atp.)
- ✓ náhodné pozorování
- ✓ připravené pozorování
- ✓ vytváření modelů
- ✓ vyhledávání informací, práce s encyklopediemi
- ✓ dramatické metody

Obsah polytechnického vzdělávání:

- ✓ hry a činnosti se stavebnicemi a nářadím
- ✓ pokusy objevy
- ✓ hry a tvoření s různými materiály, přírodninami
- ✓ recyklace
- ✓ praktické seznamování s technikou okolo nás
- ✓ práce s informacemi
- ✓ poznávání vybraných řemeslných dovedností
- ✓ pěstitelské a chovatelské práce

6.2.6 Řečová výchova, rozvoj komunikace, logopedická péče

Správná mluva je vizitkou každého z nás, avšak stále více dětí předškolního věku trápí nějaké poruchy výslovnosti. Pokud se porucha podchytí včas, je velké procento úspěšnosti jejího úplného odstranění. Ovšem když rodiče dítěte trpícího poruchou tzv. „zaspí“ předškolní věk, mluvíme již o vadě výslovnosti. Je to z toho důvodu, že přibližně kolem šestého – sedmého roku končí u dětí vývoj řeči, tzn. to nejvhodnější období, aby se řeč a vůbec komunikace správně rozvinula, dítě se naučilo dobře vyslovovat a řeč i výslovnost se stačila upevnit

Individuální logopedická péče

- ✓ speciální pedagog v MŠ provede depistáž a vytipuje děti vhodné k individuální logopedické terapii (ILP)
- ✓ výsledek depistáže bude konzultován s rodiči, podle rozsahu a typu poruchy dojde k doporučení na zajištění vhodné logopedické péče
- ✓ vyhledávání vhodných dětí pro zařazení do ILP probíhá po celý školní rok, popř. podle konkrétního zájmu rodičů
- ✓ v průběhu školního roku je možné konzultovat postupy reedukace
- ✓ lekce logopedické péče vedené speciálním pedagogem budou probíhat 1x týdně vždy na každém pracovišti
- ✓ zábavná a herní forma je přizpůsobena věku a individuálním potřebám dítěte
- ✓ speciální pedagog vede metodicky ostatní paní učitelky k provádění kolektivní logopedické péče

Kolektivní logopedická péče

Smyslem kolektivní logopedické péče není náprava vadné výslovnosti, protože to je čistě individuální záležitost, není možné ji provádět ve skupině a vyžaduje odborné vedení.

Na každém pracovišti působí minimálně jedna paní učitelka, která absolvovala 60hodinový kurz Logopedické prevence. Celkem na celém subjektu působí 6 takových pedagogů a mají tedy odborné předpoklady vykonávat tuto činnost.

Při kolektivní logopedické péči se zaměřujeme na komunikaci a řečovou výchovu. Pomocí různých her a aktivit rozvíjíme správnou artikulaci, tempo řeči, slovní zásobu, vyjadřování, sluchové a zrakové vnímání, prostorovou orientaci, grafomotorické dovednosti, smysl pro realitu a všeobecné informovanosti o světě. Děti učíme užívat logického úsudku v praktických úlohách. Podporujeme fonémické uvědomování – schopnost rozpoznávat a manipulovat s fonémy, což jsou nejmenší jednotky zvuku v jazyce, které mohou měnit význam slov. Rozvoj fonémického povědomí je důležitý pro učení čtení a psaní.

- ✓ Aktivně dětem nasloucháme – tím podporujeme samostatný řečový projev a schopnost přizpůsobovat se komunikačním podmínkám
- ✓ Zpíváme a tancujeme – tím zdokonalujeme dětskou výslovnost
- ✓ Pracujeme podle slovních instrukcí – tím rozvíjíme vnímání, myšlení a paměť
- ✓ Komentujeme zážitky, aktivity a situace – tím podporujeme rozvoj slovní zásoby, verbální schopnost vyjádřit své prožitky, vjemy a okolní podněty
- ✓ Slovně popisujeme a vysvětlujeme (obrázky, předměty, postupy, recepty, návody) – tím rozvíjíme schopnost poslovně produkovat myšlenky
- ✓ Dáváme si hádanky – tím rozvíjíme logiku a vyvození závěru, nalezení významu v podobě slovního výrazu
- ✓ Rýmujeme, učíme se říkanky a rozpočítávadla (nejčastěji ve spojení s pohybem) – tím rozvíjíme rytmus, fonémické uvědomování a cvičíme paměť
- ✓ Dramatizujeme – tím motivujeme k vyjadřování toho, co dítě ví, co pozorovalo a co cítí
- ✓ Spojujeme obrázky s písmenkem, určujeme první a poslední hlásku, dělíme slova na slabiky – tím cvičíme fonémické uvědomování, pozornost, sluchové a zrakové vnímání

6.2.7 Socio emoční výchova

Socio emoční výchova je důležitou součástí celkového rozvoje dítěte, která se zaměřuje na rozvoj jeho sociálních a emočních dovedností. Tato výchova pomáhá dětem porozumět vlastním emocím, rozpoznávat emoce druhých, budovat zdravé vztahy a efektivně komunikovat. V kolektivu vrstevníků se postupně učí rozpoznávat své i cizí emoce, ovládat se a omezovat se, chovat se skromně a vyjadřovat vděk, brát ohledy na druhé, komunikovat a spolupracovat s ostatními. Pod laskavým, ale důsledným vedením se děti doslova mění před očima.

Klíčové aspekty socio emoční výchovy:

- ✓ Sebepoznání – učíme děti rozpoznávat a pojmenovávat své emoce, což je základem pro jejich další rozvoj. Pomocí různých aktivit, jako jsou hry nebo diskuse, mohou děti lépe pochopit, co cítí a proč.
- ✓ Empatie – učíme děti vcítit se do pocitů a potřeb druhých, což je klíčové pro budování zdravých mezilidských vztahů. Děti se mohou učit empatii prostřednictvím příběhů, her a interakcí s vrstevníky
- ✓ Komunikační dovednosti – děti se učí, jak vyjadřovat své myšlenky a pocity, jak naslouchat druhým a jak efektivně komunikovat, což je zásadní pro úspěšné interakce s ostatními.

Strategie socioemočního rozvoje:

- ✓ Poznáváme emoce – když si děti udělají pořádek v tom, co cítí, mohou o svých emocích mluvit a učit se je zpracovávat. A když dokážou rozkódovat emoce druhých, mohou ke svému okolí přistupovat s empatií a respektem.
- ✓ Čteme příběhy – společné čtení dětských knížek, které jsou plné příběhů přátelství, budování pozitivních vztahů i umění vycházet s těmi, kteří nám nejsou dvakrát po chuti.
- ✓ Hrajeme si – úplně obyčejná hra může mít velký vliv na rozvoj sociálních dovedností.
 - **Deskové hry** učí děti střídat se, dodržovat pravidla a vypořádat se s nezdarem.
 - **Společné hraní** s autíčky nebo panenkami dává dětem prostor komunikovat ve skupině, sdílet nápady a hledat shodu na dalším scénáři hry.
 - **Pískoviště** je místo, kde se děti mohou dělit o hračky, střídat se v jejich používání, spolupracovat i řešit případné konflikty.
 - **Pěstujeme spolupráci a sounáležitost tak, že** do programu zařazujeme takové aktivity, při kterých děti mohou sdílet myšlenky a příběhy, nacházet podobnosti mezi sebou a ostatními a také vzájemně spolupracovat při hře nebo projektu. Učíme děti vděčnosti, laskavosti a rozvíjíme v nich i další socioemoční dovednosti. Např.:
 - **Kruh plný komplimentů** je hra, kdy každý postupně řekne něco hezkého o někom jiném v kruhu. Nezáleží, jestli je kompliment jednoduchý („*Máš hezké tričko.*“), nebo složitější („*Líbí se mi, jaké kreslíš obrázky.*“), cílem je především ocenit druhého.
 - **Laskavý kalendář** je aktivita, kdy vytvoříme týdenní kalendář a do každého políčka od pondělí do pátku zapíšeme úkol k procvičování laskavosti. Může to být cokoli – poděkovat, podělit se o sladkost, pochválit kamaráda apod. Ráno dětem úkol přečteme a požádáme je, aby ho do odpoledne zkusily splnit. Druhý den potom společně diskutujeme, jak se u úkolu cítily.

6.2.8 Tvořivá hra

Tvořivá hra je metoda, která podporuje kreativitu, fantazii a osobní vyjádření dětí. Může mít různé formy a může zahrnovat různé materiály a techniky. Tvořivé hry jsou důležité pro rozvoj motorických dovedností, kognitivních schopností a sociálních interakcí.

Chceme, aby tvoření v naší mateřské škole nebyla manufaktura, kde všechny děti vyrobí stejné výrobky podle předem daného návodu a hotové je odevzdají učitelce. Myšlenka metody je postavena na 3 pilířích. Dále je třeba dodržovat 7 pravidel. Výsledkem je nekonečno dětských nápadů a výrobků.

Metoda u dětí podporuje:

- ✓ dovednost experimentovat a vymýšlení konstrukčních postupů
- ✓ vysokou míru vnitřní motivace k tvoření
- ✓ rozvoj tvořivého myšlení
- ✓ ověřování vlastních nápadů a realizací
- ✓ práce s chybou
- ✓ samostatnost a aktivizaci dětí
- ✓ dovednost zhodnotit vlastní práci
- ✓ chuť vymýšlet vlastní nápady
- ✓ spolupráce mezi dětmi
- ✓ sebedůvěru dítěte

Základní pilíře metody

1. **Hra se prolíná s tvořením.** Děti si mohou s materiály a výrobky hrát v průběhu aktivity i po jejím skončení, mohou je libovolně přetvářet a upravovat. Mohou si je vzít s sebou ven nebo je třeba umístit do domečku, který postaví z běžné stavebnice. Hotové výrobky nekončí na nástěnce.
2. **Přenášení aktivity z dospělého na dítě.** To znamená, že rozhodnutí o tom, co, z čeho a jak se bude tvořit, jak řešit případné problémy a co se bude dít s výsledným výrobkem, je na dítěti, ne na pedagogovi. Dospělý v tvořivé hře plní spíše roli průvodce – připravuje vhodné prostředí, učí děti, jak dodržovat pravidla bezpečnosti a reflektuje s nimi jejich práci.
3. **Důraz na proces, nikoli na výsledek.** Děti nemusejí během aktivity vyrobit nějaký výrobek. Cíle aktivit se týkají rozvoje dovedností a kompetencí dítěte, nikoli výsledků jeho práce. Jednoduše řečeno: to, co se dítě naučí, není vždy vidět. Kompetence k učení rozvíjíme u dítěte, které po celou aktivitu „jen“ stříhá jehličí, i u dítěte, které vytvoří panenku z klacků.

Pravidla Tvořivé hry

1. **Neděláme práci za děti.** Chceme, aby děti samy nalézaly řešení problémů, aby pracovaly svým tempem, podle svých představ. Proto dětem nepomáháme v tom slova smyslu, který bývá ve školkách obvyklý. Neznamená to ale, že děti necháme napospas jejich starostem, že s nimi nekomunikujeme. Pedagog je v tvořivé hře dětem průvodcem, který zaměřuje jejich pozornost a pomáhá jim nalézat řešení. Neřeší problémy za děti, ale pomáhá jim zorientovat se v možnostech, které mají.
2. **Respektujeme, že každé dítě má své tempo a svoje nápady.** V tvořivé hře dáváme dítěti prostor pro realizaci vlastních nápadů. Prostor nejen fyzický, ale i časový. Děti, které nestihnou svůj výrobek dodělat, ho mohou ho dokončit třeba v rámci volné hry odpoledne nebo druhý den ráno.
3. **Chybami se člověk učí.** Chybu lze napravit nebo akceptovat. Dáváme dítěti volbu. Chyby jsou v procesu učení důležité, možná i důležitější než úspěchy. Znamenají pro dítě nejen zkušenosti s tím, jak věc nedělat, ale především ho nutí přemýšlet, jak to udělat jinak, aby byl příště výsledek lepší.
4. **Bereme si inspiraci z přírody. Používáme přírodní a recyklované materiály. Chováme se šetrně k životnímu prostředí.** Používání přírodních a recyklovaných materiálů je bližší dětskému světu a jeho přirozenosti. A také je mnohem levnější než používání materiálů nových, kupovaných. Často slyšíme povzdechy nad tím, jak si dnešní děti nedovedou hrát s málem jako dřív, ale zároveň děti zahrnujeme plastovými stavebnicemi, „kreativními sadami“, napodobeninami reálných věcí.
5. **Dbáme na bezpečnost (i svoji), ale neděláme z komára velblouda. Budujeme bezpečné návyky.** Tvořivá hra, zejména používání ostrých nástrojů, přirozeně vzbuzuje obavy o bezpečnost dětí. Používáme bezpečné postupy, pravidla dětem představujeme postupně, nacvičujeme a opakujeme správnou manipulaci s nástroji stejně tak, jako nacvičujeme jakékoli jiné činnosti ve školce.
6. **Podporujeme v dětech zvědavost. Nebojíme se odchýlit od plánované činnosti.** Pedagog má samozřejmě průběh každé aktivity více či méně naplánovaný, stanoví si cíl a má o aktivitě určitou představu. Je ale důležité umět se od této představy oprostit, pokud se aktivita vyvíjí jiným než očekávaným směrem – přestože stále směřuje k danému cíli.

7. Nebereme dětem hotové výrobky. Dítě si může s výrobkem hrát a dále ho upravovat.

Poslední pravidlo je zároveň jedním ze tří pilířů tvořivé hry. Děti si toto pravidlo stále ověřují, učí se s ním pracovat. Často se ptají, zda si výrobek opravdu mohou vzít domů, ven na zahradu nebo do „hrací“ části třídy.

6.2.9 Podpora pohybu dětí

Podpora pohybu dětí je důležitá pro jejich fyzické, psychické a sociální zdraví a je klíčová pro jejich celkový vývoj a zdraví. Děláme z pohybu zábavu a přirozenou součást každodenního života. Děti učíme, že pohyb je nedílnou součástí jejich života, přirozeně rozvíjíme jejich obratnost, motivujeme a podporujeme je pochvalou v jejich úsilí, ať už dosahují malých nebo velkých úspěchů.

- ✓ Organizujeme **pravidelné pohybové aktivity**. Pohybové hry začleňujeme průběžně do vzdělávacího programu.
- ✓ Děti mají příležitost **hrát si venku, na hřišti, v přírodě nebo na zahradě**. Přírodní prostředí stimuluje jejich zvědavost a motivaci k pohybu.
- ✓ Zařazujeme **sportovní aktivity** přiměřené věku, seznamujeme je s různými sporty, umožňujeme jim tak rozvíjet vlastní zájmy a nadšení pro pohyb. Snažíme se podnítit zájem dětí o sport tím, že jim ho představujeme jako zábavnou činnost. V této fázi není důležitý výkon, ale spíše vytváření pozitivního vztahu k pohybu a sportu obecně.
- ✓ **Hrajeme hry, které zahrnují pohyb**, jako jsou skrytá místa, honičky nebo různé varianty her s míčem. Tyto aktivity rozvíjejí motorické dovednosti a koordinaci.
- ✓ **Na pohybové aktivity aplikujeme prvky učení**.

6.2.10 Funkční gramotnosti

Oblast funkčních gramotností je zpracována v souvislosti s požadavky MŠMT, prioritami krajskými a ČŠI. Problematika funkčních gramotností je v naší mateřské škole zařazena do oblasti vzdělávacího obsahu a klíčových kompetencí, ke kterým systematicky směřujeme děti všech věkových kategorií.

Povinností všech pedagogů je pravidelně zařazovat všechny funkční gramotnosti do běžné vzdělávací práce, a to formou frontálních, skupinových, individuálních a individualizovaných činností.

K naplnění lze použít mimo každodenně prolínajících se činností vycházejících ze vzdělávacích oblastí také různorodě orientovaných projektových dnů, projektů a dílen. Konkrétní činnosti směřující k rozvoji gramotností budou zaznamenávány v týdenních/časových plánech.

1. Předčtenářská gramotnost

- ✓ Cílem naší MŠ je průběžně startovat, upevňovat a procvičovat dovednosti související s přípravou na čtení a psaní. Učitelé se zaměří na rozvoj předčtenářských dovedností dětí všech věkových kategorií. Do vzdělávací práce budou zařazovány činnosti jazykového, literárního a grafomotorického charakteru.
- ✓ Dítě vedeme k tomu, aby umělo pojmenovat většinu toho čím je obklopeno, dovedlo verbálně komunikovat, rozumělo slovům a výrazům, aktivně si rozšiřovalo svůj slovník, mluvalo gramaticky správně, umělo své myšlenky-pocity-nálady formulovat do vět a vyslovovalo jasně a zřetelně.

2. Předmatická gramotnost

- ✓ Cílem naší MŠ je podněcovat matematické představy dětí. Do vzdělávací práce budou zařazovány činnosti související s orientací v prostoru, matematickými představami a řešením problémových situací.
- ✓ Dítě vedeme k tomu, aby umělo rozlišovat znaky a detaily, kreslilo geometrické tvary, chápalo časové vztahy a umělo se orientovat v prostoru-v rovině-na ploše, chápalo základní matematické pojmy (více, méně, menší, větší, před, za, čtverec-kruh-trojúhelník), mělo vytvořenou představu o číslech a číselných řadách, umělo předměty třídit-řadit-porovnávat.

3. Přírodovědná gramotnost

- ✓ Cílem naší MŠ je podporovat rozvoj přírodovědné gramotnosti. Do vzdělávací práce budou zařazovány činnosti související s ochranou životního prostředí, enviromentální problematikou, zdravím člověka a řešením problémových situací.
- ✓ Dítě vedeme k tomu, aby umělo přijmout změnu a vyrovnat se s ní, mělo základní poznatky o světě lidí-přírody-kultury i techniky, mělo elementární povědomí o nutnosti ochrany přírody a znalo možnosti, jak aktivně přírodu chránit, uvědomovalo si možnosti ohrožení svého zdraví.

4. Sociální gramotnost

- ✓ Cílem naší MŠ je podpora rozvoje sociálních a společenských návyků, postojů a gramotnosti. Do vzdělávací práce budou zařazovány činnosti podporující sebeuvědomování, sebeovládání, kooperaci ve skupině, participaci na společném úkolu, respektování pravidel a navazování sociálních kontaktů.
- ✓ Dítě vedeme k tomu, aby umělo respektovat předem domluvená pravidla, dokázalo se ovládnout a elementárně regulovat své chování, umělo vyjádřit svůj názor-souhlas-nesouhlas, dokázalo spolupracovat a být partnerem při hře, uplatňovalo společenská pravidla ve styku s dospělými i dětmi, dokázalo při hře vyjednávat-kooperovat-dohodnout se-ustoupit-prosadit svůj názor, zařadit se do skupiny vrstevníků.

5. Informační gramotnost

- ✓ Cílem naší MŠ je seznámit děti se základními informačními technikami a možnostmi jejich využití. Do vzdělávací práce zařazujeme činnosti podporující práci s encyklopediemi, počítačem, internetem a aktivity související s předáváním informací pomocí pošty, telefonů apod.
- ✓ Dítě vedeme k tomu, aby vědělo, kde lze informace vyhledat – knihy-počítač-internet-televize-rozhlas a jak je předávat písemnou – telefonickou – ústní formou.

6. Digitální gramotnost

- ✓ Využíváme digitální učební pomůcky pro rozvoj digitálního a informatického myšlení dětí (robotické hračky, digitální mikroskopy) a postupně budeme doplňovat o další pomůcky.
- ✓ Rozvíjíme digitálních kompetence u dětí.

7. Finanční gramotnost

- ✓ Cílem naší MŠ je seznámit děti se základním významem peněz a možnostmi jejich využití. Do vzdělávací práce budou zařazovány činnosti podporující uvědomování si svých životních potřeb i potřeb své rodiny, jak je možné tyto potřeby uspokojit, jak se platí a čím.
- ✓ Dítě vedeme k tomu, aby poznávalo význam peněz, jak se k nim přichází, jak vypadaly dříve a nyní, jak je důležité s nimi správně hospodařit.

6.3 Metody, zásady a formy práce

Uplatňujeme tyto metody:

- prožitkové učení
- kooperativní učení
- experimentování
- komunitní kruh
- tvořivá dramatika
- využití přirozených situací
- řízené skupinové činnosti
- řízené individuální činnosti
- převládání spontánních činností nad řízenými

Při výběru činností se řídíme věkem a stupněm rozvoje dětí, jejich potřebami, zájmem a pedagogickým záměrem. Dbáme na kvalitu psychohygienických podmínek, dodržujeme pedagogické zásady, metodické postupy a tvůrčím způsobem uplatňujeme moderní metody a formy práce. Bereme v úvahu, že každé dítě má právo být jiné, mít jiné potřeby a rozvíjet se svým tempem.

Denní součástí naší pedagogické práce je tvořivá improvizace, pružné a citlivé reagování na okamžitou situaci, vnímáme celou osobnost dítěte a získáváme je ke spolupráci, předáváme nové poznatky a vedeme je k citovému prožívání bezprostředních vztahů k okolí.

U každého dítěte hledáme vlastní vzdělávací postupy. Výsledkem musí být pohoda a prožitek dětí, jejich zaujetí pro činnost, radostné prožití pobytu u nás v mateřské škole.

Při tvorbě třídních plánů využíváme a na naše podmínky přizpůsobujeme náměty z odborných i z dětských časopisů (např. Informatorium, Rodina a škola, Pastelka, Sluníčko, ...) a z odborných publikací, především z nakladatelství Komenius, Kafomet a další.

Zásady naší pedagogické práce:

- ✓ Prioritou je pro nás vždy zájem dítěte.
- ✓ Hlavní činností dítěte je hra nebo činnost, při které získává poznatky a dovednosti.
- ✓ Respektujeme specifiku předškolního vzdělávání.
- ✓ Uplatňujeme individuální přístup k dítěti.
- ✓ Aktivita spontánní a řízené jsou vzájemně provázané a vyvážené různorodou činností.
- ✓ Důsledně provádíme evaluační analýzu obsahu, metod a forem denní nabídky činnosti dětí.
- ✓ Sledujeme vývoj dítěte a jeho změny a pokroky zaznamenáváme.
- ✓ Spolupracujeme s rodiči dětí.

Upřednostňujeme tyto formy vzdělávání:

- ✓ Prožitkové a kooperativní učení hrou, které je založeno na přímých zážitcích dítěte.
- ✓ Upřednostňujeme smyslové vnímání jako základ veškerého přirozeného poznávání.
- ✓ Aktivně podporujeme rozvoj komunikativních dovedností.
- ✓ Využíváme spontánních nápadů dětí, podporujeme dětskou zvědavost a potřebu objevovat.
- ✓ Uplatňujeme situační učení, spontánní sociální učení a didakticky cílenou činnost.

Uskutečňují se během celého dne ve všech činnostech a situacích, které se v MŠ naskytanou. Jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, na vyváženosti spontánních aktivit, řízených činností v menších či větších skupinách nebo individuálně, vycházejí z dětské volby, z dětské zvědavosti a potřeby objevovat. Toto zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla ve skupinách a individuálně. Snažíme se omezovat

předávání hotových poznatků a slovních poučení. Jsme si vědomi, že se dítě rozvíjí a učí na základě vlastní aktivity (činnostmi, kterými se ze své vůle a svého zájmu zabývá).

Většina činností bude obsahovat prvky hry a tvořivosti. Mezi oblíbené formy naplňující záměry vzdělávání bude patřit množství aktivit – plavecký výcvik, výlety, společné akce rodičů a dětí, škola v přírodě apod., které budeme organizovat v průběhu celého roku. Vzdělávání bude probíhat cílevědomě, promyšleně a plánovitě.

6.4 Systém péče a průběh vzdělávání dětí se SVP a dětí nadaných

Systém péče ve vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními odpovídá jejich individuálním potřebám. MŠ se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Speciální pedagog, učitelé a další pedagogičtí pracovníci zajišťují úspěšné vzdělávání s ohledem na vývojová a osobnostní specifika dětí se SVP/nadaných:

- uplatňují principy diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání,
- zajišťují realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí,
- prosazují osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení nebo stupni nadání
- spolupracují se zákonnými zástupci dítěte, školským poradenským zřízením a dle potřeby také s odborníky mimo oblast školství,
- zajišťují snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy,
- umožňují přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

6.4.1 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP

- O tom, komu budou poskytnuta **podpůrná opatření 1. stupně** (bez zvýšeného financování), rozhodují učitelé a speciální pedagog.
- Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně je zpracován plán pedagogické podpory dítěte.
- PLPP zahrnuje: popis speciálních vzdělávacích potřeb dítěte nebo oblast nadání, podpůrná opatření prvního stupně, cíle podpory a způsob vyhodnocování naplňování plánu
- PLPP naše MŠ průběžně aktualizuje v souladu s vývojem SVP/nadání dítěte
- MŠ využívá vzor PLPP, který je přílohou vyhlášky 27/2016 Sb. Vzor je upraven do podmínek vyhovujících naší MŠ
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně průběžně vyhodnocuje speciální pedagog MŠ, nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování. Na základě PLPP speciální pedagog vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud tato skutečnost není naplněna, doporučí speciální pedagog zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do doby, než bude ŠPZ stanoveno jinak, jsou dítěti nadále poskytována podpůrná opatření prvního stupně dle jeho PLPP.
- S PLPP dítěte je seznámen zákonný zástupce a všichni učitelé, kteří se podílejí na výchovně vzdělávacím procesu dítěte se SVP/nadáním. Součástí PLPP jsou podpisy osob, které s ním byly seznámeny.

- PLPP předá SP bezodkladně školskému poradenskému zařízení, pokud je třeba.
- O tom, zda má dítě nárok na podpůrná opatření 2. až 5. stupně rozhoduje školské poradenské zařízení (pedagogicko-psychologická poradna – PPP nebo speciálně pedagogické centrum – SPC).
- V případě podpůrných opatření 2. až 5. stupně uvedených v doporučení z poradenského zařízení je nezbytné před zahájením jejich poskytování zajistit informovaný souhlas rodičů (zákonných zástupců dítěte). Bez informovaného souhlasu nebude škola moci tato podpůrná opatření dítěti poskytovat.
- Předměty speciálně pedagogické péče a výčet podpůrných opatření jsou konkrétně uváděny v Plánu pedagogické podpory (PLPP) vždy u každého dítěte se SVP/nadáním. Každý PLPP je pravidelně vyhodnocován naším speciálním pedagogem a je východiskem pro jeho další závěry a postupy.
- MŠ (respektive SP) poskytuje podpůrná opatření dalších stupňů bezodkladně po obdržení doporučení ŠPZ. Pokud není ze závažných důvodů možné v MŠ poskytovat doporučené podpůrné opatření, informuje o tom ŠPZ a zákonného zástupce dítěte. Do čtyř měsíců musí být opatření poskytnuto.
- Poskytovaná podpůrná opatření jsou průběžně vyhodnocována v MŠ.

6.4.2 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP

- Za spolupráci se školským poradenským zařízením je v naší MŠ odpovědný speciální pedagog MŠ
- IVP je zpracován SP MŠ na základě doporučení školského poradenského zařízení.
- IVP vychází ze ŠVP a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.
- IVP obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte. Dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka ŠPZ, se kterým MŠ spolupracuje při zajišťování SVP dítěte.
- MŠ využívá vzor IVP, který je přílohou vyhlášky 27/2016. Tento vzor je upraven podmínkám naší MŠ.
- IVP zpracovává speciální pedagog MŠ bez zbytečného odkladu, nejdéle však do 1 měsíce ode dne, kdy MŠ obdržela doporučení ŠPZ a žádost zákonného zástupce dítěte.
- IVP je doplňován a upravován v průběhu celého školního roku dle potřeb dítěte.
- S IVP jsou seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci, účastníci se průběhu vzdělávání dítěte se SVP.

6.5 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

- Včasná jazyková podpora dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka v mateřských školách má velký význam pro jejich budoucí začlenění do povinné školní docházky. Jde o významné preventivní opatření proti budoucí školní neúspěšnosti. Hlavní cílovou skupinou pro poskytování jazykové přípravy jsou **cizinci v povinném předškolním vzdělávání** bez ohledu na délku jejich pobytu v ČR.
- Naše mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí češtiny jazykovou podporu v rámci běžné činnosti, při které dochází ke kontaktu dětí mezi sebou a kontaktu s učiteli přirozeně během pobytu v mateřské škole.
- V případě, že je na jednom pracovišti větší zastoupení cizinců (tj. 4 a více dětí-cizinců a dětí, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí,) v povinném předškolním

vzdělávání, zřizuje ředitelka mateřské školy skupinu pro jazykovou přípravu v souladu s § 1e vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

- Věnujeme zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou respektujeme, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobujeme tomu didaktické postupy a děti cíleně podporujeme v osvojování českého jazyka.
- Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřeby jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

6.6 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vývojové oblasti dítěte mezi druhým a třetím rokem

Motorika:

- hrubá motorika – rychle se rozvíjí schopnost udržovat rovnováhu, chodí po špičkách, udrží tedy rovnováhu na malé ploše chodidla
- důležitý pohyb lezení po 4 – pro čtení
- chůze přestává být nejistá, vyhýbá se už překážkám v cestě, méně padá
- neúnavně chodí po schodech i bez pomoci, z posledního skočí snožmo, ve dvou letech ale ještě nohy nestřídá
- úchop tužky – ve dvou letech ještě dlaní, od tří let již dbát na špetku
- Do třetího roku rozvoj vizuomotoriky

Percepčně-kognitivní vývoj

- začíná koordinace ruky a oka, spojuje a rozpojuje předměty
- dává najevo, že ho něco bolí, ukáže, kde to bolí
- od dvou let počátky oslovování se „já“ a „ty“, počátky používání množného čísla, začínají pádové otázky, tykání druhým osobám
- chlapci používají ženské koncovky

Řeč

- rozvoj řeči – ve dvou letech krátké větičky, slova, ve třech letech již převážně věty rozvinuté
- mluva není jen to, co říká, ale zpočátku hlavně to, co od nás slyší, vyprávět, vyprávět, nechává si číst
- zápor používá tak, že dá NE na konec krátké věty.

Sociální vývoj a rozvoj osobnosti

- od dvou let důležitost socializačních hraček – medvídci, panenky, figurky – hračka je živou věcí – pocit bezpečí, jistoty do neznámého světa (MŠ, nemocnice, ...)
- má rádo rituály a zaběhaný pořádek
- typicky si rádo hraje samo

Sebeobsluha

- jídla má rádo jednoduchá, je vybíravé, nemá rádo směsi, je prima, když ví, co jí
- dokáže jíst samo, ale únava ho může někdy přemoci

Sociální aktivity, vývoj

- dítě je rádo ve společnosti jiných dětí, sleduje je, napodobuje, ale ještě si hraje spíše vedle nich, ne s nimi – zatím pouze paralelní hra
- rádo se převléká, napodobuje činnosti dospělých
- zkoumá okolí – třeba i strká do dětí, chce ozkoušet reakci

Hra a rozvíjení

- hra je paralelní
- předčítat, ukazovat obrázky, vyprávět
- hračky na podporu koordinace ruky a oka - velké korále, navlékání kroužků...
- názorně ukazovat, co to znamená nahoře, dole, pod, vedle, uvnitř

Témata jednotlivých integrovaných bloků jsou naplňována takovými vzdělávacími cíly a vzdělávací nabídkou, aby bylo dosaženo žádoucích očekávaných výstupů odpovídajícím věku tří let.

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- ✓ podpora přirozené snahy dítěte k pohybu
- ✓ rozvoj snahy dítěte o samostatnost při manipulaci a experimentaci s hračkami a předměty, se kterými přichází do styku; samostatnosti u jídla (uklízet po sobě, jíst lžící, pít z hrnečku, neznečišťovat svévolně stůl, nesahat rukou do jídla); při mytí (namydlit se a opláchnout si ruce, samostatně si dojít na záchod); samostatného používání kapesníku; samostatného svlékání a oblékání některých částí oděvu (kalhoty, ponožky), samostatného vyzouvání a obouvání, uklízení oblečení na vyhrazené místo

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- ✓ činnosti vedoucí ke zdokonalování chůze (chůze v tempu udávaném bicím nástrojem, při říkadle; slalom, překračování nízkých překážek); chůze po schodech nahoru bez držení; běhu (maximální doba běhu 20 vteřin; běh na smluvený signál); skoků a poskoků (přeskakování: např. lana ležícího na zemi, skákání snožmo, skoky ve dřepu (žába), skoky z nohy na nohu, skákání na měkkou podložku (z výšky i z dálky); natahování se pro různé předměty; přelézání, podlézání a lezení na žebřík/žebřiny s oporou; válení sudů; kolébka (předchází kotoulu); chůze po kladině; výstup na překážku a sestup z překážky; houpání na laně (za ruce a nohy); podávání a házení lehkých předmětů (přehazování papírových koulí přes lano, předávání míčků z ruky do ruky, hody míčem o zeď/zem, házení kroužků a míčků do koše umístěného nad hlavou dítěte (trénink házení horním obloukem); posílání předmětů
- ✓ stavění složitějších a členitějších staveb z různého materiálu podle naznačovaného záměru i podle vlastní fantazie; seznamování se a hra s různým materiálem (písek, voda - přelévání, tráva, listí, dřívka, kameny, plastelína, papír – trhání, skládání, nalepování, korálky - navlékání)
- ✓ zdravotní cviky: předklon a záklon hlavy, otáčení hlavy za hračkou; v lehu na zádech přitisknout bedra a ramena k zemi, jízda na kole v lehu na zádech; napodobení ptáka, stříšky; prohýbání páteře ve vzporu klečmo (kočička); protahování paží, krčení, protřepávání; pérování v kolenou)
- ✓ zařazovat jednoduché rytmické pohyby paží, nohou, tleskání, podupy, kroky a poskoky na místě i z místa (spojení s básničkou, písničkou); taneční improvizace na dětskou hudbu; jednoduché tanečky; cval vpřed (koník); hra na dětské (popř. Orffovy) hudební nástroje; rozvíjení sluchové citlivosti na zvucích hudební i nehmudbní povahy; poznávání některých hudebních nástrojů (i podle zvuku); poznávání rozdílů ve výšce a síle tónů; poznávání

písni podle melodie; zařazování hry na nástroje do příběhů, zpívat písně malého rozsahu; spojování zpěvu s rytmickým doprovodem; zařazování říkadel a popěvků i do mimohudebních činností; hrát s dětmi jednoduché pohybové hry

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- ✓ chůze do schodů i ze schodů
- ✓ překonávání vzdálenosti skokem (již dříve skok na místě, z malé výšky)
- ✓ jízda na tříkolce
- ✓ stoj na jedné noze
- ✓ navlékání korálků
- ✓ napodobování vertikální, horizontální a kruhové čáry při kresbě
- ✓ jíst lžící (nepřevracet ji, nebryndat)
- ✓ převléknout se, rozepínat knoflíky
- ✓ samostatně použít toaletu, umýt si ruce
- ✓ dítě ve třech letech zná a pojmenuje viditelné části těla, projevuje samostatnost a vynalézavost v sebeobsluze, samostatně se umývá v závislosti na režimu dne.

Dítě a jeho psychika

JAZYK A ŘEČ

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- ✓ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- ✓ rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- ✓ rozšiřování slovní zásoby, rozvoj srozumitelného řečového projevu i ve víceslovných větách

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- ✓ nechat děti sdělovat své zážitky a přání; vést je soustavně k řečovému projevu v rozmanitých situacích, vést s dítětem individuální konverzaci, podporovat porozumění hovorové řeči; být kvalitním mluvním vzorem pro pomoc při rozšiřování slovní zásoby a používání různých slovních druhů, dbát na gramatickou správnost, zřetelnost, přiměřenost obsahu, tón a tempo vlastní řeči
- ✓ učit děti vyřídít jednoduché vzkazy
- ✓ vést děti k tomu, aby se vyjadřovali více slovy než gesty, aby použily jednoduchých vět
- ✓ vyprávět dětem přiměřeně jednoduché příběhy a pohádky, podporovat děti ve sledování děje jednoduché scénky, učit je rozumět jednoduchému vyprávění ilustrovanému obrázky.
- ✓ nechat dítě vyprávět o tom, co vidí kolem sebe, o svých zážitcích, pokusit se reprodukovat krátkou pohádku
- ✓ podněcovat děti k reprodukování krátkých říkanek

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- ✓ reprodukovat krátké říkanky, básničky (zapamatuje si je)
- ✓ sestavit větu (minimálně o třech slovech)
- ✓ vyprávět jednoduchý příběh, který vícekrát slyšelo

POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI A FUNKCE, PŘEDSTAVIVOST A FANTAZIE, MYŠLENKOVÉ OPERACE

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- ✓ slovní označování toho vidí na obrázku; rozvoj paměti, představivosti, myšlení – třídění, srovnávání, stavění; udržování potřebného sledu činností a chápání jejich souvislostí v napodobivé hře.
- ✓ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- ✓ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- ✓ vytváření základů pro práci s informacemi

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- ✓ cvičení paměti při běžných činnostech i během hry

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- ✓ chápe pojmy (např. slovo pes neoznačuje jednoho konkrétního psa)
- ✓ chápe, že pomocí obrázku může vyjádřit něco konkrétního
- ✓ rozlišovat v množině maximálně 4 prvků (když předmět zmizí, hledá jej)
- ✓ rozlišuje základní barvy
- ✓ dítě dokáže formulovat svou představu o tom, na co si bude hrát

SEBEPOJETÍ, CITY A VŮLE

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- ✓ rozvíjet u dětí pocity jistoty, sebevědomí; vytvářet podmínky pro rozvoj aktivity a samostatného projevu dětí
- ✓ rozvoj vlastností dítěte během hry i běžných činností
- ✓ při každé možné příležitosti poskytovat nápadné a citově přitažlivé poučení (rozvíjet poznatky a zkušenosti); utvářet počátky mravního vědomí
- ✓ rozvíjet pocit samostatnosti a snahu dosáhnout určitého cíle; vést děti k dokončení hry; rozvíjet vytrvalost, snahu napodobit a dokončit činnost; rozvíjet prvky cílevědomosti ve hře (zvláště v konstruktivní a napodobivé); předcházet pocitům strachu a vést děti k jejich překonávání; vytvářet předpoklady pro posilování soustředěnosti dítěte na určitou činnost; rozvíjet pocit uspokojení s výsledků vlastní činnosti

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- ✓ spontánní hra
- ✓ povzbuzovat děti pro zaujaté, samostatné činnosti; vést děti k samostatnější volbě námětu hry

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- ✓ mluvit o sobě v první osobě
- ✓ zná své jméno, pohlaví
- ✓ dítě zná své jméno i příjmení, svou značku

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- ✓ prohlubovat osvojení nejjednodušších pravidel chování dětí v kolektivu; učit děti, co ruší soulad a pořádek při společném soužití; učit děti poprosit, poděkovat, pozdravit
- ✓ podporovat sympatie a kamarádké vztahy k druhým, učit děti udělat druhým radost; pomáhat navazovat sociální a citové kontakty s druhými dětmi; dávat dětem najevo svůj zájem, náklonnost, zúčastněnost; posilovat pocit bezpečí dítěte v kontaktu s pedagogem a ostatními dětmi

- ✓ rozvíjet u dětí pocit zodpovědnosti za druhé, ochotu pomoci; rozšiřovat a upevňovat citové vztahy dětí ke členům rodiny, podněcovat radost z opětovného setkání; podporovat u dětí rozvíjející se pocit sounáležitosti k rodině, vést s dětmi individuální rozhovory o členech rodiny; podporovat citový vztah k domovu a k mateřské škole; prohlubovat citové vztahy k dospělým i dětem (vyjadřovat je slovně)
- ✓ podporovat rozvoj vyšších citů – soucit, snaha pomáhat druhým, podporovat děti v altruismu
- ✓ podporovat slovní komunikaci a domlouvání se s dětmi při hře i s dospělými
- ✓ rozvíjení spolupráce a domlouvání s druhými

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- ✓ běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- ✓ vést děti k dialogu při hrách
- ✓ hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- ✓ četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- ✓ půjčit druhému hračku
- ✓ dítě by mělo znát jména ostatních dětí ve třídě; spolupracovat s druhými při rozvíjení námětových staveb

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- ✓ podporovat ukázněnost při hře, vycházce, pobytu venku; prohlubovat osvojení nejjednodušších pravidel chování dětí v kolektivu; učit děti, co ruší soulad a pořádek při společném soužití
- ✓ vést děti k uplatňování poznatků v jednotlivých hrách

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- ✓ běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- ✓ navozovat radostnou náladu při přípravě svátků
- ✓ podněcovat děti k pozorování, rozvoj spontánní tvořivosti, radost z tvoření a objevování, rozvíjení smyslu pro krásno, manuální motoriky; Propojování emoční sféry s výtvarným tvořením

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- ✓ znát některé lidské činnosti, poznat některá povolání, např. podle výrazného oblečení (požárník, lékař, policista)

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- ✓ zaměřovat pozornost dětí na vše zajímavé, co se kolem děje, povzbuzovat aktivitu dětí ve vyhledávání zajímavých objektů pro pozorování; umožňování kontakt s přírodou spojený s aktivním pohybem a hrami, vést děti ke sledování změn v přírodě během roku, podněcovat používání přírodních materiálů při hře; učit dítě šetrně zacházet s hračkami, obrázky, knihami.
- ✓ vést děti k přiměřené opatrnosti.

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- ✓ přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- ✓ pojmenovávat, co k čemu slouží, vědět, co kam patří.
- ✓ hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- ✓ praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- ✓ podněcovat děti v konkrétních situacích ke smysluplným otázkám, učit děti odpovídat na přiměřené otázky.

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- ✓ dokáže jmenovat každodenní činnosti a věci, předměty denní potřeby, základní druhy jídel; orientovat se v prostoru školky i na zahradě; zná stálé místo předmětů ve školce, které používá; zná běžné dopravní prostředky; má povědomí o běžných přírodních jevech (slunce, mraky, déšť, vítr, sníh, led...); o nápadných přírodních proměnách v rámci změn ročních období; rozlišuje stromy, keře, květiny (ne však druhy); poznává a správně označí běžné druhy ovoce a zeleniny; pozná druhy zvířat; Rozlišuje základní barvy, tvary, velikosti (třídí, až později pojmenovává); pozná objekty na obrázku; začíná chápat označení pro vztahy v prostoru (nahore, dole, vedle, vpředu, vzadu); začíná chápat označení pro časové vztahy (ráno, večer, hned, potom).

7. Vzdělávací obsah

7.1 Úvod

Dílčí záměry našeho vzdělávacího programu jsou rozčleněny do Integrovaných bloků, ve kterých budeme pracovat s určitými Tematickými celky.

Společně vytvořené tematické celky určitým způsobem charakterizují školu jako celek a budou rozpracována v třídních vzdělávacích programech na podtémata. Společné tematické celky a podtémata nejsou časově limitována, podtémata nejsou pro učitelky zavazující, je možná obměna. Základní nabídka konkrétních činností je orientační.

Vzdělávání na základě integrovaných tematických bloků představuje model přímé práce s dětmi, který nejlépe odpovídá přirozené mentalitě a vzdělávacím potřebám a možnostem dětí předškolního věku. Témata integrovaných bloků jsou dětem blízká, jsou odvozena z přirozeného cyklu ročních období, z přírodních a společenských situací s nimi spojených. Vyhovují psychologickým i didaktickým specifikům vzdělávání dětí předškolního věku – jsou přirozeně motivující, přehledné a souvisle navazující. Umožňují dětem nabízet různorodé činnosti a příležitosti, které jsou dítěti blízké a srozumitelné a vycházejí z přirozených vzdělávacích potřeb dítěte.

Všechna témata bezprostředně souvisí s každodenní realitou života dítěte. Celý tematický celek je propojený tím, co dítě denně prožívá a vidí – děti jsou tak vedeny k vnímání skutečnosti v přirozených souvislostech, aby se u nich rozvíjela celá osobnost dítěte (fyzické, psychické i sociální kompetence)

Ve školním vzdělávacím programu se zabýváme rozšířením běžných činností v MŠ o činnosti zaměřené na rozvoj smyslů pro kamarádství, soucítění, spolupráci, sebepoznání, lepší komunikaci. Respektujeme individualitu každého dítěte, jeho zvláštnosti, schopnosti, hledání společného řešení, respektování pravidel, respektování druhého. Chceme vytvořit prostředí bezpečí a porozumění.

Zpracovaný materiál odpovídá základním požadavkům pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku. Je sestaven tak, aby respektoval rámcové cíle předškolního vzdělávání:

- rozvíjení dítěte a jeho schopnost učení (poznatek)
- osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost (hodnota)
- získání osobní samostatnosti, schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí (postoj)

Při každém rozpracování jsou respektovány požadavky na:

- rozvoj osobnosti dítěte
 - rozvíjí dítě v souladu s jeho schopnostmi a možnostmi
 - vytváří dostatek podnětů k učení a radosti z něho
 - posiluje sebevědomí dítěte a jeho důvěru ve vlastní schopnosti
 - vytváří prostředí pro vzájemné vztahy mezi dětmi
 - stimuluje rozvoj řeči
 - seznamuje děti se vším, co je důležité pro život
 - zdůrazňuje význam vlastních aktivit
 - je připraven pomoci dětem, pokud to potřebují
 - vytváří prostředí pohody a radosti z prožitého dne
 - respektuje věkové a individuální zvláštnosti dětí v rozmezí 2-7 let
- uplatňování podílu rodičů na vzdělávání v mateřské škole
 - usiluje o partnerské vztahy s rodiči
 - odpovídá za umožnění přístupu rodičů ke svým dětem ve třídě a za možnost podílet se na činnosti s dětmi
 - umožňuje rodičům účastnit se na tvorbě programu školy a jeho hodnocení
 - vede s rodiči průběžný dialog o jejich dětech
- provádění hodnocení a využívání zjištěných informací pro další pedagogickou činnost:
 - jak se děti cítily, projevovaly
 - co se naučily
 - úroveň komunikace
 - co se povedlo, co ne a proč
 - úroveň kresby, pracovních výrobků

Vyhodnocování – evaluaci provádíme přibližně 1x měsíčně u témat (vždy po ukončení tematického celku a 4x do roka po ukončení Integrovaného bloku.

7.2 Přehled integrovaných bloků a tematických celků

Vzdělávací činnosti jsou zpracovány do BLOKŮ, které tvoří – TÉMATICKÉ CELKY a PODTÉMATA jednotlivých tříd:

Integrovaný blok	Tematický celek	Obsahová náplň
(Společné subjektu)	(Společné subjektu)	dále rozpracována podle podmínek a věku dětí TŘÍDNÍM VZDĚLÁVACÍM PROGRAMEM do PODTÉMAT – příloha č. 17 na základě krátkodobého plánu – příloha č. 13

Já, čas seznamování a malíř podzim	1. Já a moji kamarádi máme se tu všichni rádi	• pravidla v MŠ • podpora rozvoje sociálních a společenských návyků, postojů – rozvoj sociální gramotnosti (sebeuvědomování, sebeovládání, kooperace ve skupině, participace na společném úkolu, respektování pravidel a navazování sociálních kontaktů. • bydlíme na vesnici X ve městě • posvícení, přijela k nám pout' – tradice
	2. Šťastnou cestu ptáčkové	• Na zahradě (ovoce a zelenina – význam pro zdraví, ovocný a zeleninový týden) • Na poli – užitkové plodiny (brambory, řepa, kukuřice, obilí – „Jak roste chléb“ plody v okolí –bezinky, šípky, jeřabiny. • V lese – plody – kaštiny, žaludy..., barevnost listů, proměna přírody, stromy • barvy kolem nás, Barevný podzim, • odlet a přilet ptactva,
	3. Když přiletí drak	• Počasí – co umí vítr, mlha a déšť, proč se mění počasí • Člověk součást přírody -/poznáváme tělo, Oči, uši, pusa, nos..., • Co nemá rádo tělo (kouř, alkohol, drogy, škodlivé látky...), • Nebojme se lékaře – Naše zdraví, Co je dobré a zdravé
Já, čas pohádek a paní zima	4. Vůně vánoc	• Adventní čas – tradice • I čert se na Vánoce těší • Kouzelný svět pohádek – Hrajeme si s pohádkou • Vánoce, Vánoce přicházejí • Vánoce v lese (stromek pro zvířata a ptáky, potrava, úkryty zvířat, význam sněhu a mrazu, tiché pozorování,
	5. Sníh je bílá peřina	• Čas (časové pojmy, prodlužování dne, přibývání světla) • Já, moje tělo a zdraví • Zimní radovánky (sporty, stavby ze sněhu, skup. vody, stopy ve sněhu) • Zima – mrzne a sněží (hory, zamrzlé rybníky, dokrmování ptactva a zvíře) • Ledový týden, Sněhulákový týden
	6. Ten dělá to a ten zas tohle	• Svět lidí – povolání, řemesla • Tradice – Karneval, Masopust, loučení se zimou, Pořádaly koblihy masopustní dostihy • Věci kolem (co se z čeho vyrábí – jak šetříme stromy, živou i neživou přírodu) • Na vidličku i na lžičku – potraviny, co je zdravé, kde se berou,
Já, čas probouzení a první kvítek pro maminku	7. Klíč k jaru	• Voda a vodní svět (tání sněhu – potok, řeka, moře...koloběh vody, čištění studánek, Nebojme se vodníka • Jaro se probouzí – sluníčko (první kvítka – kočičky, jehnědy, sněženky, od semínka k rostlince, tráva, • Na tom našem dvoře – Mlád'ata a domácí zvířata (Svět mazlíčků, Pejsek a kočička) • Knížka je můj kamarád – měsíc s knihou, rozvoj čtenářské gramotnosti • Velikonoce (dodržování tradic)
	8. Naše modrá planeta	• Co to leze, co to létá - 1.4. Den ptactva, • Co by planeta Země řekla - 22. 4. Den Země, EVVO, • Krtek a hvězda (vesmír), • Cesta kolem světa – Dopravní prostředky, doprava a bezpečnost • Rej čarodějnic – tradice • počasí, ptáci – přilet a hnízdění, zvířata se probouzí
	9.	• Stromy v jarním kabátku,

	Čas květů a lásky	- Rodina (zvířecí x lidská – každý máme svůj domov, Svátek matek – Pro maminku, Vztahy v rodině - Rozkvetlý svět – množství barev - Život u vody, v lese, na poli – Máme rádi zvířata
Já, čas výletů a letních radovánek	10. Cestování to nás baví	- slavíme svůj svátek, jaké jsou děti celého světa, Den dětí – tradice - letní hry a sporty - exotická zvířátka Krtek objevuje nové světy (Indiáni, Exotická zvířata – džungle, pouště, pralesy...) - jezdíme na výlety – Krtek cestovatelem - každá pohádka jednou končí – ahoj školko, už jsem školák – pasování na školáky
	11. Čas prázdnin	- s vodou jsem kamarád, otužování - sportovní aktivity na zahradě a v přírodě - vyprávění na co se těšíme, kam pojedeme na prázdniny - Louka a svět hmyzu (včely, mravenci, brouci, jak se vyvíjí motýl, sekání trávy, důležitost sušení, byliny, léčivé rostliny)

7.3 Charakteristika jednotlivých bloků a tematických celků

7.3.1 Blok: Já, čas seznamování a malíř podzim

„PODZIM VŠECHNY BARVY VZAL A JIMI MALOVAL“

- Připravujeme pro děti co nejvládnější, pěkně upravené prostředí s radostnou atmosférou, aby se cítily dobře.
- U nejmladší věkové skupiny se zpočátku zaměřujeme na hygienické a pracovní návyky, návyky správného chování a seznamování se navzájem.
- Dětem poskytujeme co nejširší prostor pro hru, posilujeme přirozené poznávací city (zvědavost, zájem, ...). Během celého dne respektujeme individuální potřeby dětí.
- Snažíme se vytvářet zdravé životní návyky, seznamujeme děti s částmi lidského těla a péčí o zdraví (hygiena, stravování, protidrogová prevence), zdůrazňujeme ochranu osobního soukromí.
- Vytváříme a upevňujeme poznatky o živé a neživé přírodě a o změnách, které se v ní odehrávají. Učíme je být citlivé nejen k přírodě, ale i k věcem a živým bytostem. Základním prostředkem k seznamování s přírodou jsou vycházky. Děti pozorují změny v přírodě, vnímají krásy podzimu, přírodní jevy, počasí, seznamují se s charakteristickými znaky podzimu. Součástí je i seznámení a vlastní prožívání tradic a dětských her, které k podzimu patří (pouštění draka, opékání brambor, pečení martinských rohlíčků, vítání sv. Martina).
- Děti si též osvojují poznatky o místě, ve kterém žijí (návštěvy divadel, výstavy, historická místa ve městě), vytvářejí si poznatky o kultuře a umění a učí se mít rád místo, kde se narodily.
- Při výtvarných a pracovních činnostech využíváme přírodních materiálů, které podzimní příroda nabízí.
- Seznamujeme děti s různými texty, jejichž prostřednictvím rozvíjíme rozumové, mravní a estetické city (encyklopedie, pohádky, bajky, verše).

Téma: Já a moji kamarádi máme se tu všichni rádi

*Dobré ráno milé děti, prázdniny ty strašně letí,
sešli jsme se tady znova, čeká nás tu parta nová ...*

Období nástupu dětí do MŠ je velmi důležitým obdobím v životě. Je třeba ujistit děti, že MŠ je pro ně místem bezpečným, plným radosti a pochopení. Cílem je klidnou a nenásilnou formou seznámit děti s prostředím MŠ, vytvářet si vztahy k učitelkám a dalším pracovníkům školy, poznat, za kým mohou s důvěrou přijít pro radu a pomoc, zbavit je zbytečného ostychu z neznámého prostředí, porovnávat, jak to vypadá doma a ve škole, seznámit se s kamarády, s jejich jmény, značkami. Postupně se děti učí komunikovat s vrstevníky, dospělými, naslouchat jeden druhému. Prostřednictvím situací a plánovaných činností se děti učí základní hygienické, společenské a zdvořilostní návyky, poznávat samo sebe, žít spolu, vytvářet pravidla soužití a osvojují si základní pravidla komunikace.

Obsahová náplň:

- adaptace, seznamování s prostředím třídy, značky dětí, znát své jméno, jména kamarádů,
- moje oblíbená hračka, kam co patří,
- stanovení pravidel třídy a jejich dodržování
- pravidla v MŠ
- podpora rozvoje sociálních a společenských návyků, postojů – rozvoj sociální gramotnosti (sebeuvědomování, sebeovládání, kooperace ve skupině, participace na společném úkolu, respektování pravidel a navazování sociálních kontaktů.
- bydlíme na vesnici nebo ve městě?
- posvácení, přijela k nám pout' – tradice

Dítě a jeho těloDílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si svého těla
- ovládání pohybového aparátu, pohybové aktivity a tělesných funkcí
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků

Očekávané výstupy

- zvládnout prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí ...)
- zvládnout základní pohybové dovednosti
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické návyky
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby (hračkami, pomůckami, sportovním náčiním, drobnými nástroji, hudebními nástroji, výtvarnými pomůckami)
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, ...)

Dítě a jeho psychikaDílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností receptivních – vnímání, naslouchání, porozumění, snažit se souvisleji komunikovat, získávání informací a práce s nimi, hledat souvislosti
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- získání relativní citové samostatnosti
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)

Očekávané výstupy

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

- domluvit se slovy i gesty
- učit se nová slova a aktivně je používat
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- zaměřovat se na věci důležité z poznávacího hlediska
- snažit se soustředit na činnost a její dokončení
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, přírodě, věcem

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)

Očekávané výstupy

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, respektovat ho
- dodržovat dohodnutá, pochopená pravidla
- vnímat, co si druhý přeje a potřebuje, vycházet mu vstříc

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- učit se být citlivým a vnímavým pozorovatelem, posluchačem a divákem

Očekávané výstupy

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky
- adaptovat se na život ve škole
- aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- dodržovat pravidla her i jiných činností
- zacházet šetrně s pomůckami, hračkami, knihami, věcmi denní potřeby
- pozorně poslouchat, soustředit se k poslechu, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření povědomí o přírodním prostředí, o jeho rozmanitosti, neustálých proměnách

- rozvoj úcty k životu ve všech formách

Očekávané výstupy

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, smysluplné a přínosné
- vnímat a poznávat různá přírodní prostředí
- chovat se tak, abych nepoškozoval okolní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- aktivity podporující sbližování dětí
- hry a činnosti zajišťující spokojenost a radost
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí MŠ
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- spoluvytváření jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- aktivity přibližující pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost) v jednání lidí
- společenské hry a aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnost ve dvojici, skupinách, spolupráce s ostatními
- činnosti zaměřené na poznání sociálního prostředí, v němž dítě žije : rodina(funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- spontánní hra
- činnost vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi chlapci a děvčaty, úcta ke starším apod.)
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci ke schopnosti vyřešit vzájemný spor
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem spoluvytváření jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:

- ✓ kompetence k učení
 - má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- ✓ kompetence k řešení problémů
 - řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
 - rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- ✓ kompetence komunikativní
 - dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými;
 - chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ✓ kompetence sociální a personální
- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
 - dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
 - spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- ✓ kompetence činnostní a občanské
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
 - má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
 - spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

Téma: Šťastnou cestu ptáček

*Dobré ráno, dobrý den,
den se krátí s podzimem...*

Měníci se příroda přináší řadu možností a podnětů, jak obohatit život, objevovat a zkoumat nové souvislosti praktickým a prožitkovým učením, maximálně využívat pobytu v přírodě. Prostřednictvím tohoto tématu se děti učí charakterizovat roční období, učí se poznávat, co nám země přináší.

Sledovat vývoj a proměny stromů a jejich plodů v sadě i v lese, pozorovat životní prostředí, rozlišovat živou a neživou přírodu, pozorovat práci v zahradě. Nápadně rozlišovat a ochutnávat ovoce a zeleninu podle vzhledu, chuti, čichu, hmatu a zjišťovat význam zdraví pro člověka. Toto téma je zaměřeno na poznávání plodů podzimu, děti si všimají změn, které v přírodě probíhají.

Obsahová náplň:

- Na zahradě (ovoce a zelenina – ovocný a zeleninový týden), význam ovoce a zeleniny pro zdraví
- Na poli - užitkové plodiny (brambory, řepa, kukuřice, obilí – „Jak roste chléb“)
- V lese – plody lesa – kaštiny, žaludy, houby, ... barevnost listů, sběr kaštanů a dalších přírodnin
- Plody v okolí – bezinky, šípky, jeřabiny...
- Barevný podzim – barvy kolem nás (stromy a květiny na podzim)
- Odlet a přilet ptactva, poznáváme ptáčky
- Charakteristické znaky podzimu, počasí, proměna přírody, stromy

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si svého těla
- ovládání pohybového aparátu a pohybové aktivity
- rozvoj pohybových schopností – koordinace ruky a oka
- osvojit si dovednosti důležité k podpoře osobní pohody
- vytváření zdravých životních návyků

Očekávané výstupy

- zvládnout běžné způsoby pohybu v různém prostředí

- zvládnout základní pohybové dovednosti
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku,
- zvládnout sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby – hračkami, pomůckami, sportovním náčiním, drobnými nástroji, ...
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, ...)

Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat

Očekávané výstupy

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy i gesty
- učit se nová slova a aktivně je používat
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- snažit se soustředit na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- uplatňovat individuální potřeby, přání s ohledem na druhé
- rozvoj kooperativních dovedností

Očekávané výstupy

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, respektovat ho

- dodržovat dohodnutá, pochopená pravidla
- vnímat, co si druhý přeje a potřebuje, vycházet mu vstříc
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- poznávat pravidla společenského soužití
- rozvíjet schopnosti přináležet ke skupině, spolupracovat
- učit se být citlivým a vnímavým pozorovatelem, posluchačem a divákem
- osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Očekávané výstupy

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky
- zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- dodržovat pravidla her i jiných činností
- zacházet šetrně s pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby
- soustředit se k poslechu dramatického, literárního, hudebního představení

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamovat se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije
- vytvářet povědomí o přírodním prostředí, o jeho rozmanitosti, neustálých proměnách
- rozvíjet úctu k životu ve všech formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, smysluplné a přínosné
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Vzdělávací nabídka:

- praktické činnosti s přírodním materiálem
- hry s říkadly, písněmi, rytmicko-melodické hry
- lokomoční i nelokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti
- manipulační činnosti a úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem
- činnosti zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- smyslové a psychomotorické hry
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, oblékání, stolování, úklidu
- přímé pozorování přírodních jevů v okolí dítěte
- aktivity podporující sbližování dětí

- společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, podle obrázků, fantazie apod.)
- samostatný slovní projev na určité téma
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, kde může být dítě úspěšné
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, dramatické, literární, hudební)
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti hudební a hudebně pohybové, výtvarné hry
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:

- ✓ **kompetence k učení**
 - získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
 - učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- ✓ **kompetence k řešení problémů**
 - všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
 - problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
 - nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- ✓ **kompetence komunikativní**
 - průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- ✓ **kompetence sociální a personální**
 - uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
 - napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
 - chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- ✓ **kompetence činnostní a občanské**
 - zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
 - uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Téma: Když přiletí drak

**Dobré ráno, dobrý den,
listí padá s podzimem...**

Podzim vládne krajině, nastává čas ukládání k zimnímu spánku rostlin i zvířat, odlétají poslední ptáci. Patrné jsou změny počasí, které nastávají nečekaně, od mlhy přes déšť, sních, slunce. V tomto období je velmi důležitá náležitá prevence a péče o zdraví a tělo, dbát na správné životní návyky – výživa, osobní hygiena, správné oblékání, předcházení nemocem. V tomto období dáváme dětem základ k tomu, aby věděly, co je to životní prostředí, proč je pro nás důležité.

Prostřednictvím situací a plánovaných činností se děti učí přizpůsobit své chování skupině, ve které žije, spolupracovat, respektovat se navzájem a vnímat svou sounáležitost i s přírodním prostředím.

Obsahová náplň:

- počasí – co umí vítr, mlha a déšť, proč se mění počasí, pozorování vlivu počasí
- člověk součást přírody -/poznáváme tělo – části lidského těla a jejich funkce
- co nemá rádo tělo (kouř, alkohol, drogy, škodlivé látky...)
- nebojme se lékaře – naše zdraví, co je dobré a zdravé,
- správná životospráva – výživa, otužování, hygiena, prevence
- les, lesní zvířata, odlet posledních ptáků,
- příroda se ukládá ke spánku, padající listí, podzimní úklid zahrady
- experimentování s přírodninami
- práce s knihou a encyklopedií,

Dítě a jeho těloDílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si svého těla
- rozvoj pohybových schopností, ovládání pohybového aparátu a pohybové aktivity (kontrolovat své pohyby)
- osvojování si psychomotorických dovedností – koordinovat ruku a oko
- osvojování si dovedností, důležitých k podpoře zdraví, osobní pohody, bezpečí
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

Očekávané výstupy

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- zachovávat správné držení těla
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej pokynu
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, náčiním, výtvarným materiálem)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, zdravé výživy a aktivního pohybu

Dítě a jeho psychikaDílčí vzdělávací cíle

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Očekávané výstupy

- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- učit se nová slova a aktivně je používat

- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- být citlivé k přírodě, ve vztahu k živým bytostem

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si schopností pro navazování vztahu dítěte k druhým osobám
- vytváření prosociálních postojů (přizpůsobivost, respekt)
- rozvoj kooperativních dovedností
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)

Očekávané výstupy

- bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout nepříjemnou komunikaci
- spolupracovat s ostatními, vznik dětských přátelství
- respektovat potřeby jiných dětí – dělit se s ostatními (o hračky, sladkosti, úkoly...)

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat)
- osvojování si základních poznatků v prostředí, v němž dítě žije
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny

Očekávané výstupy

- pochopit, že každý má ve svém společenství (rodině, třídě, ...) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a s ohledem na druhé
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí pomocí výtvarných, pracovních a hudebních činností
- porozumět základním pravidlům neverbální komunikace
- uplatňovat základní návyky společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření povědomí o přírodním prostředí, rozmanitosti, vývoji a proměnách
- rozvoj schopností přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

Očekávané výstupy

- osvojovat si různé způsoby seznamování se s přírodním prostředím
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

- vnímat a poznávat různá přírodní prostředí
- chápat svět jako proměnlivý, vše se vyvíjí, vzájemně ovlivňuje, pohybuje, mění
- chovat se tak, abych nepoškozoval okolní prostředí

vzdělávací nabídka:

- konstruktivní a grafické činnosti
- společné vycházky a výlety do přírody
- lokomoční i nelokomoční činnosti
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- zdravotně zaměřené činnosti
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, materiál, tvar, zvuky aj.)
- námětové hry a činnosti
- činnosti zaměřené k vytváření pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky)
- spontánní hra
- estetické a tvůrčí aktivity
- činnosti směřující k prevenci nemoci, nezdravých návyků
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- hry a situace, kdy se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, vycházky do okolí
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními materiály ve svém okolí
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí
- činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:

- ✓ kompetence k učení
 - soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- ✓ kompetence k řešení problémů
 - všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
 - chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
 - nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- ✓ kompetence komunikativní
 - ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ✓ kompetence sociální a personální
 - uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
 - při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- ✓ kompetence činnostní a občanské

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

7.3.2 Blok: Já, čas pohádek a paní zima

„ZIMA BARVY NEMÁ, JENOM BÍLOU POUŽÍVÁ“

- Seznamujeme děti se změnami v zimní přírodě a navazujeme při tom na pozorování a poznatky, které získaly během podzimu (opadávání listů, holé stromy, odlet ptáků, péče o ptáky a zvířátka v zimě, ...).
- Provádíme pokusy se sněhem a ledem a rychlením větviček, vytváříme dekorativní vzory vyšlapáváním cestiček ve sněhu.
- Radostnými přípravami a očekáváním je naplněno období Adventu. Děti se seznamují se starými zvyky, tradicemi a obyčejí (adventní slavnost, mikulášská nadílka, strojení stromečku, pouštění lodiček, vánoční vystoupení).
- Rozvíjíme estetické cítění (poslech koled a vánočních příběhů, výroba ozdob, svícíků, dárečků, návštěva výstavy Betlémů).
- Vedeme děti ke kultivovanému projevu (vánoční vystoupení) a k vyjadřování svých prožitků (slovně, výtvarně, pomocí hudby).
- Seznamujeme děti se zimními hrami a sporty,
- Podněcujeme v dětech zájem o literaturu, rozvíjíme předčtenářskou gramotnost. Při četbě se zaměřujeme na příběhy s dětskými a zvířecími hrdiny, učíme je rozlišovat vtip a hloupost, dobro a zlo. Děti se dozvídají, že na světě nejsou jen hodní lidé, ale také to, že zlu je třeba se postavit. Těmito příběhy vštěpujeme dětem základní pravidla lidského soužití. Na každé třídě je dětská knihovna, ke které mají děti denně přístup a podle svého zájmu si knihy vybírají, prohlíží a tím získávají poznatky z různých literárních žánrů.

Téma: Vůně vánoc

**Dobré ráno, dobrý den,
Vánoce už přišly sem ...**

Období, kdy pevně přebírá do své moci vládu paní zima, je jako stvořené plně rozvíjet citové vztahy k rodině, přátelům a okolí. Patrné změny v přírodě dovolují přesně rozlišovat roční období charakteristickými znaky. Nastává velké těšení na příchod Mikuláše a vánočních svátků a s tím spojených tradic a zvyků tohoto období – období jako stvořené k rozjímání s pohádkou a pěknou koledou. Děti společně s rodiči prožívají shon kolem Vánoc a my se pokusíme, aby je prožily v klidu a radosti. Vánoce jim budou ve školce prezentovány jako svátky, které by měly

přinášet pohodu, uvědomění si lásky jednoho k druhému. Je to čas, kdy máme možnost soustředit se na své blízké, na estetiku svého prostředí. Toto téma rozvíjí a podporuje dětskou fantazii, představivost a tvořivost. Posiluje prosociální chování ve vztahu k ostatním lidem, rozvíjí mravní a estetické vnímání, učí se krátké texty, poznávají nové výtvarné techniky, seznamují se s tradicemi a zapojují se do výzdoby třídy, pečení cukroví a výroby vánočních přání.

Obsahová náplň:

- zima, seznamování s koledami a básněmi
- Mikuláš s čertem – I čert se na Vánoce těší
- Adventní čas – tradice, zvyky
- domov, besídka
- výzdoba z přírodních materiálů, vyrábíme dárečky, pečeme cukroví
- hraje si s novými hračkami
- Kouzelný svět pohádek – Hrajeme si s pohádkou
- Vánoce v lese (stromek pro zvířata a ptáky, potrava, úkryty zvířat, význam sněhu a mrazu, tiché pozorování)

Dítě a jeho těloDílčí vzdělávací cíle

- ovládání pohybového aparátu
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených dovedností
- osvojení si dovedností k podpoře osobní pohody i pohody prostředí

Očekávané výstupy

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- zvládat jemnou motoriku (zacházet s výtvarným a grafickým materiálem, hudebními nástroji, ...)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychikaDílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Očekávané výstupy

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu)

- naučit se z paměti krátké texty (říkanky, písničky, pohádky, ...)
- utvořit jednoduchý rým
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- prožívat radost ze zvládnutého a poznání
- uvědomovat si příjemné citové prožitky (lásku, radost, ...)
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit citové prožitky (slovně, výtvarně, hudebně pohybovou činností či dramatickou improvizací)

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si schopností pro navazování vztahů k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (rodina, MŠ, herní skupina)
- rozvoj kooperativních dovedností

Očekávané výstupy

- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému
- spolupracovat s ostatními
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, být vstřícný
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury, umění, osvojení základních poznatků o prostředí, ve kterém žijeme

Očekávané výstupy

- chovat se zdvořile, přijmout základní pravidla kulturního chování
- vnímat základy dědictví vyjádřené v lidové slovesnosti, literatuře, hudbě
- osvojovat si tradice a zvyky
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření povědomí o kulturním prostředí a jeho proměnách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy

- mít povědomí o společenském, kulturním prostředí i jeho dění z dostupných praktických ukázek v okolí dětí
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

- pociťovat sounáležitost s živou a neživou přírodou,
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí

vzdělávací nabídka:

- lokomoční i nelokomoční pohybové činnosti
- zdravotně zaměřené činnosti (uvolňovací, protahovací, dechová)
- komentování zážitků a aktivit
- vyřizování vzkazů a zpráv
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů
- sledování filmových a divadelních pohádek
- hry podporující tvořivost, představivost, fantazii (kognitivní, konstruktivní, výtvarné, hudební, dramatické)
- dramatické činnosti, mimické vyjadřování nálad
- činnosti vyžadující samostatné vystupování
- cvičení v projevu citů, v sebekontrolě a v sebeovládání
- hry na téma rodiny a přátelství
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- činnosti k poznávání různých lidských vlastností
- využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí
- dramatické činnosti, hraní rolí, hudební, hudebně pohybové
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (v rámci zvyků a tradic, kulturní programy)
- slovesné, literární, výtvarné, dramatické, hudební činnosti
- poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb, písní
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným, hudebním uměním mimo mateřskou školu
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur
- pracovní činnosti – výroba dárek a přání
- návštěvy akcí zajímavých pro předškolní dítě

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:

- ✓ kompetence k učení
 - klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
 - učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- ✓ kompetence k řešení problémů
 - řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
 - při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
 - rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- ✓ kompetence komunikativní
 - domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

- chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ✓ kompetence sociální a personální
 - dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
 - ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- ✓ kompetence činnostní a občanské
 - svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
 - chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nešimavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

Téma: Sníh je bílá peřina

**Dobré ráno, dobrý den,
sníh se sype do oken ...**

„Paní zima“ vládne nad krajinou. Nejstudenější období v roce umožňuje hodně radostí při hrách se sněhem a sportování, ale také hodně starostí přírodě, kde ne všichni se uložili k zimnímu spánku. Děti budou vnímat změny počasí, teplotní výkyvy, sníh, led, uvědomí si změny v oblékání. Zároveň mnoho dětí pozná nemoc, nachlazení, budou vedeny k odpovědnosti za své zdraví – oblékání přiměřené situaci, poučí se z vlastní zkušenosti, budou dávat pozor, aby nedocházelo ke zbytečným úrazům při zimních sportech a radovánkách. Dále budou prohlubovat poznatky o lidském těle, jednotlivých orgánech a jejich funkcích, možnostmi ovlivnění chodu celého tělesného aparátu což znamená vytváření základů správných návyků zdravého životního stylu. Toto téma směřuje k rozvoji pohybových dovedností, zároveň se děti učí chránit si své zdraví a zdraví svých kamarádů, provádět pokusy, dodržovat pravidla a nést zodpovědnost.

obsahová náplň:

- zimní sporty, radovánky na sněhu stavby ze sněhu, stopy ve sněhu (Ledový týden, Sněhulákový týden)
- příroda – voda, sníh, znaky zimního období, (skup. vody, hory, zamrzlé rybníky, ...)
- co dělají zvířátka v zimě – krmení ptáčků, zimní spáči
- sáňkování, stavění sněhuláků, stavby ze sněhu
- jak se oblékáme
- já a moje zdravé tělo (kostra, vnitřní orgány a jejich funkce, ovlivňování jejich činnosti s následkem správného životního stylu, naše smysly)

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.)
- ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- rozvoj a užívání všech smyslů

- rozvíjení fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Očekávané výstupy

- zvládnout běžné způsoby pohybu v různém prostředí (pohybovat se ve skupině dětí, na sněhu, na ledu)
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb a přizpůsobit jej pokynu
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, sportovním náčiním a nářadím, hračkami, výtvarnými pomůckami, jednoduchými hudebními nástroji
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Očekávané výstupy

- samostatně vyjadřovat své myšlenky, rozvíjet slovní zásobu
- popsat situaci (skutečnou i podle obrázku)
- vést rozhovor (naslouchat a ptát se)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- získávat nové informace a pracovat s nimi
- rozvíjet pocit, že je příjemné a zajímavé dozvídat se nové věci
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- uvědomovat si své vlastní já
- rozhodovat o svých činnostech

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření prosociálních postojů (přizpůsobivost, tolerance, respekt)
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy

- znát svá práva a práva jiných

- přijmout základní smysl pro rovné jednání a projevovat ho ve svém jednání s druhými
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- vnímat a přijímat základní hodnoty uznávané ve společnosti lidí (dětí)
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Očekávané výstupy

- zacházet šetrně s pomůckami, hračkami, knížkami, věcmi denní potřeby, ...
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy prostřednictvím různých výtvarných technik
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření povědomí o přírodním prostředí a jeho rozmanitosti
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

Očekávané výstupy

- vnímat a poznávat přírodní prostředí
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

vzdělávací nabídka:

- sezónní činnosti – hry se sněhem, bobování, klouzání, házení koulí, stavby ze sněhu
- pokusy a objevování, skupenství vody
- lokomoční i nelokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti (sezónní činnosti)
- zdravotně zaměřené činnosti
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- smyslové a psychomotorické hry
- komentování zážitků a aktivit

- přímé pozorování přírodních objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- spontánní hry, volné hry a experimentování s materiálem a předměty
- nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti
- námětové hry a činnosti
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, značky, obrazce)
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, geom. tvary)
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:

- ✓ kompetence k učení
 - soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
 - má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
 - učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
 - odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých, pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí
- ✓ kompetence k řešení problémů
 - problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
 - chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
 - zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
 - nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- ✓ kompetence komunikativní
 - v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými
 - průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
 - dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ✓ kompetence sociální a personální
 - spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
 - je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- ✓ kompetence činnostní a občanské
 - dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
 - zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Téma: Ten dělá to a ten zas tohle

Dobré ráno kamarádi, pohádky my máme rádi ...

Únor, nejkratší měsíc v roce – přibývá světla a my víme, že se světlem přichází jaro. Teď je však v přírodě ještě klid. Čas jako stvořený k poslechu pohádek, příběhů, karnevalového veselí a přemýšlení, čím asi budu, až vyrostu. Pohádkové příběhy přispívají k celkové pohodě a na jejich základě se děti seznámí se základním morálním cítěním – zlo x dobro. V zimě je čas na společenský život a zábavu. I děti si vytvoří veselé prostředí, ve kterém se budeme radovat – děti prožijí karneval. Celé téma se nese v duchu humoru a vtipu, cílem je společně prožívat radost a veselí, poznat humor a vtip v lidové slovesnosti, krátkých textech, písních i ve výtvarném projevu a pokusit se vhodně a citlivě použít. Zhodnotit, jak je to fajn, že se umíme smát a bavit se, hrát si a prostřednictvím pohádkových příběhů podněcovat představivost, rozvíjet fantazii i řeč dítěte, vyjadřovat a pociťovat radost z vlastní tvůrčí činnosti.

obsahová náplň:

- svět lidí – povolání, řemesla
- tradice – Karneval, Masopust
- loučení se zimou, prodlužování dne,
- věci kolem (co se z čeho vyrábí – jak šetříme stromy, živou i neživou přírodu)
- na vidličku i na lžičku – potraviny, co je zdravé, kde se berou,
- barevný týden
- dramatizace, poslech pohádek – charakteristika pohádkových hrdinů

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si svého těla
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech
- osvojení poznatků důležitých k podpoře zdraví, bezpečí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů
- rozvoj psychické i fyzické zdatnosti

Očekávané výstupy

- zachovávat správné držení těla
- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich základní funkce, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím
- rozlišovat co prospívá zdraví a co mu škodí
- chovat se v situacích pro dítě běžných tak, aby ho neohrožovalo na zdraví
- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc
- koordinovat lokomoci, sladit pohyb s rytmem
- vnímat a rozlišovat pomoci všech smyslů

Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle

- získání relevantní citové samostatnosti, získání schopnosti ovlivňovat vlastní situaci
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Očekávané výstupy

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i výpovědích k nim
- formulovat otázky a odpovídat
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci NE v situacích, které to vyžadují
- odmítnout podílet se na nedovolených či zakázaných činnostech
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- zaujímat vlastní názory, postoje a vyjadřovat je

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Očekávané výstupy

- uplatňovat své potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímat a uzavírat kompromisy
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ...
- chovat se obezřetně s neznámými, v případě potřeby požádat druhého o pomoc
- odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevoval
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

Očekávané výstupy

- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách chovat se na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- odmítat společensky nežádoucí chování
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení poznatků a dovedností při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytvoření povědomí s živou a neživou přírodou, lidmi, společností
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Očekávané výstupy

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i životě tohoto prostředí (domov, MŠ, okolí, ...)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- porozumět, že všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

vzdělávací nabídka:

- lokomoční i nelokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti (základní gymnastika, míčové hry)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, materiálem
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování divadelních pohádek
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- spontánní hra, volné hry
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující fantazii, tvořivost, představivost
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, rozhodování
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevovalání citů, v sebekontrolu a sebeovládání
- dramatické činnosti, mimické vyjadřování nálad
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- různorodé společné hry a skupinové aktivity umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu a výsledcích
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové podněcující tvořivost a nápaditost dítěte

- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí a osvojování si rolí, do kterých se dítě dostává

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:

✓ kompetence k učení

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých, pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

✓ kompetence k řešení problémů

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

✓ kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými;
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

✓ kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

✓ kompetence činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

7.3.3 Blok: Já, čas probouzení a první kvítek pro maminku

„JARO SI OD DUHY BARVY VZALO A VESELE MALOVALO“

- V MŠ si navodíme atmosféru jara (výzdoba celé budovy, jarní květiny ve váze, ...).
- Při vycházkách pozorujeme jevy živé a neživé přírody, které jsou na sebe úzce vázány. Vedeme děti k citovému prožívání bezprostředního vztahu k okolí, provádíme činnosti, které dětem přinesou konkrétní zkušenosti a vytvoří základ k reálným představám.
- Všímáme si prvních příslibů jara (teplý vítr a déšť rozpouští sněh, přilétají ptáci, na stromech se objevují pupeny).
- Pozorujeme květiny a seznamujeme se s cyklem růstu květin a rostlin (sazení osení na Velikonoce).
- Symbolem jara jsou mláďata. Kromě pozorování a pojmenovávání se děti učí znát, kde zvířata žijí a co k životu potřebují. Zpíváme písně o zvířátkách, modelujeme, kreslíme a čteme příběhy a

pohádky, které následně reprodukuje a dramatizuje. Upozorňujeme též na nebezpečí, které dětem hrozí při styku s cizími zvířaty.

- Vedeme je nejen k poznávání přírody samé, ale i k ochraně přírody, jako součásti světa. Seznamujeme děti s naší planetou Zemí, vesmírem, navštívíme planetárium a v rámci EVVO oslavíme Den Země.
- V době velikonočních svátků seznamujeme děti s tradicí, zvyky a výrobky umělecké tvořivosti (pomlázky, kraslice, Jidáše, přednes a zpěv koled).
- Vedeme děti k pracovním činnostem (úklid hraček, svého místa po výtvarných činnostech, úklid okolo pískoviště, hrabání zahrady), učíme je vážit si lidské práce.
- Před oslavami dne matek hovoříme s dětmi o práci maminek, posilujeme úctu a lásku nejen k matce, ale k celé rodině.

Téma: Klíč k jaru

**Dobré ráno, krásný den,
zimu od nás vyženem ...**

Světlo a teplo probouzí ze zimního spánku celou přírodu. Všechno začíná růst a rozvíjet se, slunce blahodárně působí na vše živé a láká nás do přírody. Děti pozorují a zkoumají probouzející se přírodu, první rostliny, jejich vůně, ptáky, brouky. Jaro dává zvířátkům mláďátka, rostlinám pupeny a lidem radost a lásku.

Období přicházejícího jara v nás vyvolává pocit síly, zdraví a veselí. Chut' podělit se o pocit radosti chceme využít v tomto bloku – děti se naučí vnímat, jak se budí život v přírodě. Na loukách a zahradách vykvétají první květy a začínají bzučet včely. Všimneme si nejen jich, ale i dalších zástupců hmyzí říše. Blížící se Velikonoce nás motivují k rozvíjení tvořivých schopností a poznávání lidových zvyků, charakterizujících toto jarní období. Smyslem tématu je rozvíjet prostřednictvím různých činností kladný vztah k okolí a přírodě, kde žijeme. Děti se seznamují s rozmanitostí přírody, světa, učí se užívat smysly k pozorování a umět o svých zkušenostech vyprávět.

obsahová náplň:

- voda a vodní svět (tání sněhu - potok, řeka, moře...koloběh vody, čištění studánek, Nebojme se vodníka
- Přišlo jaro do vsi - jaro se probouzí, sluníčko hřeje (první kvítka – kočky, jehnědy, sněženky, od semínka k rostlince, tráva...)
- charakteristické znaky jara, jarní počasí
- Knížka je můj kamarád – měsíc s knihou, návštěva knihovny, rozvoj předčtenářské gramotnosti
- Na tom našem dvoře - domácí zvířata a mláďata (Svět mazlíčků, Pejsek a kočička)
- dodržování tradic – Velikonoce, vynášení Moreny
- první jarní květiny, stromy, keře,

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pohybových schopností
- ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- zdokonalování dovedností v oblasti jemné i hrubé motoriky
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti

Očekávané výstupy

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí smyslů – zvukově rozlišovat zvuky a tóny

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla (sebeobsluha, jednoduchá obsluha, pracovní úkony zacházení s běžnými předměty, pomůckami, ...)
- zvládnout různé druhy pohybů v běžném prostředí, prostorovou orientaci,
- zachovávat správné držení těla

Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových a jazykových dovedností (porozumění, mluvní projev), osvojování si dalších forem sdělení (dramatické, hudební)
- podpora a rozvoj zájmu o učení, přechod od konkrétně názorného myšlení k slovně-logickému (pojmovému)
- rozvoj estetického vnímání, citění a prožívání, rozvoj schopností citové vztahy vytvářet, rozvíjet a city prožívat

Očekávané výstupy

- porozumět slyšenému, zachytit hlavní myšlenku příběhu
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- soustředěně sledovat divadlo, film, poslech z CD
- vnímat, že je zajímavé dovídat se nové věci, využívat zkušenosti z učení
- chápat elementární časové pojmy (změny: jaro, ...)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě, k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních krás
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- zorganizovat hru
- prožívat a projevoval city (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti)
- rozvoj kooperativních dovedností

Očekávané výstupy

- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého
- spolupracovat s ostatními
- respektovat potřeby jiného dítěte, podělit se o hračky, pomůcky, rozdělit si úkol s jiným dítětem
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu
- osvojení si základních poznatků o prostředí v němž dítě žije
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

Očekávané výstupy

- pochopit, že každý má v určitém společenství svou roli, podle které je třeba se chovat
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí (tvořením, konstruováním, estetickými činnostmi)
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých

- odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi, společností
- rozvoj úcty k životu ve všech formách
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

Očekávané výstupy

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny v přírodě jsou přirozené a samozřejmé
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

vzdělávací nabídka:

- zdravotně zaměřené činnosti
- lokomoční i nelokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti (turistika, sezónní činnosti)
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti
- činnosti vedoucí k vytváření zdravých životních návyků
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- záměrné pozorování objektů a předmětů, jejich vlastností, znaků a funkcí (velikost, barva, tvar, materiál, chuť, vůně, zvuk)
- smyslové hry
- námětové hry a činnosti
- výlety do okolí – přírody
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, dramatické podněcující tvořivost, estetické vnímání a vkusu
- ekologicky motivované hrové aktivity
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- vyprávění toho, co dítě shlédlo
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- záměrné pozorování běžných předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností, jejich charakteristických zvuků
- spontánní hra, volné hry
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, výtvarné, dramatické, hudební, hudebně pohybové podněcující tvořivost
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitosti a změn v přírodě
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí, pracovní činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:

- ✓ kompetence k učení
 - získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- ✓ kompetence k řešení problémů
 - zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- ✓ kompetence komunikativní
 - domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
 - ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ✓ kompetence sociální a personální
 - dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
 - ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
 - je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- ✓ kompetence činnostní a občanské
 - odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
 - uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Téma: Naše modrá planeta

**Dobré ráno, dobrý den,
máme rádi svoji zem...**

V tomto období slavíme měsíc knihy, děti nás seznámí se svými oblíbenými knížkami z domova, navštívíme knihovnu, kde poznáme, že je mnoho zajímavých knížek nejen pohádkových. Toto téma nás také zavede daleko za hranice naší krásné země, seznámíme se naší planetou Zemí a celým vesmírem, navštívíme možná i Planetárium. Děti se dozvědí, jak se den střídá s nocí. Povíme si, jak je život na Zemi rozmanitý, že existují rozličné kultury a jejich jiné zvyky, že příroda na zemi není všude stejná. A jak tak budeme cestovat po té naší modré planetě – po souši, po vodě i ve vzduchu, vystřídáme i různé druhy dopravních prostředků, budeme je poznávat, třídit a ztvárňovat v různých pracovních i výtvarných činnostech. v této souvislosti se samozřejmě seznámíme s bezpečným cestováním, pohybem na silnici i chodníku. Celým tématem systematicky prolíná rozvoj kladného vztahu k přírodě, protože obklopující příroda kolem nás je neocenitelným pokladem. Vážít si přírody bychom se měli učit už od útlého věku. Rozvíjením citu dítěte ke kráse přírody, pěstujeme kladný vztah k ochraně životního prostředí.

obsahová náplň:

- poznávání okolí mateřské školy, města Jaroměře, České republiky, planety Země i vesmíru
- naše Země (seznámení dětí s globusem, mapou světa střídání dne a noci, různá podnebí naší planety, moře, pevnina)
- Co by planeta Země řekla - 22.4. Den Země, EVVO - ochrana životního prostředí - čistý vzduch i voda, třídění odpadu ...)
- Vesmír - návštěva Planetária (přiblížit dětem vznik Země, není ve vesmíru sama - ostatní planety, cestování do kosmu - raketa, raketoplán, kosmonaut; vývoj života na zeměkouli - dinosauři, pračlověk ...)

- Krtek objevuje nové světy - obyvatelé planety (různé národnosti, rasy - barva pleti - černocho, Japonci, Eskymáci, indiáni, Evropan...
- různé životní podmínky a prostředí, správné chápání mezilidských vztahů, pojem rasismus
- Cesta kolem světa – čím cestujeme, dopravní výchova, dopravní prostředky
- Co to leze, co to létá - ptáci- přilet a hnízdění, zvířata se probouzí, 1.4. Den ptactva,
- Rej čarodějnic – dodržování tradice

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků důležitých k podpoře bezpečí, osobní pohody
- uvědomění si vlastního těla
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy

- zachovávat správné držení těla
- uplatňovat základní hygienické a zdravotně preventivní návyky
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)

Očekávané výstupy

- popsat situaci skutečnou, podle obrázku
- učit se nová slova (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové hlásky ve slovech
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- záměrně se soustředit a udržet pozornost
- chápat základní číselné a matematické pojmy (porovnávat, uspořádávat, třídit, ...)
- vnímat, že je zajímavé dovídat se nové věci, využívat k učení
- zorganizovat hru
- prožívat radost ze zvládnutelného a poznaného
- rozhodovat o svých činnostech

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- rozvoj kooperativních dovedností
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)

Očekávané výstupy

- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože každý vypadá jinak, jinak se chová, něco jiného umí
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému
- navazovat a udržovat dětská přátelství
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Očekávané výstupy

- přistupovat k druhým lidem i k dětem bez předsudků, s úctou, vážit si jejich práce a úsilí
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
- vytváření pozitivního vztahu k místu a prostředí, ve kterém dítě žije
- poznávání jiných kultur

Očekávané výstupy

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný
- mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, o planetě Zemi, vesmíru
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dětem blízké, zajímavé, jemu pochopitelné
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

Vzdělávací nabídka:

- vycházky do okolí MŠ - poznávání zajímavých míst, vytváření vztahu dítěte k místu a prostředí, ve kterém žije
- činnosti zaměřené na elementární poznatky o místě, ve kterém žijeme, o své zemi, kultuře, o jiných zemích a kulturách, o zeměkouli, o vesmíru apod.
- návštěva Planetária
- Cesta kolem světa – návštěva v jiných kulturách
- aktivity podporující vnímat rozličné umělecké a kulturní podněty
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur
- čtení knih – Moje nejmilejší knížka
- návštěva knihovny
- činnosti zaměřené na dopravní výchovu (dopravní prostředky, pravidla pro chodce, ...)
- vycházky zaměřené na chůzi v nerovném terénu
- přecházení silnice
- jízda na tříkolkách a koloběžkách
- aktivity vhodné pro přirozené vnímání, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- hry a činnosti zajišťující hezké a příjemné zážitky, radost a uspokojení
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- činnosti podporující poznání, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- kooperativní činnost ve dvojici, skupinách, spolupráce s ostatními
- spontánní hra
- činnosti směřující k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci ke schopnosti vyřešit vzájemný spor
- pozorování a hry v přírodě
- Den Země – jarní úklid zahrady
- dodržování tradic a zvyků - čarodějnický rej

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:✓ kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

✓ kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

✓ kompetence komunikativní

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- ✓ kompetence sociální a personální
 - uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
 - chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- ✓ kompetence činnostní a občanské
 - dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
 - zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
 - chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevášnivost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

Téma: Čas květů a lásky

Dobré ráno skřivani, všechno voní nad strání ...

Nejkrásnější měsíc v roce, vzduch voní a všichni se cítí nádherně. Je třeba se na chvíli zastavit a rozhlédnout se. Jaro je plné překvapení a jako stvořené k objevování nového. Příroda vykouzila kolem nás plno krásných barev a je jen na nás, jak hluboce je budeme vnímat. Lásky, provázející toto období, nám pomáhá upevňovat citové vztahy k rodině. Připomeneme dětem, že v tomto krásném období jara mají svátek naše nejmilejší maminky. Připravíme si pro ně překvapení a oslavíme jej s nimi.

obsahová náplň:

- rodina (zvířecí i lidská – každý máme svůj domov, struktura rodiny, moje maminka a celá moje rodina, vztahy v rodině)
- Svátek matek – učíme se básničky a písničky, vyrábíme dárečky
- když všechno kvete - stromy v jarním kabátku,
- zpěv ptáčků
- Rozkvetlý svět- množství barev
- Život u vody, v lese, na poli – máme rádi zvířata

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si vlastního těla
- osvojení si poznatků o těle, o pohybových činnostech
- vytváření základů zdravého životního stylu
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Očekávané výstupy

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- koordinovat polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem, sportem
- mít povědomí o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným

materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj kultivovaného projevu, rozvoj zájmu o další formy sdělení (hudební, dramatické)
- rozvoj tvořivého sebevyjádření, myšlení, přechod od konkrétně názorného myšlení k slovně logickému (pojmovému), vytváření zájmu o učení
- získání relativní citové samostatnosti, rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet a plně prožívat

Očekávané výstupy

- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- vytvořit jednoduchý rým
- soustředěně poslouchat četbu, hudbu
- naučit se zpaměti krátké texty (říkanky, písničky, dramatizace)
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech a slovních výpovědích k nim
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat elementární časové pojmy
- chápat elementární matematické souvislosti
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- uvědomovat si příjemné i nepříjemné citové prožitky (radost, láska, soucítění, ...)
- rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (rodina)
- posilování prosociálních postojů (sociální citlivosti, toleranci, respektu, přizpůsobivosti)
- rozvoj kooperativních dovedností

Očekávané výstupy

- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc
- dodržovat dohodnutá pravidla vzájemného soužití a chování doma, v MŠ, na veřejnosti
- spolupracovat s ostatními
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování se světem lidí, osvojení si základních poznatků o prostředí v němž dítě žije
- poznávání pravidel společenského soužití
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

Očekávané výstupy

- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je potřeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich vlastnosti, schopnosti, dovednosti
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a umět se podle této představy chovat
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj úcty k životu ve všech formách
- vytváření pozitivního vztahu k prostředí, ve kterém dítě žije
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy

- uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví, životní prostředí
- přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v MŠ
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

vzdělávací nabídka:

- lokomoční i nelokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti („nové hry, sezónní činnosti, turistika)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, náčiním a materiálem, činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich používáním
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- samostatný slovní projev na určité téma
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení“ knížek
- přímé pozorování přírodních kulturních objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- konkrétní manipulace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad)
- spontánní hry, volné hry experimenty s materiálem a předměty
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- činnosti zaměřené k chápání pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem)

- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- spontánní hra
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, literární, dramatické, hudební, pohybové, ...)
- výlety do okolí (do přírody, návštěva kulturních akcí)
- dramatické činnosti, mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv aj.)
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, výtvarné hry
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (sportovní akce, kulturní programy)
- aktivity přibližující dětem pravidla vzájemného styku - zdvořilost, ohleduplnost, otevřenost
- poznávání ekosystémů (les, louka, rybník)
- činnosti přispívající k péči o životní prostředí a krajinu
- pracovní činnosti, pěstitelské

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:✓ kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

✓ kompetence k řešení problémů

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

✓ kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

✓ kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

✓ kompetence činnostní a občanské

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

7.3.4 Blok: Já, čas výletů a letních radovánek

„LÉTO BARVY PRÁZDNIN MÁ A RÁDO JE UŽÍVÁ“

- Pravé léto začíná, když kvete obilí a dny bývají slunné a teplé. V tomto období přenášíme většinu činností na školní zahradu, na louky, do lesa.
- Povídáme si o počasí, seznamujeme děti s vodou (potok, rybník, řeka) a jejími vlastnostmi, s tím, že lidé, zvířata i rostliny ke svému životu vodu potřebují. S vodou musíme šetřit a neznečišťujeme ji.
- Při vycházkách na louce a v lese poznávají děti různé druhy květin, trav a hmyzu. Upozorňujeme je na nebezpečí úrazu, štipnutí hmyzem, uštknutí hadem, otravy jedovatými bobulemi.
- Pobytu venku využíváme k různým sportovním hrám a soutěžím, kde se děti učí dodržovat pravidla, spolupracovat, pomáhat si navzájem.
- K letnímu období patří i řada oslav, jako je Den dětí nebo Zahradní slavnost, besídka na konec školního roku.
- Předškolní děti mají možnost odjet do školy v přírodě, kde se učí samostatnosti a být na čas odloučení od rodiny.
- Nakonec se při oslavě, soutěžích a tanci předškolní děti s MŠ rozloučí.
- Všechny akce, které provádíme, jsou příležitostí pro posilování kolektivních vztahů, návyků společenského chování a potřebu »žít v kolektivu.

Téma: Cestování to nás baví

**Dobré ráno, dobrý den,
vítám nový letní den ...**

Svátek dětí značí blížící se příchod léta, čas výletů do přírody, čas, kdy si ověřujeme, co všechno jsme se naučily, čas rozloučení. Mnoho jsme poznaly, získaly nové kamarády a už se těšíme na výlet.

Školní rok utíká jako voda, a to si děti připomenou vzpomínkami na všechna roční období. Blížícími se prázdninami podpoříme v dětech touhu po poznávání nových krajín. Děti se seznámí se specifiky prostředí a krásami přírody na různých místech naší planety, na základě vlastního pozorování a prožitků začlení samy sebe do prostředí, ve kterém žijí.

Učí se uplatňovat získané dovednosti, vědomosti a návyky při samostatném plnění, učí se spolupráci s ostatními a starší děti se připravují na roli budoucího školáka. Pro nejstarší děti z MŠ znamená měsíc červen loučení, děti jsou „pasovány“ na školáky a připravují se na nástup do školy.

obsahová náplň:

- živočichové planety (exotická zvířata, ptáci, ryby, plazi, rozdílná místa výskytu – džungle, prales, poušť, moře, polární kraje, ...)
- slavíme svůj svátek – jaké jsou děti celého světa, Den dětí – tradice
- letní hry, sporty a soutěže
- exotická zvířátka (džungle, pouště, pralesy...)
- jezdíme na výlety – Krtek cestovatelem
- Každá pohádka jednou končí – ahoj školko, už jsem školák
- hry, soutěže, výlety do přírody, svátek dětí, pohybové vyžití, naše město, u našich potoků a rybníků, nebezpečí při cestování, pasování na školáka...

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si poznatků o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře osobní pohody i pohod prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy

- zvládnout běžné způsoby pohybu v různém prostředí – ve skupině dětí, ve vodě, v písku
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku – zacházet s pomůckami, náčiním, různým materiálem, s hudebními nástroji
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony – zvládat jednoduché úklidové práce, udržovat pořádek
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, zdravé výživě
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Dítě a jeho psychika**Dílčí vzdělávací cíle**

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností – vyjadřování, rozvoj kultivovaného projevu, rozvoj zájmu o další formy sdělování – pohybové
- přechod od konkrétně názorového myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), přechod od bezděčné paměti a pozornosti k úmyslné
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet a city prožívat, získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Očekávané výstupy

- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- správně vyslovovat
- porozumět slyšenému
- naučit se zpaměti krátké texty, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční slabiku, hlásku ve slovech
- poznat a vymyslet jednoduchá antonyma, homonyma
- poznat většinu toho, čím je dítě obklopeno
- chápat základní číselné a matematické pojmy
- chápat elementární časové pojmy – jaro, léto, ...
- částečně se orientovat v čase
- chápat prostorové pojmy – orientovat se v prostoru i v rovině,
- snažit se řešit problémy, úkoly a situace
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje, vyjadřovat je
- hodnotit svoje chování (osobní pokroky)

Dítě a ten druhý**Dílčí vzdělávací cíle**

- vytváření prosociálních postojů (sociální citlivost, respekt, tolerance, ...)
- rozvoj kooperativních dovedností
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, udržovat dětská přátelství
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj názor, respektovat jiný)

- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- přináležet k danému společenství (ke třídě, rodině, k dětem)
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Očekávané výstupy

- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy, spoluvytvářet prostředí pohody
- vnímat umělecké a kulturní podněty
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí pomocí různých výtvarných technik a dovedností (tvořit a vyrábět z přírodnin)
- zvládat základní hudební a hudebně pohybové dovednosti

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření pozitivního vztahu k prostředí, ve kterém dítě žije
- vytváření povědomí o širším přírodním prostředí
- poznávání jiných kultur
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem

Očekávané výstupy

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně zajímavé, pochopitelné
- mít povědomí o širším přírodním prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý, pozoruhodný, pestrý (různé národy, kultury, země)
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví podporovat anebo poškozovat
- pomáhat chránit přírodu

vzdělávací nabídka:

- pohybové a jiné činnosti (nové hry, turistika)
- smyslové a psychomotorické činnosti
- zdravotně zaměřené činnosti (protahovací, uvolňovací, dechové aj.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, náčiním a materiálem, činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich používáním
- konstruktivní a grafické činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- samostatný slovní projev na určité téma
- přímé pozorování přírodních jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- konkrétní manipulace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad)
- spontánní hry, volné hry experimenty s materiálem a předměty
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování

- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, literární, dramatické, hudební, pohybové a další)
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (sportovní akce, kulturní programy)
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení paměti (mechanické, logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, znaky, obrazce)
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, geom. tvary)
- grafické napodobování symbolů, tvarů, písmem, číslic
- využívání přirozených podnětů a situací v životě
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:

✓ kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých, pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

✓ kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

✓ kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

✓ kompetence sociální a personální

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

✓ kompetence činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Téma: Čas prázdnin

*Dobré ráno, dobrý den,
prázdniny už přišly sem ...*

A jsou tu prázdniny, dny volna a sluníčka u vody, sportování a zábavy. Čekají nás výlety po okolí i do dalekých krajů, musím vědět, jak se chránit při opalování a koupání, co si s sebou přibalit na výlet a o všechny své zážitky se s dětmi ve školce potom podělím.

obsahová náplň:

- s vodou jsem kamarád, otužování
- sportovní aktivity na zahradě
- vyprávění na co se těšíme, kam pojedeme...
- louka a svět hmyzu – zkoumání života hmyzu (včely, mravenci, brouci, jak se vyvíjí motýl, sekání trávy, důležitost sušení, byliny, léčivé rostliny)

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.)
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Očekávané výstupy

- zachovávat správné držení těla
- vědomě napodobit pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pohybu
- zvládnou základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)

Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění)
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj představivosti a fantazie, posilování zvědavosti, zájmu, radosti z objevování

- rozvoj schopností umožňujících získané dojmy a prožitky vyjádřit, rozvoj sebeovládání
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)

Očekávané výstupy

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo a intonaci řeči
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- chápat slovní vtip a humor
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a vyjádřit o čem přemýšlí
- vnímat, že je zajímavé dovídat se nové věci, využívat zkušenosti z učení
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- zorganizovat hru
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- vyjádřit souhlas i nesouhlas
- učit se hodnotit svoje pokroky
- snažit se ovládat své afektivní chování
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj komunikativních dovedností verbálních a neverbálních
- osvojení schopností důležitých pro navozování vztahů k druhým lidem

Očekávané výstupy

- navazovat kontakty s dospělým (překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho)
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého
- spolupracovat s ostatními

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu
- rozvoj dovedností umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat, projevoval
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Očekávané výstupy

- zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho proměn
- spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy výtvarnými a pracovními technikami
- uplatňovat základní návyky společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření povědomí o přírodním prostředí, o jejich rozmanitosti
- rozvoj úcty k životu ve všech formách

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti s živou a neživou přírodou

Očekávané výstupy

- mít povědomí o širším přírodním prostředí i jeho dění v rozsahu dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat si, že svět má svůj řád – je rozmanitý, pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak svět lidí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti, nelokomoční a jiné činnosti
- smyslové a psychomotorické činnosti
- zdravotně zaměřené činnosti (protahovací, uvolňovací, dechové aj.)
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení paměti (mechanické, logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, znaky, obrazce)
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, geom. tvary)
- grafické napodobování symbolů, tvarů, písmem, číslic
- smyslové hry, nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti
- cvičení organizačních schopností
- výlety do okolí (přírody, kulturních akcí)
- hry a situace, kdy se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své a druhých
- četba, vyprávění, poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- přípravy a realizace společných zábav, slavností v rámci zvyků
- hry a činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich života a práce
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur
- praktické činnosti, kdy se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály, jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit

Klíčové kompetence pro tento tematický celek:

✓ kompetence k učení

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

✓ kompetence k řešení problémů

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

✓ kompetence komunikativní

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ✓ kompetence sociální a personální
 - samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
 - při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
 - chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- ✓ kompetence činnostní a občanské
 - chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
 - uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
 - ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

7.3 Nabídka aktivit školy

Naší snahou je poskytnout dětem prostřednictvím vzdělávací nabídky co nejvíce prožitků z reálného prostředí, které je obklopuje.

Aby děti věděly, co znamenají a symbolizují slova Velikonoce, pomlázka, jidáše, kraslice, řehtačky, Morana, nestačí si ve třídě připravit obrázky, fotografie či zástupné předměty. Ale pomlázku si upleteme, kraslice vyzdobíme, jidáše za pomoci paní kuchařky upečeme a Moranu vyrobíme. Lidovou tradici dětem nepřiblížíme u tabule, ale Moranu do řeky vyneseme sami. Je samozřejmé, že všechny činnosti doprovodíme zpěvem lidových písní, říkadly, popěvky, připomeneme si lidová rčení apod. Nezapomeneme na pohyb. Lidových tanečků známe celou řadu a můžeme si je zatancovat i na louce.

Ani při seznamování dětí s profesemi dospělých nedáme přednost pomůckám či různým doplňkům ve třídě. Navštívíme například zahradnictví. Na jarmarku děti obdivují šikovné ruce řemeslníků. Pozorujeme, jak zedník staví dům, ... Je zcela logické, že děti využijí poznatky a dovednosti získané v praktických činnostech ve hrách.

Seznamování dětí s přírodou v naší mateřské škole probíhá v přírodě. Ano, encyklopedii zvířat, atlasy rostlin, fotodokumentaci, makety zvířat a další didaktický materiál mají děti ve třídě rovněž k dispozici. Pomocí něho srovnáváme, třídíme, porovnáváme, všímáme si detailů, cíleně rozšiřujeme či doplňujeme poznatky získané v reálném prostředí. Ale to podstatné o přírodě se dovídáme v její bezprostřední blízkosti. Snažíme se uplatňovat situační učení. Poprvé letos sněží? Je bouřka? Honem k oknu, na terasu nebo na zahradu. Přímé pozorování, které je pro děti skutečným zážitkem, využijeme v následujících didaktických aktivitách. Jak se děti rozhovoří, když jim po bouřce položíme otázku: „Co by se stalo, kdyby...“.

Naším přáním je, aby děti pokud možno neprožily negativní prožitky spojené s nemocí či úrazem. Avšak nemoc kamaráda, úraz osoby, kterou děti znají, nehodu v blízkém okolí, lze využít k seznámení s důsledky nebezpečného chování a k vyvození poučení (jak chránit vlastní zdraví, jak je nebezpečné manipulovat se zápalkami apod.). Realizaci bloků volíme s ohledem na aktuální situaci v reálném prostředí a jejich časové trvání podle síly prožitku, zájmu a množství podnětů. Den, dva dny, týden či měsíc? To závisí na tom, jak dlouho je nabídka pro děti stále ještě zajímavá a zda jim poskytuje dostatek podnětů k žádoucím a smysluplným činnostem.

Každé pracoviště MŠ sestavuje svůj konkrétní plán akcí na daný školní rok, který je průběžně zpestřován o další nabídky. Tento plán školních akcí si učitelky na třídách

doplňují svými akcemi a aktivitami, dle individuálních možností a zájmu dětí. Tento plán akcí je přílohou Školního vzdělávacího programu (**příloha č. 14**).

Při své práci nabízíme kvalitní aktivity péči o děti naší mateřské školy.

1. **Standardní aktivity, které jsou součástí našeho školního vzdělávacího programu:** Klub předškoláků, speciálně pedagogická péče o děti se zdravotním postižením, speciálními vzdělávacími potřebami a poruchami ve výslovnosti, práce s interaktivní tabulí (MŠ Lužická a MŠ Knappova), výukové programy na PC, sboreček (MŠ Lužická, MŠ Zavadilka a MŠ Tyršova), keramika, návštěvy základních škol, návštěvy knihovny, besedy s Městskou policií, exkurze, návštěvy u hasičů, divadelní představení v kamenném i loutkovém divadle, návštěvy řemeslné školy, besedy s odborníky z různých profesí, batůžkové výlety do přírody, atd.
- ✓ **Prožitkové učení – uplatňujeme** pedagogický styl, kterým se dítě předškolního věku učí a naučí samo spontánně, přes prožitek a zkušenost. Východiskem prožitkového učení je citové prožívání a iniciativa toho, kdo se učí.
- ✓ **Kooperativní učení** – v herních koutcích a centrech aktivit mají děti možnost prostřednictvím nabídky činností experimentovat, zdokonalovat schopnost spolupracovat, řešit různé úkoly se vzájemnou pomocí, rozvíjet své poznávací, komunikativní, činnostní i sociální dovednosti.
- ✓ **Divadelní a kulturní představení, výstavy** – děti jsou nenásilně vedeny ke kultivaci kulturních a estetických hodnot, k vytvoření si základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoji dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat.
- ✓ **Práci na počítači**, v MŠ Lužická a MŠ Knappova práce s interaktivní tabulí – máme k dispozici velice kvalitní výukové programy na procvičení prostorové orientace, početních vztahů, poznávání zvířat, procvičení paměti, barev, velikosti, časových vztahů, sestavování obrázků, rozvoj rozumových znalostí a řečových dovedností. Vše přiměřeně věku dětí.
- ✓ **Logopedickou péči** v MŠ – speciální pedagog provádí individuální nebo skupinovou terapii a metodicky vede učitelky k provádění kolektivní nebo skupinové logopedické péči a prevenci
 - formy
 - kolektivní
 - skupinová
 - individuální
 - obsah a realizace
 - přirozený vývoj komunikačních dovedností
 - cílený rozvoj komunikačních kompetencí v rámci RVP PV – viz dítě a jeho psychika
 - hra jako prostředek komunikace - rozvíjení slovní zásoby a vyjadřovacích schopností, což mohou provádět během celého dne formou hry
 - práce s příběhem
 - práce s obrázkem, knihou
 - říkadla
 - písničky
 - dramatizace
 - rytmická cvičení
 - optická a akustická cvičení
 - K logopedické prevenci patří rozvoj

- jemné a hrubé motoriky,
- pracovní, hudební a výtvarné činnosti.
- smyslového vnímání a obratnosti mluvidel
- nácviku hospodaření s dechem
- rozvoji fonemického sluchu
- artikulační obratnost
- motorika mluvidel, ruky
- ortomotorika
- ✓ **Keramické tvoření – modelování** s hlinou je výbornou aktivitou pro rozvíjení jemné motoriky, estetického cítění, fantazie a pracovních dovedností.
- ✓ **Sboreček** – dle zájmu dětí. Cílem je nalézat hudebně talentované děti a podpořit u nich rozvoj jejich talentu, lásku ke zpěvu a hudbě. Podporovat a rozvíjet pěvecké dovednosti, upevňovat intonační schopnosti. Umožnit citový a estetický prožitek a zároveň získávat prostřednictvím veřejných vystoupení pocit uspokojení ze smysluplné činnosti.
 - „Sluníčko“ v MŠ Lužická
 - „Notičky“ v MŠ Tyršova
 - „Kuličky“ v MŠ Zavadilka
- ✓ **Boni Pueri** – příprava hudebně nadaných chlapců pro sborový zpěv
- ✓ **Polodenní a celodenní školní výlety** – pro všechny děti. Cílem je všestranný fyzický a psychický rozvoj, poznávání a seznamování se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu.
- ✓ **Návštěvy v základních školách** – pro předškolní děti – první seznamování s prostředím ZŠ a tím usnadnění velkého životního kroku.
- ✓ **Klub předškoláků** – činnosti pro předškoláky v době nespavého režimu. Cílem je plnohodnotná příprava dětí na bezproblémový vstup do školy. Děti pracují i s pracovními listy, procvičují grafomotorické dovednosti, správné držení psacích potřeb, uvolňovací cviky, jemnou motoriku.
- ✓ **Spaní ve školce** – pro starší děti zkouška samostatnosti a odvahy... a samozřejmě báječné dobrodružství.
- ✓ **Zapojování do výtvarných a jiných soutěží** – cílem je vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat.
- ✓ **Spolupráci s knihovnou** – cílem je osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální, první čtenářské zkušenosti, rozvíjení lásky a úcty ke knihám.
- ✓ **Pravidelné školní slavnosti** – každé pracoviště má své tradice a slavnosti, prostřednictvím kterých děti sdílejí společné zážitky s kamarády či rodiči. Cílem je rozvoj pozitivních citů.
- ✓ **Spolupráci Městskou policií, hasiči** – cílem je seznamování se světem lidí, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije, děti jsou seznamovány a upozorňovány na různá nebezpečí pomocí her a modelových situací.
- ✓ **Rozvojový program pro dítě s odkladem školní docházky** – jedná se o individuální péči pro děti s odkladem školní docházky v návaznosti na doporučení pedagogicko-psychologické poradny.
- ✓ **Tradiční akce školy**
 - TVOŘIVÉ DÍLNY S RODIČI – různá témata a zaměření
 - BRAMBOROVÁNÍ – výrobky z brambor, opékání brambor v popelu,
 - MIKULÁŠSKÁ BESÍDKA – na třídách s nadílkou
 - ADVENT V MUZEU – vystoupení dětí ze Sborečků
 - VÁNOČNÍ POSEZENÍ – výroba vánoční dekorace (dárečku) + zpěv koled – akce pro děti s rodiči
 - VÁNOČNÍ NADÍLKA – Ježíšek naděluje ve třídách

- KARNEVAL – celoškolská akce
- VYNÁŠENÍ MORANY – celoškolská akce
- BAREVNÝ TÝDEN – celoškolská akce
- PÁLENÍ ČARODĚJNIC + opékání špekáčků – celoškolská akce s rodiči
- AKCE KE SVÁTKU MATEK – akce tříd pro děti s rodiči
- OSLAVA DNE DĚTÍ – soutěžní dopoledne – celoškolská akce
- ROZLOUČENÍ S PŘEDŠKOLÁKY
- ŠKOLNÍ VÝLET – celoškolská akce

7.4 Činnosti podporující rozvoj potřebných kompetencí

Spontánní hry v herních centrech	rozvoj kooperace, spolupráce, prosociálního chování, komunikace a vzájemného respektu
Experimenty	rozvoj problémového myšlení, podpora zájmu o učení
Hledání rozdílů - stromy, květiny, děti ...	rozvoj zrakového vnímání, rozlišování, podpora soustředěnosti, rozvoj schopnosti postihnout detail
Skládání rozstříhaných fotografií nebo obrázků, puzzle	rozvoj zrakového vnímání, představivosti, pozornosti, jemné motoriky, myšlení
Hra co se na mě změnilo	rozvoj zrakového vnímání, pozornosti, paměti
Hra „Hmataná“, hmatové pytlíčky, atp.	hmatové vnímání souvisí s rozvojem jemné motoriky a grafomotoriky, kterou budoucí školák bude potřebovat především k nácvičce psaní
Pexeso chutí (najdi dvě stejné sklenice minerálek, ochutnávání se zavřenýma očima, ...)	Rozvoj chuťového vnímání, rozlišování, pojmenování základních chuťových vlastností,
Stavby z různých stavebnic a materiálů	rozvoj zrakového vnímání, rozlišování, rozvoj jemné motoriky – úchop různých předmětů, rozvoj představivosti
Jak šly fotografie, příběh za sebou (např. seřaď, jak to bylo)	rozvoj zrakového vnímání a pozornosti, časová posloupnost
Hra „Levá – pravá“ (levou rukou se chyt' za pravé koleno)	vnímání vlastního těla, pravolevá orientace
Hra „Co je vlevo a co je vpravo“	pravolevá orientace v prostoru
Hra „Co se změnilo“ „Co je vpředu, vzadu, pod, nad ..“	prostorová orientace – hornodolní, předozadní, prostorové pojmy
Slovní hry (např. vymyslet co nejvíce slov začínajících hláskou „D“	sluchové vnímání a rozlišování první hlásky ve slově, rozlišování první a poslední hlásky
Hra „Kukačko zakukej“	sluchové vnímání v prostoru
Hra na obchod	rozvoj představivosti, rozlišování, paměti, finanční gramotnost,
Porovnávání velikosti, barvy, počtu, tvaru, Najdi větší menší	rozvoj představivosti, pojmy větší – menší, barvy, předmatematická gramotnost,
Dlouhé vycházky, výlety, ..	okysličování krve, mozku, plicních sklípků

Rovnovážné hry	posiluje se svalový aparát, správné držení těla
Hra skákačí panák, Tunel „Strach“	rozvoj rovnováhy a hrubé motoriky, prostorové orientace
Třídění: materiálů, tvarů, skupin, barev, ovoce – jablko, zvíře – pes, (co nepatří či patří do skupiny)	rozvoj analytického a syntetického myšlení, slovně logického myšlení, předmatematické gramotnosti,

8. Evaluace a Vlastní hodnocení

8.1 Úvod

- EVALUACE – průběžné vyhodnocování
- HODNOCENÍ – popis stavu, jak to je shrnutí, finální verdikt

VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY

Analýza uplynulého školního roku – obsahuje komplexní vyhodnocení současného stavu vzhledem k předchozím výsledkům a k vytyčení dalších cílů rozvoje školy:

- ✓ podmínky vzdělávání
- ✓ průběh vzdělávání
- ✓ podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
- ✓ výsledky vzdělávání žáků a studentů
- ✓ řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- ✓ úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

EVALUACE ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

- ✓ průběžně podle potřeby na pedagogických radách (nejméně 2 × za školní rok)
 - ✓ vyhodnocování třídních kurikul a řešení problémů, které z toho vyplývají pro třídu i pro školu (výměna zkušeností, radit se o jednotlivých dětech apod.)
 - ✓ diskuze, ankety, zjišťování názorů a postoje partnerů (rodiče, obec, ZŠ)
 - ✓ vyhodnocování přibližování se cílovým kompetencím dítěte (podle kapitoly 4.2.1)
- **Účastníci vyhodnocení:** ředitelka, učitelky, zaměstnanci, rodiče, představitelé obce, ČŠI
- **Zdroje použitelné pro evaluaci:**
- Záznamy o dětech
 - záznamy o hospitační činnosti ředitelky
 - záznamy evaluace a autoevaluace
 - zpětná vazba rodičů, zájem rodičů o dění ve škole
 - analýza uplynulého roku (Vlastní hodnocení)
 - zpráva ČŠI

EVALUACE TŘÍDNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

- ✓ vyhodnocování provádí obě učitelky průběžně při realizaci (sledují projevy chování, výpovědi a výtvary dětí)
 - ✓ sledování a vyhodnocování pomocí ukazatelů evaluace po ukončení každé plánované etapy
 - ✓ přijímání námětů a hodnocení rodičů, ostatních pracovníků školy
- **Účastníci vyhodnocení:** učitelky, zaměstnanci, rodiče, děti,
- **Zdroje použitelné pro evaluaci:**
- Záznamy o dětech (diagnostika dítěte, portfolia dětí)
 - záznamy o hospitační činnosti ředitelky
 - záznamy evaluace a autoevaluace
 - zpětná vazba rodičů, zájem rodičů o dění ve škole
 - analýza uplynulého roku (Vlastní hodnocení)
 - zpráva ČŠI

EVALUACE VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ

- ✓ pedagog hodnotí především svoji práci, zvolené metody, formy, prostředky s ohledem na reakce dětí, na to, jestli děti zvolenými činnostmi zaujal, jestli pro ně byla činnost přínosem apod.
 - ✓ učitelky nesrovnávají dítě s „normou“, ale mapují, co dítěti jde, v čem je úspěšné, popř. odhalují talent
 - ✓ učitelky zjišťují, co činí dítěti problémy, v čem jsou nedostatky a z toho všeho pak vyvozují závěry pro svoji práci s tím konkrétním dítětem
 - ✓ učitelky sledují rozvoj a osobní vzdělávací pokroky u každého dítěte zvlášť, důležité informace a pokroky ve vývoji dítěte pak průběžně zapisují do Záznamů o dětech, které slouží k orientaci učitelky a k další individuální práci (2 – 3x ročně). Z těchto záznamů se pak vychází při rozhovorech s rodiči, návrzích na vyšetření např. pedagogicko-psychologickou poradnou při uvažovaném odkladu školní docházky, doporučeních rodičům k návštěvě určitého odborníka, atd.
- **Účastníci vyhodnocení:** učitelky, zaměstnanci, rodiče, děti
- **Zdroje použitelné pro evaluaci:**
- Záznamy o dětech (diagnostika dítěte, portfolia dětí)
 - záznamy o hospitační činnosti ředitelky
 - záznamy evaluace a autoevaluace
 - zpětná vazba rodičů, zájem rodičů o dění ve škole
 - analýza uplynulého roku (Vlastní hodnocení školy)
 - zpráva ČŠI

EVALUACE PRÁCE PEDAGOGŮ

- ✓ ředitelka a zástupkyně ředitelky kontrolují a hodnotí práci pedagogů při hospitacích, při orientačních a náhodných vstupech, práce učitelek je vyhodnocována ústně při orientačních vstupech, při pohospitačních rozhovorech, výsledky výchovné práce jsou hodnoceny na pedagogických poradách
- ✓ z výsledků kontrol vyvozují závěry vedoucí k optimalizaci a zkvalitňování práce školy, (např. úprava programu, projektu, přehodnocení cílů, organizace, metod, forem, vzdělávání dětí, podmínek personálních i věcných apod.)

- ✓ učitelky provádějí v rámci MSU vzájemné hospitace, které pak vyhodnocují na poradách MSU
- ✓ nebereme hospitaci pouze jako kontrolní činnost posuzující odbornost učitelky, ale současně jako společné hledání optimální cesty k naplňování cílů efektivního předškolního vzdělávání

➤ **Účastníci vyhodnocení:** učitelky, ředitelka, zástupkyně ředitelky

➤ **Zdroje použitelné pro evaluaci:**

- Záznamy o dětech (diagnostika dítěte, portfolia dětí)
- záznamy o hospitační činnosti
- záznamy evaluace a autoevaluace
- zpětná vazba rodičů, zájem rodičů o dění ve škole
- analýza uplynulého roku (Vlastní hodnocení školy)
- zpráva ČŠI

8.2 Tabulka – co, jak, kdo, jak často

CO	JAK	KDO	JAK ČASTO
TVP	1) Analýza učitelek	učitelky na třídě	průběžně
	2) Záznam evaluace integrovaných bloků a tematických celků (Příloha č. 4a, 4b, 4c)	učitelky na třídě	po ukončení témat a bloků
	3) Rozhovory, e-maily, společná setkání	rodiče	průběžně
ŠVP	1) Analýza učitelek a nepedag. pracovníků	učitelky + provozní zaměstnanci	1 – 2 x ročně na poradách
	2) Evaluace ŠVP (Příloha č. 5)	učitelky	1 x ročně
	3) Evaluace podmínek - pedagogové (Příloha č. 6)	učitelky	1 x ročně
	4) Evaluace podmínek - provoz. zam. (Příloha č. 7a, 7b, 7c)	provozní zaměstnanci	1 x ročně
	5) Pololetní a závěrečné hodnocení třídy (Příloha č. 3)	učitelky	2 x ročně
	6) Ankety, diskuze, zprávy	rodiče, obec, ČŠI,	průběžně
EVALUACE DĚTÍ	1) Analýza učitelek	učitelky ve třídě	průběžně
	2) Charakteristika třídy (evaluační kritéria) (Příloha č. 2)	učitelky ve třídě	1 x ročně
	3) Záznam o dítěti – Diagnostika (Příloha č. 10a)	učitelky ve třídě	2 x ročně
	4) Plány práce – plán IP, plán pro OŠD, plán pro SVP – (Přílohy č. 10b), 10c), 10d))	učitelky ve třídě	2 x ročně v třídním hodnocení
	5) Portfolio dítěte	učitelky, rodiče, děti	průběžně
	6) Spolupráce s rodiči	učitelky ve třídě	průběžně
	7) Rozhovory s rodiči	učitelky, zástupkyně,	průběžně, na setkáních

		ředitelka,	
	8) Rozvojový program pro dítě s odkladem školní docházky (Příloha č. 11)	učitelky ve třídě	2 x ročně
AUTO-EVALUACE	1) Autoevaluační dotazník pedagoga (Příloha č. 8)	učitelky	1 x ročně
	2) Autoevaluační dotazník provoz. zam. (Příloha č. 9a, 9b, 9c)	provozní zaměstnanci	1 x ročně
	3) Vzájemné hospitace učitelek (hospitační arch-příloha č. 12)	učitelky	min.1 x ročně
EVALUACE PEDAG. PRÁCE	4) Hospitace ředitelky	ředitelka	průběžně
	5) Hospitace zástupkyň ředitelky	zástupkyně ředitelky	průběžně

9. Spolupráce s dalšími subjekty

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, se všemi základními školami v Jaroměři, se Základní uměleckou školou Jaroměř, s divadly, Městskou policií Jaroměř, Městským muzeem Jaroměř, hasiči, knihovnou, Základní školou speciální Jaroměř, s rodiči

1. Spolupráce se zřizovatelem

- ✓ Účast dětí na akcích pořádaných městským úřadem, výstavy prací dětí, apod
- ✓ Účast zástupců zřizovatele na akcích pořádaných školou
- ✓ Spolupráce při zkvalitňování a modernizaci mateřské školy a při vytváření vhodných podmínek pro náročný proces výchovně vzdělávací práce

2. Spolupráce se základními školami

- ✓ Návštěva učitelek mateřské školy v 1. třídách základní školy na začátku školního roku
- ✓ Konzultace s učitelkami o úrovni, vyspělosti a adaptabilitě dětí, které přišly do ZŠ z naší mateřské školy, připravenost na školu (září, říjen).
- ✓ Návštěva učitelky ZŠ v naší mateřské škole na začátku školního roku (na schůzce pro rodiče) – informace o dětech, které půjdou k zápisu do 1. třídy
- ✓ Pravidelné návštěvy nejstarších „předškoláků“ v 1. třídách ZŠ v průběhu posledního ročníku vzdělávání v MŠ
- ✓ V průběhu školního roku nabídka velké tělocvičny ZŠ pro nejstarší předškoláky.
- ✓ Účast dětí MŠ na akcích ZŠ

Umožňujeme dětem opakovanou návštěvu budovy ZŠ a snažíme se tak docílit klidného přechodu mezi mateřskou a základní školou bez obav a stresu.

3. Spolupráce se subjekty v oblasti EVVO

- Agro Česká Skalice,
- Ekocentrum Česká skalice,
- besedy s odborníky (lesník, včelař, rybář, ornitolog, zahradník, chovatelé drobných zvířat - užitkových, hospodářských, domácích, okrasných, atd.),
- Záchraná stanice ČSOP Jaroměř pro ohrožená zvířata,

- Sběrné suroviny (sbíráme starý papír),
- Městské lesy Jaroměř
- Puštici (ČSOP)
- Bimbrlata (MOP)
- Pionýr
- Skauti

4. Spolupráce se subjekty v oblasti Polytechnického vzdělávání

- ✓ Reálná setkání s odborníky, řemeslníky, seznámení se s pracovními postupy, besedy, ukázky, atd.
- Elkov Jaroměř, s.r.o.
- Kamenictví Hynek Shejbal
- Střední řemeslná škola, Jaroměř, Studničkova 260
- Truhlářství Valášek

5. Spolupráce se základní uměleckou školou

- ✓ Pomoc při organizaci výběrů talentů do výtvarného, hudebního a pohybového oboru.
- ✓ Shlednutí vystoupení žáků ZUŠ (kulturní představení).

6. Spolupráce s prestižním Českým chlapeckým sborem Boni pueri

- ✓ Spoluprací se talentovaným chlapcům dostane možnosti zdokonalovat své nadání na profesionální úrovni pod vedením odborníků.
- ✓ Rodičům našich malých chlapců usnadňujeme činnost dětí ve sboru a dojíždění na sborové zkoušky do HK.

7. Spolupráce s mateřskými školami v rámci našeho subjektu

- ✓ Plánování a realizace společných akcí (kulturní, sportovní, výlety, usměvavé lyžování atp.)

8. Spolupráce s městskou policií

- ✓ Návštěvy a besedy v rámci minimálního preventivního programu.

9. Spolupráce s městským muzeem

- ✓ Vystoupení dětí v muzeu na Adventu, výstavy prací dětí, výukové programy.

10. Spolupráce s hasiči

- ✓ Besedy a ukázky práce – možnost osahat si vše pěkně zblízka.

11. Spolupráce s knihovnou

- ✓ Návštěvy knihovny, konkrétně dětského oddělení s výkladem a připraveným programem pro děti.
- ✓ Půjčování knih pro děti.

- ✓ Spolupráce na vydávání knih, které tvoří děti a rodiče (ilustrované básničky, říkanky, pohádky, příběhy, ...). Rodiče pak mají možnost si tyto knihy za symbolickou cenu koupit, paní učitelky v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti dětem s knihou různými formami pracují.

12. Spolupráce s divadly

- ✓ Objednáváme divadelní představení přímo do MŠ (loutková, maňásková, hraná, hudební, kouzelníci, atd.)

13. Spolupráce se Základní školou speciální Jaroměř

- ✓ Návštěva na jejich školních vystoupeních – vystoupení sborečků na Vánoční besídce, účast dětí z MŠ na závěrečném vystoupení žáků, ...

10. Minimální preventivní program

V MŠ se provádí prevence sociálně patologických jevů (dále MPP - minimální preventivní program) v rámci programu prevence rizikového chování.

Cíle MPP:

- ✓ rozvoj osobnosti dítěte (každý má svá práva, ale i povinnosti)
- ✓ rozvoj a podpora zdravého životního stylu (jak chránit své zdraví, pitný režim, otužování, sportovní a pohybové aktivity, pobyt venku, výlety, turistika, skladba jídelníčku)
- ✓ poznávání hodnot věcí a lidské práce (poznávání různých řemesel, pracujeme a podílíme se na estetickém vzhledu prostředí školy)
- ✓ podpora morálních hodnot (atmosféra pohody, kamarádství, tolerance, tvorba rovnocenných týmů ke spolupráci, tvorba třídních pravidel chování)
- ✓ bezpečnost a ochrana zdraví (viz přehled poučení BOZ dětí)
- ✓ uplatňování metodických doporučení MŠMT v oblasti primární prevence rizikového chování
- ✓ dodržovat zásady přístupu k dětem s PAS v rámci vzdělávacího procesu (viz příloha č. 18)

Témata MPP nejsou naplánována jako integrovaný blok na celý týden, či delší časové období.

V třídních plánech se témata prevence prolínají s běžným výchovným procesem například na vycházkách či při stravování. Děti v průběhu naplňování programu získají spoustu nových pozitivních zkušeností, znalostí a návyků.

V třídních knihách je červeně označeno to, co se preventivní výchovy týká.

Aktivity

výchova ke zdraví, podpora zdravého životního stylu, pitný režim, pestrý jídelníček, stravovací návyky, větrání, sportovní a pohybové aktivity, pobyt venku další aktivity	Pravidelně v denním režimu
účast pedagogických pracovníků na dalším vzdělávání a seminářích	dle nabídky a možností
Tvorba třídních pravidel	Na začátku roku

Spolupráce s rodiči

seznámení rodičů se školním řádem, zdůraznění způsobu omlouvání	při první
---	-----------

	schůzce
pomoc při řešení konfliktních situací v rodině (nemoc, nezaměstnanost, rozvod, úmrtí apod.)	dle potřeby
vytvoření vhodných podmínek k přípravě do školy	Předškoláci v třídním plánu
zapojení rodičů	pracovní dílny s rodiči, sportovní dny s rodiči

Spolupráce se Záchrannými složkami (Městská policie, Hasiči, Záchraná služba, ČČK)

besedy pro děti s pracovníky záchranných složek	1x za rok/každá složka
ukázky práce v terénu	1x za rok/každá složka

Témata pro děti zařazená v rámci výchovně vzdělávacího procesu

Umím říci ne – děti jsou vedeny rozpoznat a nepodléhat rizikovému chování	průběžně
Bezpečnost a ochrana zdraví – děti jsou seznamovány a upozorňovány na různá nebezpečí pomocí modelových situací dle ročního období, například s možností úrazu při sportech	průběžně
Cestujeme – dopravní výchova, jak bezpečně přecházet silnici, jak se chovat na chodníku, kde se může a nesmí běhat, jezdit na kole apod.	průběžně
Všichni jsme kamarádi – máme se rádi, mezi námi není místo pro ubližování a násilí, partnerství, prevence šikany pomocí dlouhodobých aktivit a dílčích her	průběžně
Dodržujeme základní hygienické návyky	Pravidelně v denním režimu
Výchova ke zdraví – naše tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, zdravý životní styl	průběžně
Slušné chování – dodržování třídních pravidel, chování v různých situacích, ke starším, nemocným atp.	průběžně

11. Bezpečnost a ochrana zdraví dětí

Mateřská škola má kromě Minimálního preventivního programu, který je součástí ŠVP, zpracovaný Minimální standard bezpečnosti a Směrnici k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí v MŠ.

Děti v mateřské škole jsou pravidelně poučovány o bezpečném chování (viz příloha č. 1). Poučení je vždy zaznamenáno červeně v Přehledu výchovné práce v třídní knize.